

Utgift

8.37

PREMIÈRES
L E C T U R E S
FRANÇAISES-ARMÉNIENNES.

ԱԿՑԵՆՈՒՄ

ՀԱՅ ԹԵՐՅԱԻ ԱԾՎԱԾ

ԳԱՎԱՋԱԵՐԻ ԵՒ ՀԱՅԵՐԻ

3263

2011

ԱԿՐԵՐ
837

ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ

ԸՆԹԵՐՑՈՒՄԸ Գ

ՔԱՂՋԻԵՐԻՆ ԵԽ ՀԱՅԵՐԻՆ

ՅԵՒՅԵՎՆ ՄԵԿՆՈՒԹԵԾՄԲ

ԱՅԽԱՑԱՄԻՐԵՑ

Հ. ԵՂԻՋԵ Վ. ԳԱՖԹԱՆԺԵԱՆ

ՄԻԱՒԹ · ՈՒԽՏԵՆ

—
—

Վ. Ե. Ե. Ա.

ՄԻՒԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

1872

12082

14021

Digitized by srujanika@gmail.com

A circular blue stamp with the text "LIBRARY OF THE RUSSIAN ACADEMY OF SCIENCES" around the top edge and "MOSCOW" at the bottom.

(4383)
41

834-2011

h.s. 831

ՅԱԹԱԳՐԵԱՆ

Գրքիս գաղղիերէն սկզբնագիրը, որ Գաղց
դիայի հրապարակական կրթութեան խորհրդայն
հաւանութեամբը տէրութեան ամէն սկզբնական
գպրոցաց մէջ իրեւ գասատեար կը գործածուի,
շատ տարիներէ վեր մեր աղքային գպրոցներուն մէջ
ալ մնառք գտած է, եւ կրնանք ըսկլ թէ Գաղղիա-
կան ընթերցանութեան ամէնէն սովորական վիրքն
է: Արժանի ալ է սոյն ընդհանուր ընդունելութեան,
որովհետեւ բովանդակած նիմթերը՝ տղայական
մտաց զիւրըմբոնելի եւ փափուկ սրտերու մէջ կրօ-
նական ու բարոյական ընտիր սկզբունքներ տնկե-
լու յարձնար ըլլալէն զատ, լեզուն ալ մանկական
հասակին համեմատ՝ պարզ ու զիւրին է:

Աս պատճառներով գրեթէ քսան տարի է
մենք ալ ամէն տեղ նոյնը մեր աշակերտաց ձեռքը
կու տայինք: Եւ որպէս զի օգուտն աւելի ընդար-

Ճակի, եւ չէ թէ միայն պարզապէս ընթերցման, այլ
նաև հասկընալու եւ թարգմանելու կրթութեան
առաջին դորժիք ըլլայ, թէ բառական մեկնու-
թիւնն ու թէ ծիշը թարգմանութիւնը վրան աւել-
ցընելով կը դորժածէինք:

Բազմամեռյ փորձիւ տեսնելով թէ որչափ
զիւրաւ կը կրթուին աշակերտը այս միջոցով կազ-
զիերէն վարժ ընթեռնուէ, հասկընալ ու թարգմա-
նել, ուզեցինք մեր այս դոյզն աշխատութիւնն օդ-
տակար ընել նաև ազգային ուրիշ դպրոցներու։
Կը յուսանք որ ուսուցիչք եւ ուսանողք հաւասար
համութեամբ կ'ընդունին, որով եւ լիզուագիտու-
թեան ու կրթութեան թեթեւ ծառայութիւն մ'ը-
րած կ'ըլլանք։

T A B L E.

I. Les Enfants	2
II. Dieu protége l'Enfant	6
III. Le Matin	10
IV. Suite du Matin	14
V. Prière de l'Enfant	18
VI. Dieu nous voit	22
VII. Le Berceau de l'Enfant	24
VIII. La Mère	28
IX. Le petit Oiseau dans les champs	32
X. Le Père	36
XI. La Neige	40
XII. Paul et Jean	46
XIII. L'Abeille, l'Oiseau, l'Ecureuil	48
XIV. Le Travail	54
XV. L'Abeille et les Frelons	60
XVI. L'Enfant malade	64
XVII. Les Frères	70
XVIII. Le Pauvre	74
XIX. Jules et Eugène	80
XX. Le bon Arbre	86
XXI. Le beau Spectacle	88
XXII. Regardons autour de nous	94
XXIII. L'Ecole	98
XXIV. Suite de l'Ecole	104
XXV. Les Histoires du livre.— Le bon Frère	108
XXVI. Le Conducteur de l'Aveugle	112
XXVII. Marie	116
XXVIII. Les Fables du livre.— La Cigale et la Fourmi	122
XXIX. La Colombe et la Fourmi	126
XXX. La petite Glaneuse	130
XXXI. Les Enfants et le Chien	132
XXXII. L'Horloge	138
XXXIII. Il y a toujours du bien à faire	142
XXXIV. Le bien pour le mal	148
XXXV. J'ai trouvé	150
XXXVI. Pierre et Jean	152
XXXVII. Etre bon pour être heureux	156
XXXVIII. La Promenade de l'Enfant	158

Ա. Տղաք	3
Բ. Աստուած զաղան կը պաշտպանէ	7
Գ. Ըռաւօռ	11
Դ. Առտուան շարունակութիւնը	15
Ե. Տղոն աղօթքը	19
Զ. Աստուած զմեզ կը տեսնէ	23
Է. Տղուն որբոցը	25
Ը. Մայրը	29
Թ. Պատի թուչունն աբտերու մէջ	33
Ժ. Հայրը	37
ԺԱ. Զիւնը	41
ԺԲ. Պօղոս եւ Յովհաննէս	47
ԺԳ. Մեղուն, Թռչունը, Ակեռը	49
ԺԴ. Ըշխառութիւնը	55
ԺԵ. Մեղուն եւ Իշամեղուները	61
ԺԶ. Հիւանդ տղան	65
ԺԷ. Եղագաբը	71
ԺԸ. Աղքատը	75
ԺԹ. Յուիլոս եւ Եւգիննէս	81
ԺԻ. Աղեղ ծառը	87
ԻԱ. Գեղեցիկ տեսարանն	89
ԻԲ. Մեր բոլորակիքը նայինք	95
ԻԳ. Գարոցը	99
ԻԴ. Գարոցին շարունակութիւնը	105
ԻԵ. Գարեն պատմութիւնները . . . . . — Բարիեղբայրը .	109
ԻԶ. Կուրին առաջնորդը	113
ԻԻ. Մարիամ	117
ԻԸ. Գըրին առակները . . . . . — Ճպիւն ու մրջիւնը .	123
ԻԹ. Աղաւնին ու մրջիւնը	127
Լ. Պատի հասկաբաղ աղջիկը	131
ԼԱ. Տղաքն ու Շունը	133
ԼԲ. Ժամացոյցը	139
ԼԳ. Միշտ բարիք կայ ընելու	143
ԼԴ. Բարիք փոխանակ չարի	149
ԼԵ. Գոտայ	151
ԼԶ. Պետրոս ու Յովհաննէս	153
ԼԻ. Բարի ըլլալ բարեբախտ ըլլալու համար .	157
ԼԸ. Տղուն ժուռգալը	159

PREMIÈRES LECTURES.

I. Les enfants.

1. Jésus | a dit: | Laissez | les petits enfants | venir | à moi. |

2. Et | les enfants | étant venus, | il | les embrassa; | puis | il étendit | les mains | et | les | bénit. |

3. Et | il dit: — Le royaume | des cieux — est | pour ceux | qui | leur | ressemblent. |

4. C'est-à-dire: | Le royaume des cieux | est | pour ceux | qui — sont | bons, — pour ceux | qui — sont | purs | et vertueux. —

5. Le royaume des cieux | est pour ceux | qui | ont — l'innocence | du cœur. —

6. Enfants, | allez | à Dieu, | puisque | Dieu | vous | appelle. |

7. Allez | au bien | et à la vertu. |

8. Allez — dans la voie | de l'innocence | et de la pureté. —

ԱԿՐՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՔ

Ա. Տղաք.

1. Յիսուս ըստ. Թող տուեք որ պղտիկ տղաքն ինձի գան:

2. Եւ երբ որ տղաքն եկան, զանոնք դրկեց. յետոյ ձեռութեալք տարածեց եւ զանոնք օրէ հնեց:

3. Եւ ըստ. Երկնից թագաւորութիւնն առնց նմաններուն համար է:

4. Այսինքն. Երկնից թագաւորութիւնն առնց համար է՝ որ բարի են, անոնց համար՝ որ մաքուր եւ առաքինի են:

5. Երկնից թագաւորութիւնը՝ սրտի անմեռութիւն ունեցողներուն համար է:

6. Տղաք, Աստուծոյ գացեք, վասնզի Աստուած զձեղ կը կանչէ:

7. Գացեք բարւոյն եւ առաքինութեան:

8. Անմեղութեան եւ մաքրութեան ձամբան գացեք:

9. Et quand | vous sentez | au dedans
de vous — la joie | d'avoir fait | le bien; —

10. Quand — vous êtes | heureux —
parce que — vous avez été | bons; —

11. Alors | pensez | que | Dieu |
vous | a bénis. |

12. Pensez | à ces paroles | que |
Dieu | a prononcées | sur vous: | Laissez |
venir à moi | les petits enfants. |

13. Ayez | confiance | dans sa bonté, |
qui | est grande. |

14. Élevez | vos yeux | vers le ciel, |
et contemplez | la terre. |

15. Car | le ciel | et la terre — sont |
l'œuvre | de Dieu. —

16. Et songez | toujours | que | Dieu |
vous | voit | et qu'il | veille | sur vous. |

I. Les enfants. U. Տղաք: les mains ձեռուցները
1. Jésus Յիսոսու
a dit: բառ. և կանոնը
Laissez թաղ տուեք
les petits enfants պղտիկ
տղաքը
venir գալ, որ դան
à moi. ինձի:

2. Et Եւ
les enfants տղաք
étant venus, եկած ըլլալով,
գալով, Երբ որ եկան,
il անիկայ
les զանոնք
embrassa; գրկեց.
puis Եալը
il étendit անիկայ տարածեց

3. Et Եւ
il dit: անիկայ ըստա.
Le royaume թաղաւորու-
թիւնը
des cieux Երկնից
(Le royaume des cieux Եր-
կնից թաղաւորութիւնը)
est է

pour ceux անոնց համար
qui որոնք
sont Են
bons, բարի,
(sons bons, բարի Են.)
pour ceux անոնց համար
qui որոնք
sont Են
purs մաքուր
et vertueux. Եւ առաքինի:
(sont purs et vertueux. մա-
քուր եւ առաքինի Են.)

4. C'est-à-dire: Այսիքն.

9. Եւ Երբ որ ձեր սրտին մէջ բարիք ըրած
ըլլալով ուրախութիւնը կը զգաք.

10. Երբ որ բարի ըլլալով համար Երջա-
նիկ կըլլաք.

11. Ան ատեն մոածեցէք որ Աստուած զձեղ
օրհնած է:

12. Մոածեցէք ան խօսքերն որ Աստուած
ձեղի համար զլուցեց. Թող տուեք որ պղտիկ
տղաքն ինձի գան:

13. Վստահութիւն ունեցէք իր բարու-
թեան վրայ, որ մեծ է:

14. Աչուընիդ Երկնիք վերցուցէք Եւ Երկիրը
նկատեցէք:

15. Որովհետեւ Երկնիք Եւ Երկիր Աստու-
ծց գործքն են:

16. Եւ Խորհեցէք միշտ որ Աստուած զձեղ
կը աեսնէ Եւ վրանիդ կը հսկէ:

Le royaume des cieux Երկնից թաղաւորութիւնը
est pour ceux անոնց համար
qui որոնք
ont ունին
l'innocence անմեղութիւնը
du coeur. սրտին
(l'innocence du coeur. սր-
տին անմեղութիւնը.)

6. Enfants, Տղաք,
allez գացէք
à Dieu, Աստուծոյ,
puisque որովհետեւ
Dieu Աստուած
vous զձեղ
appelle. կը կանէ:

7. Allez Գացէք
Երկնից թաղաւորութիւնը
au bien բարւոյն

et à la vertu. *Եւ առաքինութեան:*

8. Allez *դացէք*
dans la voie *ճամբուն մէջ*
de l'innocence *անմեղութեան*
et de la pureté. *Եւ մաքութեան:*

(dans la voie de l'innocence et de la pureté; *անմեղութեան ու մաքութեան ճամբուն մէջ:*)

9. Et quand *Եւ երբոր*
vous sentez *գուշ կը զգաք*
au dedans de vous *ձեր ներսը*
լայան մատութիւնը
d'avoir fait *ըրած ըլլալու*
le bien; *բարիր.*
(la joie d'avoir fait le bien; :

բարիք ըրած ըլլալու մախութիւնը.)

10. Quand *Երբոր*
vous êtes *գուշ կը զգաք*
heureux *երջանիկ*
(vous êtes heureux *երջանիկ կը զգաք)*
parce que *վասն զի*
vous avez été *գուշ եղաք*
bons; *բարի.*
(vous avez été bons; *բարի եղաք.)*

11. Alors *Ան ատեն*
pensez *մտածեցէք*
que *որ*
Dieu *Աստուած*
vous *զձեղ*
bénis. *օրհնած է:*

12. Pensez *Մտածեցէք*
à ces paroles *ան խօսքեր*
que *զրոնք*
Dieu *Աստուած*
a prononcées *զրուցեց*
sur vous: *ձեր վրայ:*
Laissez *թող առեւէք*
venir à moi *ինծի գալ.* *որ*
les petits enfants. *պղտիկ աղաք:*

13. Ayez *Ունեցէք*
confiance *վասահութիւն*
dans sa bonté *իւր բարու-*
qui *որն որ* (*թեան վայ*
est grande. *մեծ է:*

14. Elevez *վերցուցէք*
vos yeux *աշուրնիդ*
vers le ciel, *գէպ ի երկինք,*
sur vous. *ձեր վրայ:*

et contemplez *Եւ նկատեցէք*
la terre. *Երկիր:*

15. Car *ինչու որ*
le ciel *երկինքը*
et la terre *Եւ երկիր*
sont *են*
l'œuvre *գործքը*
de Dieu. *Աստուած:*
(sont l'œuvre de Dieu. *Աս-*
տուածոյ գործքն են)

16. Et songez *Եւ խորհե-*
toujours *մշտ* (*ցէք*
que *որ, թէ*
Dieu *Աստուած*
vous *զձեղ*
voit *կը աեսնէ*
et qu'il *Եւ թէ անիկայ*
veille *կը հսկէ*
sur vous. *ձեր վրայ:*

II. Dieu | protége | l'Enfant. |

1. Ne croyez pas, | enfants, | que |
Dieu | ne pense pas | à vous, | parce
que — vous êtes | faibles | et petits. —

2. Dieu pense | au petit oiseau| qui |
vole | sur les buissons. |

3. Dieu visite — la ruche | de l'abeille — qui fait | son miel — dans le creux |
d'un arbre. —

4. Dieu protége | le petit insecte |
caché — sous un brin | d'herbe. —

5. Dieu est grand, | immense, | infini,
il remplit | le monde. |

6. Dieu | est partout, | et il aime —

Բ. Աստուած զտղան կը պաշտպանէ:

1. *Մի կարծէք, տղաք, որ Աստուած զձեղ չի մտածեր, ձեր տկար ու պղտիկ ըլլալուն համար:*

2. *Աստուած կը մտածէ թփերուն վրայ թռչող թռչնիկը:*

3. *Աստուած այց կ'ելլէ ծառի խոռոչին մէջ իւր մեղը շինող մեղուին փեթակը:*

4. *Աստուած կը պաշտպանէ խոտի շղի մը տակ պահութած պղտիկ ձմին:*

5. *Աստուած մեծ է, անչափ եւ անսահման, ինք զաշնարհք կը լեցընէ:*

6. *Աստուած ամէն տեղ է, եւ թէ աղ-*

la chaumière | du pauvre — comme —
le palais | du riche. —

7. — Il est près de vous, — enfants, |
près de votre berceau | quand | vous
dormez.

8. Il veille | sur vous | comme | sur
la plante | à laquelle | il donne — la cha-
leur | de son soleil — et l'humidité | de
ses pluies. —

9. — Et il n'est aucun moment | du
jour | ou | de la nuit — où | Dieu | n'é-
tende | sur vous | sa main, | où | il ne
vous protége | et ne vous soutienne. |

10. Ayez | donc | confiance, | car |
il est | avec vous. |

11. Et vous êtes forts, | car | toute |
force | est en lui. |

II. Dieu β. Աստուած
protège կը պաշտպանէ
l'enfant. պղպան:

1. Ne croyez pas, Մի կար-
enfants, տղաք, (ձեք.)

que ո՞ր
Dieu Աստուած
ne pense pas չմտածէ
à vous, ձեր վրայ,
parce que վասն զի
vous êtes գուշ էք
faibles տկար
et petits. Եւ պղտիկ:
(Vous êtes faibles et petits.
տկար ու պղտիկ էք:)

2. Dieu pense Աստուած
կը մտածէ

au petit oiseau պղտիկ թըռ-
qui որն որ (չնյոն վրայ
vole կը թռչի
sur les buissons. թփերուն
վրայ:

3. Dieu visite Աստուած
այց կ'ելլէ
la ruche փեթակը
de l'abeille մեղուին

(la ruche de l'abeille մե-
ղուին փեթակը)
qui fait որն որ կը շնէն
son miel իւր մեղըը

dans le creux խոռոչին մէջ
d'un arbre. ձառի մը:

(dans le creux d'un arbre.
ձառի մը խոռոչին մէջ:)

Քաստին իրձիթն ու թէ հարստին պալատը կը
սիրէ:

7. Անիկա ձեր քովին է, տղաք. ձեր որրոցին
քովին է՝ քնացած ատեննիդ:

8. Անիկա ձեր վրայ կը հսկէս որ
կը հսկէ անկին վրայ, որուն՝ իւր արեւուն ջեր-
մութիւնը եւ իւր անձրեւներուն խոնաւու-
թիւնը կու տայ:

9. Եւ ցորեկուան ու գիշերուան եւ ոչ մէկ
վայրկեանը կայ, որուն մէջ Աստուած չտարածէ
իւր ձեռքը ձեր վրայ, եւ զձեղ չպաշտպանէ ու
չպահպանէ:

10. Վաստահ եղէք ուրեմն, վասնդի ինք ձեր
շետն է.

11. Եւ դուք զօրաւոր էք, վասն զի իւր վրայ
է ամէն զօրութիւն:

4. Dieu protége Աս-
տուած կը պաշտպանէ
le petit insecte, պղտիկ ճճին
caché պահութան, որն որ
պահութան է
sous un brin չըլ մը տակ
d'herbe. խոտի:
(sous un brin d'herbe. խոտի
չըլ մը տակ:)

5. Dieu est grand, Աս-
տուած մեծ է,
immense, անսահ,
infini, անսահ: ման,
il remplit անիկա կը լեցընէ
le monde. զաշխարհը:

6. Dieu Աստուած
est partout, ամէն տեղ է,
որրոցին քովը

et il aime եւ անիկա կը սիրէ
la chaumière իրձիթը
du pauvre աղքատին
(la chaumière du pauvre
աղքատին իրձիթը)
comme ինչպէս
le palais պալատը
du riche. հարստին:
(le palais du riche. հարստին
պալատ:)

7. Il est անիկայ է
près de vous, ձեր քովը,
(Il est près de vous, Անիկա
ձեր քովին է:)
enfants, տղաք,
près de votre berceau ձեր
որրոցին քովը

quand երբ որ
vous dormez. դուք կը քնա-
նաք:

8. Il veille Անիկա կը հսկէ
sur vous ձեր վրայ
comme ինչպէս
sur la plante անկին վրայ
à laquelle որուն
il donne կու տայ
la chaleur առարկաթիւնը
de son soleil իւր արեւուն
(la chaleur de son soleil իւր
արեւուն առարկաթիւնը)

et l'humidité Եւ խոնաւու-
թիւնը [ներուն
de ses pluies. իւր անձրեւն
(l'humidité de ses pluies.
իւր անձրեւներուն խոնաւ-
ութիւնը):

9. Et il n'est Եւ չկայ
aucun Եւ ոչ մէկ
moment վայրկեան
du jour (օրուան) ցորեկուան
ou կամ
de la nuit գիշերուան
(il n'est aucun moment du

III. Le Matin.

1. Le matin | se lève, | et le jour |
est brillant. |

2. Le soleil | est à l'horizon, — en-
touré | de nuages | d'or. —

3. La rosée | brille | sur l'herbe | et
sur les fleurs. |

4. Voici que | la nature | se réveille;
— on entend | les premiers chants | des
oiseaux. —

5. Le laboureur | quitte | sa demeure |
et va | à ses travaux. |

6. La mère active | s'agit — autour |
du berceau | de ses enfants. —

7. Les bestiaux | sortent | de l'étable |
et vont | au pâtrage. |

8. Le forgeron | est à son enclume; |
le feu | rougit | le fer, | les marteaux |
résonnent. |

jour ou de la nuit Եւ ցո-
րեկուան ու գիշերուան Եւ
ոչ մէկ վայրկեանը կայ)
où որուն մէջ
Dieu n'étende Աստուած
չտարածէ
sur vous ձեր վրայ
sa main, իւր ձեռքը,
où որուն մէջ
il ne vous protége ինք զձեզ
չպաշտպանէ
et ne vous soutienne, Եւ
զձեզ չպահպանէ:

10. Այս Ունեցէք
donc ուրեմն
confiance, վստահութիւն,
car վասն զի
il est avec vous, անիկա ձե-
զի հետ է:

11. Et vous êtes forts, Եւ
դուք զօրաւոր էք,
car վասն զի
toute ամենայն
force զօրութիւն
est en lui. իւր վրան է:

Գ. Առաւօտ.

1. Առաւօտը կը ծագի Եւ օրը պայծառ է:

2. Արեւը հորիզոնն Է՝ սոկի ամպերով պա-
տաճ:

3. Յօղը կը շողայ խոտին ու ծաղիկներուն
վրայ:

4. Ահաւասիկ բնութիւնը կ'արթըննայ,
թռչնոց առաջին երգերը կը լսուին:

5. Երկրագործն իւր բնակարանը կը թողու,
Եւ կ'երթայ իւր աշխատութեանը:

6. Գործունեայ մայրն իւր տղօց որբոցին
բոլորակը կ'երթայ կու դայ:

7. Արջառները գոմքէն դուրս կ'ելեն ու
արածուելու կ'երթան:

8. Գարբինն իւր սալին քոմի է. կրակը զեր-
կաթը կը կարմրցընէ, մուրձերը կը հնչեն:

9. — Il n'y a | qu' | un instant, — tout | était | dans le silence | et le repos; — maintenant | tout | prend | de la vie. |

10. Le faucheur | bat | sa faux | et l'aiguise | avec la pierre. |

11. Le moissonneur | s'arme | de sa faufile, | et les blés mûrs | tombent | dans le sillon. |

12. Pendant la nuit, — un grand rideau | d'obscurité — cachait | la terre. |

13. Mais | le rideau | s'est levé; | l'obscurité | se dissipe, | et la terre | apparaît | avec ses merveilles. |

III. Le matin. ¶.. Առաւօտը:

1. Le matin առաւօտը se lève կ'ելէ, կը ծագի, et le jour եւ օրը est brillant. պայծառ է:

2. Le soleil Արեւը est à l'horizon, հորիզոնն է, entouré պատճառած de nuages ամպերով d'or. սովէ, (entouré de nuages d'or. սովէ ամպերով պատճառած):

3. La rosée Յօղը brille կը շողայ sur l'herbe խոտին վրայ et sur les fleurs. եւ ծաղիկներուն վրայ:

4. Voici que Ահաւասիկ la nature բնութիւնը se réveille; կ'արթընայ. on entend կը լսուի, մարդս կը լսէ

les premiers chants առաւօտները des oiseaux. Թռչնոց:

(on entend les premiers chants des oiseaux. Թռչնոց առաջին երգերը կը լսուին):

5. Le laboureur Երկրագործը

quitte կը թողուս sa demeure իւր բնակարանը et va եւ կ'երթայ այս տարածքներուն այս աշխատավայրուն:

6. La mère active գործունեայ մայրը

s'agitte կը յաժի, կ'երթայ կու զայ autour չորս դին, բոլորափքը

du berceau պրոցին

de ses enfants. իւր որդւոցը: (autour du berceau de ses

9. Վայրկեանն մը յառաջ՝ ամենայն ինչ լուսվեան ու հանգստեան մէջ էր. հիմակ ամենայն ինչ կենդանութիւն կ'առնու:

10. Հնձողն իւր գերանդին կը ծեծէ եւ քարով կը սրէ:

11. Արտհունձն իւր մանգաղովը կը զինուի, եւ հասուն ցորեններն ակոսը կը թափին:

12. Գիշերը՝ մութի մեծ վարագոյր մը զերպիրը կը ծածէցէր:

13. Բայց վարագոյրը վերցաւ, մութը կը փարատի, եւ երկիրն իւր սքանչելիքներովը կ'երեւայ:

enfants, իւր որդւոց որոնց ցին չորս կողմուն) était էր dans le silence լուսվեան մէջ.

7. Les bestiaux Արջառները sortent դուրս կ'ելլեն de l'étable գողովէն et vont ու կ'երթան au pâtrage. Ճարակատեղին: (tout était dans le silence et le repos; ամենայն ինչ լուսվեան եւ հանգստեան մէջ էր.)

8. Le forgeron Դարրինը est à son enclume; իւր ամին քովէ է. le feu կրակը rougit կը կարմրցընէ le fer, կ'ըրկաթը, les marteaux մուրճերը résonnent. կը հնչեն:

9. Il n'y a Ձկայ qu' բայց եթէ un instant վայրկեանն մը (Il n'y a qu'un instant հաւաք վայրկեանն մը կայ)

tout ամենայն ինչ avec la pierre. քարով:

10. Le faucheur Հնձողը bat կը ծեծէ sa faux իւր մանգաղը et l'aiguise եւ զանիկա կը սրէ: 11. Le moissonneur արտհունձը s'arme կը զինուի de sa faufile, մանգաղովը,

et les blés mûrs եւ հասուն
ցորենները
tombent կ'ինան
dans le sillon. ակօսին մէջ :
12. Pendant la nuit գիշե-
ռուան ասեն, գիշերը

un grand rideau մեծ վաշտ-
գյոյ մը
d'obscurité մթութեան
(un grand rideau d'obscurit-
é մութի մեծ վարագոյը
մը)

IV. — Suite du matin. —

1. La terre | apparaît | avec ses plantes | qui croissent, — avec ses arbres | couverts | de fruits; —

2. Avec ses coteaux, | avec ses plaines, | avec ses montagnes, | avec ses vallées; —

3. — Avec ses maisons | entourées | d'arbres. —

4. Et dans le lointain, | on voit | les villes | et les villages, — et les clochers | des églises — au-dessus des maisons.

5. O Dieu, | que | vous êtes grand, — et que | toutes les choses | que vous avez faites | sont grandes! —

6. Oh! | que | ce monde | est admirable, | et combien | sont admirables | toutes les œuvres | dont | vous avez rempli | le monde!

7. Si | j'ouvre | les yeux, | ô mon Dieu! | vous êtes devant moi — dans la magnificence | de vos ouvrages. —

8. Si | je ferme | les yeux, | je vous trouve | en moi. |

cachait կը ծածկեր
la terre. երկերը,

13. Mais բայց
le rideau վարագոյը
s'est levé; վերցաւ.

l'obscurité մութը, խաւարը
se dissipe կը փարասի
et la terre եւ երկերը
apparaît կ'երեւայ
avec ses merveilles. իւր
սքանչելիքներովը:

Դ. Առտուան շարունակութիւնը :

1. Երկերը կ'երեւայ իւր աճեցող տնկերովը,
պտղալից ծառերովը:

2. Իւր բլուրներովը, իւր դաշտերովը, իւր
լեռներովը, իւր ձորերովը.

3. Իւր տներովը՝ զըրոնք ծառեր պա-
տեր են:

4. Եւ հեռուն կը տեսնուին քաղաքներն
ու գեղերը, եւ եկեղեցիներուն զանդակատուն-
ները տներէն վեր:

5. Ո՛վ Աստուած, որչափ մեծ ես դուն, եւ
որչափ մեծ են քու ըրած ամէն բաներդ:

6. Ո՛հ, ինչ զարմանալի է աշխարհը, եւ
որչափ զարմանալի են ամէն գործուածները, ո-
րոնցմով զաշխարհ լցուցած ես:

7. Եթէ աչուըներս կը բանամ, ով Աս-
տուած իմ, դուն իմ առջեւս ես քու գործքե-
րուդ մեծվայելութեամբը:

8. Եթէ աչուըներս կը գոցեմ, զքեզ յիս
կը գտնեմ:

9. Si j'écoute . . . , | tous ces sons
lointains, — tous ces bruits | de la vie —
me parlent | de Dieu. |

10. O Dieu, — vous êtes grand | et im-
mense. — Je suis | faible | et petit. —

11. Mais, | quoique | je sois faible, |
j'élève | ma voix | vers vous | et je vous
bénis. |

**IV. Suite T. Հարունակու-
թիւն**
du matin. առտուան:
(Suite du matin. Առտուան
Հարունակութիւնը)

1. La terre Երկիրը
apparaît կ'երեւայի
avec ses plantes իւր անկե-
րպվը^ը
qui croissent, որոնք կ'աճին,
avec ses arbres իւր ծառե-
րպվը^ը
couverts ծածկուած, որ
ծածկուած են
de fruits; պատշներով.
(avec ses arbres couverts
de fruits; իւր ծառերով՝
որ պալով ծածկուած են.)

2. Avec ses coteaux, իւր
բլուրներով,
avec ses plaines, իւր գաշ-
տերով,
avec ses montagnes, իւր
լեռներովը^ը
avec ses vallées; իւր ձորե-
րպվը.

3. Avec ses maisons իւր
աներովը^ը
entourées պատած, որոնք
պատած են

d'arbres. ծառերով:
(avec ses maisons entou-
rées d'arbres. իւր աներո-
վը որոնք ծառերով պա-
տած են.)

4. Et dans le lointain եւ
հեռուն, հեռու տեղերը
on voit մարզս կը տեսնէ, կը
տեսնուին
les villes քաղաքները
et les villages, եւ զեղերը,
et les clochers եւ զանգա-
կառուները
des églises եկեղեցիներուն
(les clochers des églises
եկեղեցիներուն զանգակա-
ռուները)

au-dessus des maisons. ար-
երուն վրայ, աներէն վեր:
5. O Dieu, Ո՞վ Աստուած,
que որչափ
vous êtes grand, մեծ ես,
et que եւ որչափ
toutes les choses ամէն բա-
ները

que vous avez faites, զո-
րոնք գուն բրած ես
sont grandes! մեծ ես:
(que toutes les choses que
vous avez faites sont gran-

9. Եթէ մոիկ կ'ընեմ, այն ամենայն հեռաւոր
հնչիւնները, այն ամենայն կենդանութեան աղ-
մուկներն ինձի Աստուծոյ վրայ կը խօսին:

10. Ո՞վ Աստուած, գուն մեծ ես եւ ան-
չափ. իսկ ես տկար եմ եւ պղտիկ:

11. Բայց թէպէտ եւ տկար ըլլամ, այսու
ամենայնիւ ձայնս քեզի կը բարձրացընեմ եւ
զքեզ կօրչնեմ:

des. եւ որչափ մեծ ես քու-
լուած ամէն բաներդ:

6. Oh! Ո՞չ,
que որչափ
ce monde առ աշխարհը
est admirable, զարմանալի է,
et combien եւ քանի [են
sont admirables զարմանալի
toutes les œuvres ամէն
գործքերը
dont որմանով [են
vous avez rempli Եցուցած
le monde. աշխարհը:

7. Si Եթէ
j'ouvre կը բանամ
les yeux, աշուներս,
ô mon Dieu, Աստուծ իմ
vous êtes devant moi գուն
իմ առջեւ ես

dans la magnificence մեծ-
վայելութեան մէջ
de vos ouvrages. քու գործ-
քերուդ:

(dans la magnificence de vos
ouvrages. քու գործքերուդ
մեծվայելութեան մէջ:)

8. Si Եթէ
je ferme կը գոցեմ
les yeux, աշուներս,
je vous trouve զքեզ կը
գտնեմ

en moi. ի յիս:

9. Si j'écoute, Եթէ մոիկ
կ'ընեմ,
tous ces sons lointains, այն
ամէն հեռաւոր հնչիւնները,
tous ces bruits այն ամե-
նայն աղմուկները
de la vie կենաց (կենդանու-
թեան)

(tous ces bruits de la vie
կենաց այն ամենայն աղ-
մուկները)

me parlent ինձի կը խօսին
de Dieu, Աստուծոյ վրայ:

10. O Dieu, Ո՞վ Աստուած,
vous êtes grand գուն մեծ
ես

et immense. եւ անչափ:
Je suis ես եմ
faible տկար
et petit. եւ պղտիկ:

(je suis faible et petit. եւ
տկար ու պղտիկ եմ:)

11. Mais, Բայց,
quoique թէպէտ
je suis faible, տկար ըլլամ,
j'élève կը բարձրացընեմ
ma voix իմ ձայնս
vers vous գեզ ի քեզ
et je vous bénis. եւ զքեզ
կօրչնեմ:

V. — Prière de l'Enfant. —

1. Mon Dieu, | je veux | vous prier; | je veux vous prier | pour obtenir | l'innocence | et la sagesse. |

2. Car — je vois | bien, — ô Dieu, | qu'il n'y a | de bonheur | que | pour celui | qui est sage | et qui est bon. |

3. Quand | j'ai fait | une bonne action, | j'accours | la gaieté | dans le cœur; |

4. Je saute | et je bondis, | et toutes choses — m'apportent | la joie. —

5. Quand | j'ai fait | le mal, | je suis triste | et dans la honte; | je baisse | la tête | et je n'ose | lever | les yeux. |

6. O Dieu! | faites | que j'aie | toujours — la joie | du bien, — et éloignez | de moi — la honte | du mal. —

7. Si je fais | le bien, | je serai | la joie de mon père; |

8. Car | mon père | est bon | et juste, | et il serait | dans la douleur | si je n'étais pas | bon et juste | comme lui. |

9. Si je fais le bien, | ma mère — sera | heureuse; —

10. Car | elle — m' | a dit | tant | de fois, | ma mère: — Mon enfant, | prie Dieu | et sois sage. |

Ե. Ցղուն աղօթցը:

1. Աստուած իմ, կ'ուզեմ քեզի աղօթք ընել, կ'ուզեմ աղօթք ընել որ անմեղութիւն ու խելքութիւն ընդունիմ:

2. Որովհետեւ աղէկ կը տեսնեմ, ով Առածուած, որ խելք ու բարի եղողն է միայն երջանիկ:

3. Երբոր բարի գործք մ'ըրած կ'ըլլամ, ու բախ սրտով կը վազվեմ.

4. Կը ցատքեմ եւ կը կայտոամ, եւ ամէն բան ինձի ուրախութիւն կը պատճառէ:

5. Երբոր չարիք գործած եմ, արտում եւ ամձեց մէջ կ'ըլլամ, գլուխս վար կ'իջեցընեմ եւ չեմ համարձակիր աշուլներս վեր վերցընել:

6. Ով Աստուած, տուր որ բարութեան ուրախութիւնը միշտ ունենամ, եւ հեռացուր ինձմէ չարեաց ամծթը:

7. Եթէ բարիք կը գործեմ, հօրս ուրախութիւն կ'ըլլամ:

8. Որովհետեւ հայրս բարի եւ արդար է, եւ տրտմութեան մէջ կ'ըլլայ՝ եթէ ես աւ իրեն պէս բարի եւ արդար չեմ ըլլար:

9. Եթէ բարիք կը գործեմ, մայրս երջանիկ կ'ըլլայ:

10. Որովհետեւ ինք մայրս ինձի շատ անգամ ըսած է. Արդեակ, աղօթք ըրէ, եւ խելք եղիր:

11. — Elle | me | l' | a | dit — dès mon berceau, | quand | j'étais si petit | qu'à peine | je pouvais | la | comprendre. |

V. Prière Եւ Աղօթք
de l'Enfant. աղուն:
(Prière de l'Enfant. աղուն
աղօթքը)

1. Mon Dieu, Աստուած իմ,
je veux եւ կուզեմ
vous prier; քեզի աղօթք ը-
նել.
je veux vous prier կուզեմ
քեզի աղօթք ընել
pour obtenir լնդունելու
համար
l'innocence անմեղութիւնը
et la sagesse. եւ խելքու-
թիւնը:

2. Car Որովհետեւ
je vois կը անսնեմ
bien, աղէկ.
(je vois bien, աղէկ կը ան-
սնեմ.)
ô Dieu, ով Աստուած,
qu'il n'y a որ չկայ
de bonheur երջանկութիւն
que բայց եթէ
pour celui անոր՝ ան մար-
դուն համար
qui est sage որն որ խելքը է
et qui est bon. եւ որն որ
բարի է:

3. Quand Երբ որ
j'ai fait ըրած եմ

une bonne action, բարի
գործք միլ.
j'accours կը կաղլողեմ
la gaieté ուրախութիւնը
dans le cœur; պահս մեջ.

4. Je saute կը յասրեմ
et je bondis, եւ կը խայտան,
et toutes choses եւ ամէն
բաները
m'apportent ինձի կը բերեն
la joie. ուրախութիւնը:
(m'apportent la joie. ինձի
ուրախութիւն կը պատ-
ճառեն.)

5. Quand Երբ որ
j'ai fait ըրած եմ, գործած
եմ
le mal, չարիքը,
je suis triste արտում կ'ըլ-
լում
et dans la honte; եւ ամօ-
թոյ մէջ.
je baisse վար կ'իջեցրնեմ
la tête գլուխս
et je n'ose եւ չեմ համար-
ձակիր

lever վեր վերցնել
les yeux. աշուղներս:
6. O Dieu! Ով Աստուած,
faites ըրէ
que j'aie որ ունենամ
toujours միշտ

11. Ինք այս բանս ինձի ըսած է որրոցէս
սկսեալ, երբ ես այնչափ պղտիկ էի որ հաղեւ
կրնայի ըսածը հասկընալ:

la joie ուրախութիւնը
du bien, բարւոյն,
(la joie du bien, բարւոյն
ուրախութիւնը.)

et éloignez եւ հեռացուր
de moi ինձմէ
la honte ամօթը
du mal. չարեաց:
(la honte du mal. չարեաց ա-
մօթու)

7. Si je fais եթէ կը գոր-
ծեմ
le bien, բարին,
je serai պիտ'որ ըլլամ, կըլ-
լամ
la joie de mon père; հօրս
ուրախութիւնը.

8. Car Որովհետեւ
mon père հայրս
est bon բարի է
et juste, եւ արդար,
et il serait եւ կըլլար
dans la douleur արտում-
թեան մէջ
si je n'étais pas եթէ ես չըլ-
լայի
bon et juste բարի եւ արդար
comme lui. իրեն պէս:

9. Si je fais le bien, եթէ
բարին կը գործեմ,
ma mère մայրս
sera պիտ'որ ըլլայ, կ'ըլլայ
la զինքը
comprendre. հասկընալ:

heureuse; երջանիկ.
(sera heureuse; Երջանիկ
կ'ըլլայ.)

10. Car Որովհետեւ
elle անիկայ, ինք
մ' ինձի
a dit, ըսած է
tant այնչափ
de fois, անգամ,
ma mère: մայրս.

(m'a dit tant de fois, ma
mère: այնչափ անգամ ին-
ձի ըսած է մայրս.)
Mon enfant, Տղան,
prie Dieu (Աստուած աղօ-
չէ) աղօթք ըրէ,
et sois sage. եւ խելքը եղիր:

11. Elle անիկա
me ինձի
l' աս բանս
a dit ըսաւ
(Elle me l'a dit աս բանս
ինձի ըսած է)
dès mon berceau, որրոցէս
սկսեալ,
quand Երբ որ
j'étais si petit այնչափ պըզ-
տիկ էի
qu'à peine որ հազիւ
je pouvais կրնայի
la զինքը
comprendre. հասկընալ:

VI. Dieu | nous | voit.

1. Nous ne voyons pas | Dieu, | mais | Dieu nous voit. |

2. Quand le soleil | se cache | derrière un nuage, | nous ne le voyons pas; | cependant | il nous éclaire. |

3. Ainsi | Dieu est caché |, mais il est présent. |

4. Dieu est partout, | il est dans le ciel, | il est sur la terre; |

5. Il est dans la fleur | qui pousse, | dans le fruit | qui mûrit; |

6. Il est dans le tonnerre | qui gronde | et dans l'éclair | qui brille. |

7. Il est avec nous, | autour de nous, | à côté de nous. |

8. Comment | Dieu | ne nous verrait-il pas, | lui | qui nous a donné | des yeux | pour voir? |

9. Comment | ne nous entendrait-il pas, | lui | qui a fait | nos oreilles | pour entendre? |

10. Quand nous faisons le mal, | Dieu nous voit; | il nous voit | quand nous faisons le bien. |

11. Il n'est pas | de nuit | qui nous dérobe | à ses yeux; | pas d'obscurité | qui nous cache | à lui. |

Զ. Աստուած զմեզ կը տեսնէ:

1. Մենք չենք տեսներ զԱստուած, բայց Աստուած զմել կը տեսնէ:

2. Երբոր արեգակն ամպի մ'ետեւ կը ծածկուի, մենք զենքը չենք տեսներ, սակայն ինք զմեզ կը լուսաւորէ:

3. Այսպէս ալ Աստուած ծածկուած է, բայց ներկայ է:

4. Աստուած ամէն տեղ է, երկինքն է, երկրիս վրայ է:

5. Ծլող ծաղկին, հասունացող պաղպնձն մէջն է:

6. Գոռացող որոտման ու շողացող փայլակին մէջն է:

7. Ինք մեղի հետ, մեր բոլորտիքը, մեր քովին է:

8. Ի՞նչպէս Աստուած զմել չտեսնէ, ինք որ մեղի տեսնելու աչք տուած է:

9. Ի՞նչպէս զմել չլսէ, ինք որ լսելու համար մեր ականջն ստեղծած է:

10. Երբ որ չար կը գործենք, Աստուած զմեզ կը տեսնէ. զմեզ կը տեսնէ, երբ բարի կը գործենք:

11. Չկայ գիշեր՝ որ զմեզ իւր աչուրներէն թաքուցանէ, ոչ խաւար՝ որ զմեզ իրմէ ծածկէ:

12. Le méchant | fuit; | mais | où | ira-t-il | où | Dieu ne soit pas?

13. Le méchant | fait silence; | mais | Dieu l'entend.

VI. Dieu Զ. Աստուած
nous զմել տեսնէ:

1. Nous ne voyons pas
մեր չենք տեսներ
Dieu, զԱստուած,
mais բայց

Dieu nous voit. Աստուած
զմել կը տեսնէ:

2. Quand le soleil Երբոր
արեգակը
se cache կը ծածկուի
derrière un nuage, ամպի մը
եւել,

nous ne le voyons pas; մեր
զինքը չենք տեսներ.

cependant ասկայն
il nous éclaire, անիկա զմել
կը լւսաւորէ:

3. Ainsi Այսպէս
Dieu est caché Աստուած
ծածկուած է,
mais il est présent. բայց ա-
նիկա ներկայ է:

4. Dieu est partout, Աս-
տուած ամէն տեղ է,

il est dans le ciel, անիկա
երկնքն է,

il est sur la terre; անիկա
երկիրս վայ է.

5. Il est dans la fleur
Ծաղկն մէջն է

qui pousse, որն որ կը ծի,
dans le fruit պատղն մէջ

qui mûrit; որն որ կը հա-
սունայ.

6. Il est dans le tonnerre,
Որոսման մէջն է,

qui gronde որն որ կը գոռայ
et dans l'éclair Եւ փայլա-

կն մէջ
qui brille. որն որ կը շողայ:

7. Il est avec nous, ինք
մեղի հետ է,
autour de nous, մեր բոլոր-

ակը,
à côté de nous. մեր քոլը:

VII. — Le Berceau | de l'Enfant. —

1. La mère | a enveloppé | son en-
fant | de ses langes; |

2. Elle l'a endormi | tendrement |
dans ses bras, | puis | elle l'a posé |
doucement | dans son berceau. |

12. Անզգամը կը փախչի, բայց ո՞ւր պիտ'որ
երթայ, որ Աստուած չըլլայ:

13. Անզգամը լոռութիւն կ'ընէ, բայց Աս-
տուած զինք կը լոէ:

8. Comment Ի՞նչպէս
Dieu Աստուած
ne nous verrait-il pas, զմել չսենէր,

lui ինք
qui nous a donné որն որ
մեղի առւած է

des yeux աչք, աչուրներ
pour voir? տեսնելու համար:

9. Comment Ի՞նչպէս
ne nous entendrait-il pas,
զմել չսենէր,

lui ինք
qui a fait որ բրած է, սուել-
ծած է

nos oreilles մեր ականջները
pour entendre? լսելու հա-
մար:

10. Quand nous faisons le
mal Երբոր չար կը գործներ

Dieu nous voit; Աստուած
զմել կը տեսնէ.

il nous voit անիկա զմել կը
տեսնէ

quand nous faisons le bien.
երբ որ բարիք կը զործենք:

11. Il n'est pas Զիյ
de nuit գիշեր

qui nous dérobe որ զմել
թաքուցանէ

à ses yeux; իր աչուրներուն,
իր աչուրներէն.

pas d'obscurité ոչ խաւար
qui nous cache որ զմել
ծածկէ

à lui. իրեն, իրմէ,

12. Le méchant Անզգամը
fuit; կը փախչի.
mais բայց

où ո՞ւր
ira-t-il պիտ'որ երթայ
où ո՞ւր

Dieu ne soit pas? Աստուած
չըլլայ:

13. Le méchant Անզգամը
fait silence լոռութիւն կ'ընէ
mais բայց

Dieu l'entend. Աստուած
զինք կը լոէ:

I. Ցույն որրոցը :

1. Մայրը փաթթեց իւր տղան իւր խանձար-
րօքը:

2. Զինք դժով քնացուց իւր բազկացը
մէջ, ետքը կամացուկ մը որրոցը դրաւ:

3. Elle est assise | auprès de lui, | craignant | qu'il ne s'éveille | à quelque bruit, | à quelque mouvement.

4. Dors, | petit enfant, | ta mère | est près de toi.

5. Quand | l'enfant s'éveille, | il crie, | et la mère | approche | son sein; | elle lui donne | son lait.

6. Le lait | coule, | l'enfant | s'abreuve, | caressant | de sa main | le sein | qui le nourrit.

7. Que | deviendrait | l'enfant | sans sa mère?

8. Voyez, | il ne peut | marcher, | il ne peut | ramper, | il ne peut | rien | saisir | de ses faibles mains. — Il ne sait | que | crier | et pleurer.

9. Il a besoin | de tout le monde; | si | vous l'abandonnez, | il périra.

10. La petite plante | croît | toute seule | sur la terre | où — elle a pris | racine; — mais | l'enfant | ne peut | croître | tout seul.

11. Il faut que | sa mère | le porte | dans ses bras, | qu'elle le soigne | et l'endorme | dans son berceau.

12. Pauvre enfant, | ta mère | est ton seul appui, | ton seul espoir.

3. Անոր քովը նստած է, վախնալով որ
աղմկով մը, շարժմամբ մը չարթըննայ:

4. Քնացիր, մանկիկ, մայրդ քովդ է:

5. Երբ տղան կ'արթըննայ, կը պոռայ. մայրն
աւ իւր կուրծքը կը մօտեցընէ, եւ իւր կաթն ա-
նոր կու տայ:

6. Կաթը կը վաղէ, տղան կը դիւկ զինք սը-
նուցանող կուրծքն իւր ձեռքովը շյելով:

7. Ի՞նչ կ'ըլլար տղան առանց իւր մօրը:

8. Տեսէք, ոչ կրնայ քալել, ոչ կրնայ սո-
ղալ, իւր տկար թաթիկներովք բան մ'ալ չի կը-
նար բունել: Պոռալէն ու լալէն դատ բան չի
գիտեր:

9. Ամէնուն կարօտութիւն ունի. Նթէ զինք
թողրու՝ կը կարսուի:

10. Պղտի տունկն ինք իրմէ կ'աճի երկրին
վրայ, ուր որ արմատ ձգած է. բայց տղան ինք
իրմէ չի կրնար աճիլ:

11. Պէտք է որ իւր մայրը զինք գերկը
կը, հոգայ եւ որրոցին մէջ քնացընէ:

12. Խեղճ տղայ, քու միակ նեցուկդ, միակ
ակնկալութիւնդ քու մայրդ է:

VII. Le Berceau Ե. ՈՐՈՇՈՒ
de l'Enfant. աղուն;
(Le Berceau de l'Enfant.
աղուն որոշու)

1. La mère մայրը
a enveloppé փաթթեց
son enfant իւր աղան
de ses langes; իւր խան-
ձարքօքք.

2. Elle l'a endormi Անիկա
զինք քնացուց
tendrement գթով, գորովով
dans ses bras, իւր բազկացը
մէջ,
puis ետքը
elle l'a posé անիկա զինքը
գրաւ
doucement կամացուկ մի
dans son berceau. իւր որոշ-
ցին մէջ:

3. Elle est assise Անիկա
նսան և
auprès de lui, անոր քովը,
craignant վախնալով
qu'il ne s'éveille որ անիկա
չափթռնայ
à quelque bruit, աղմով մի,
à quelque mouvement. չափ-
մաք մի:

4. Dors, Քնացիր,
petit enfant, պղամ տղայ,
Ճանկիկ.

ta mère մայրդ
est près de toi. քու քովէ է:

5. Quand Երբ որ
l'enfant s'éveille, աղան
կ'արթքնայ,
il crie, կը պուայ,
et la mère եւ մայրը¹
approche կը մօտեցնէ
son sein; իւր կուրծքը.
elle lui donne անիկա իրեն

կու տայ
son lait. իւր կաթը:

6. Le lait կաթը
coule, կը վազէ,
l'enfant աղան
s'abreuve, կը դիէ,
caressant շակելով
de sa main իւր ձեռքովը
le sein կիւրծքը,
qui le nourrit. որ զինքը կը
սնուցնէ:

7. Que Ի՞նչ
deviendrait կ'ըմար
l'enfant աղան
sans sa mère? առանց իւր
մօրը:

8. Voyez, Տեսէք,
il ne peut անիկա չի կրնար
marcher, քալէլ,
il ne peut անիկա չի կրնար
ramper, սողալ,
il ne peut անիկա չի կրնար
rien բան մը
saisir բռնել
de ses faibles mains. իւր
ակար ձեռութերովիւ:
Il ne sait Անիկա չի գիտէր
que բայց եթէ
crier պուալ
et pleurer. եւ լալ:
(il ne sait que crier et pleu-
rer. պուաէն ու լալէն
զան բան չի գիտէր:)

9. Il a besoin Անիկա կա-
րառութիւն ունի
de tout le monde; ամէն
մարդուն, ամէնուն.
si եթէ
vous l'abandonnez, զինքը
թող տաք
il périra. կը կորսուի:

10. La petite plante պղամի
սունկը
croît կ'աճի
toute seule միսակ

sur la terre երկին վրայ
où ուր որ
elle a pris անիկա առած է
racine; արմատ.
(elle a pris racine; արմատ
ձգած է.)
mais բայց
l'enfant աղան
ne peut չի կրնար
croître աճի
tout seul. միսաւորիկ:

11. Il faut que պէտք է որ
sa mère իւր մայրը
le porte զինքը ասնի
dans ses bras, իւր գիրկը,
qu'elle le soigne որ անիկա
զինքը հոգայ
et l'endorme եւ զինքը քնա-
ցնէ
dans son berceau. իւր որ-
ոցին մէջ:

12. Pauvre enfant, իւր զ
տղայ,
ta mère քու մայրդ
est ton seul appui, քու
միակ նեցուկէ է,
ton seul espoir. քու միակ
ակնկալութիւնդ:

VIII. La Mère.

1. Pendant que l'enfant sommeille, j'entends la mère qui chante doucement pour le bercer.

2. La mère chante, elle dit:

3. "Mon enfant, je ne crains pas la peine; car c'est pour toi que je travaille;

Ը. Մայրը :

1. Տղան քուն եղած ատեն, կը լսեմ որ
մայրը կամաց կամաց կ'երգէ զինքն որքելու
համար:

2. Մայրը կ'երգէ, ըսելով.

3. "Որդեակ, ես աշխատանքէ չեմ վախնար,
վասն զի քեզի համար է աշխատածս .

4. "Pour toi, | je travaillerai | le
jour; | pour toi, | je travaillerai | la nuit." |

5. La mère chante | encore:

6. "Un jour | tu seras grand, | mon
fils; | alors | tu seras beau et fort; | alors
ta mère sera vieille; | et toi, | tu soutien-
dras | ta mère. |

7. "Dors, | mon enfant, | dors, | pauvre
petit." |

8. Oh! | qu'il est méchant | l'enfant |
qui n'aime pas | sa mère! |

9. Sa mère | qui | l'a soigné | dans
son berceau, | sa mère | qui l'a nourri; |

10. Sa mère | qui, pour lui, | se fa-
tigue | et travaille! |

11. La récompense de la mère, | c'est
le sourire de son enfant; |

12. C'est la tendresse de son enfant |
qui lui fait oublier | toutes ses peines. |

13. Oh! | j'aimerai | toujours | ma
mère! |

VIII. La Mère. Ը. Մայրը

1. Pendant que Միշտեռ,
երբոր

l'enfant sommeille, աղան
կը նիրհէ, կը քնանայ,
j'entends կը լսեմ
la mère մայրը
qui chante որն որ կ'երգէ
doucement կամաց կամաց
pour le bercer. զինքն որբե-
լու համար:

2. La mère chante, Մայրը

կ'երգէ,
elle dit: անիկա կ'ըսէ.

3. Mon enfant, Ի՞մ աղան,
որդեակ իմ,

je ne crains pas չեմ վախնար
la peine; նեղութիւնը, նե-
ղութենէն.

car c'est pour toi que վասն
զի քեզի համար է որ,
քեզի համար

je travaille; կ'աշխատիմ.

4. Pour toi, Քեզի հա-
մար,

je travaillerai պիտի աշխա-
տիմ

le jour; յորեկը.

pour toi, Քեզի համար,

je travaillerai պիտի աշխա-
տիմ

la nuit. գիշերը:

5. La mère chante Մայրը
կ'երգէ

encore: գարձեալ.

6. Un jour Օր մը

tu seras grand, գուն մեծ
պիտի լլասս,

mon fils; որդեակս.
alors ան ասեն

tu seras beau et fort; գուն
կ'եղեցիկ եւ զօրաւոր պիտի
լլասս.

alors ta mère sera vieille;
 ան առեն մայրդ պառաւ
 պիս'որ ըլլայ.
 et toi, եւ գուն,
 tu soutiendras պիտի պահ-
 պանես
 ta mère. քու մայրդ;
 7. Dors, քնացիր,
 mon enfant, իմ աղան,
 dors, քնացիր,
 pauvre petit. իմ զա պղտիկ,
 իմ զա աղայ:

8. Oh! Ո՛չ,
 qu'il est méchant ինչ չար,
 անզամ է
 l'enfant աղան
 qui n'aime pas որն որ չի
 սիրեր
 sa mère! իւր մայրը.
 9. Sa mère իւր մայրը
 qui l'a soigné որն որ զինքը
 հողաց, ինամեց
 dans son berceau, իւր որ-
 բոցին մէջ,

IX. Le petit Oiseau | dans les champs.

1. Où vas-tu, | petit oiseau | qui voles | dans les champs?
2. Tu vas, | tu viens, — tu ramasses | des graines; —
3. Tu fais ta récolte — sur les buissons | du chemin; —
4. Tu vas | butiner — dans la grange | du laboureur. —
5. Mais pourquoi, | petit oiseau, | te donnes-tu | tant de peine?
6. Tu es bien petit: | pour te nourrir, — il te faut | peu de chose. —
7. Un petit insecte — ou une graine | ramassée | sur la fleur | du chardon — sont un repas | pour toi. |
8. Ne te fatigue donc pas, | repose-toi | et chante, | perché | sur cette branche d'arbre | où | pendent | de belles fleurs. |

sa mère իւր մայրը
 qui l'a nourri; որն որ զինքը
 անոյց.
 10. Sa mère իւր մայրը
 qui, pour lui, որն որ իրեն
 համար
 se fatigue կը յոգնի
 et travaille! եւ կ'աշխատի:
 11. La récompense de la
 mère մօր վարձքը
 c'est le sourire de son en-
 fant; իւր աղուն ժաղան է.
 12. C'est la tendresse de
 son enfant իւր աղուն փա-
 ղարշանքն է
 qui lui fait oublier որ իրեն
 կը մոռցնէ
 toutes ses peines. իւր բոլոր
 նեղութիւնները:
 13. Oh! Ո՛չ,
 j'aimerai պիտի սիրեմ
 toujours միշտ
 ma mère! իմ մայրս:

Թ. Պզտի թոշունը արտերու մէջ:

1. Ո՞ւր կ'երթաս, թոշնիկ գու, որ կը թռչու-
 թիս արտերու մէջ:
2. Վ'երթաս կու գաս, հատիկներ կը ժող-
 վես:
3. Ճամբու թփերուն վրայէն գուն քու-
 շունձրդ կը քաղես:
4. Վ'երթաս մշակին շտեմարանը կը կողոպ-
 տես:
5. Բայց ինչու, թոշնիկ գու, այդչափ աշ-
 խատանք կը կրես.
6. Գուն պղտըտիկ ես, քեզի ուտելիք քիչ
 բան պէտք է:
7. Պղտի ճճի մը, կամ եկքանի ծաղկին
 վրայէն քաղուած հատիկ մը քեզի համար խըն-
 ջոք մըն է:
8. Մի յոգնիր ուրեմն, հանգչէ եւ երգէ
 սա ծառի ճիւղին վրայ թառած, ուտափ գեղեցիկ
 ծաղիկներ կախուած են:

(ou une graine ramassée sur la fleur du chardon կամեկքանի ծաղկին վրայ-էն քաղուած համակ մը) sont un repas ինչոք մըն են pour toi. քեզի համար:

8. Ne te fatigue donc pas, Ուրեմն մի յոգնիր, repose-toi հանգիւ և chante եւ երգե perchéթառած sur cette branche d'arbre աս ծառի ճիւղին վրայ où ուր, ուսկցի, pendent կը կախուին de belles fleurs. գեղեցիկ ծաղիկներ:

9. Mais բայց l'oiseau թռչունը allait կ'ըթարդ toujours, միշտ, volant, թռչելով, chassant որսալով

les insectes, ՃՃիները, ramassant ժողլելով les graines. հատիկները:

10. Puis, fatigué, Ետքը յոգնած, յոգնելով, il courut վաղեց à son nid. իւր բյուր:

11. Et comme Եւ երը որ il arrivait, կը հանեկ, voici que աշաւափկ, մէյ Մ'ալ, ses petits իւր ձագերը l'entendant, զինքը լսելով, levèrent վեր վեցուցին le bec կտուցնին en poussant արձակելով des cris. ձայներ : (en poussant des cris ձայները արձակելով)

12. Leurs cris իրենց ձայները disaient: կ'ըսէին. J'ai faim. Անօթի Եմ:

X. Le Père.

1. Comme l'oiseau nourrit ses petits, le père nourrit ses enfants.
2. Il pourrait se reposer à l'ombre — sous le poirier de son jardin; —
3. Ou bien travailler doucement et sans peine, — pour abréger les ennuis de la journée. —
4. Mais il travaille pour vous, enfants.
5. Car il faut qu'il vous nourrisse comme l'oiseau nourrit ses petits.

13. Et le père, Եւ հայրը, allant երթալով à chacun d'eux, անոնցմէ ամէն մէկուն, leur donna իրենց տուաւ pour les nourrir զիրենկ որ նուցանելու. համար la provision պաշարը qu'il apportait, զորն որ կը բերէր:

14. En un instant Մէկ վայրկինի մէջ les petits affamés պզսիկ անօթիները (անօթի ձագերը) eurent mangé, կերան. ce ան բանիր qui որն որ lui անոր avait couté արժած կը պատճառած էր tant de peine այնչափ աշխատութիւն: à ses petits. իւր ձագերուն:

Ժ. Քայրը:

1. Ինչպէս որ թռչունն իւր ձագերը կը սընուցանէ, այսպէս ալ հայրն իւր տղաքը կը կերակրէ:
2. Ինք կրնար իւր պարտիղին տանձենացն տակ շքի մէջ հանգչիլ.
3. Եւ կամ կամաց կամաց եւ առանց նեղութեան գործել՝ օրերն առանց ձանձրութեան անցլնելու համար:
4. Բայց ձեզի համար կ'աշխատի, տղաք:
5. Վասն զի պէտք է որ զձեզ մնուցանէ, ինչպէս որ թռչունն իւր ձագերը կը մնուցանէ:

6. Et quand il revient | des champs |
et que vous avez faim, — il faut | qu'il
vous donne | du pain. —

7. Et comme | vous n'êtes pas vêtus |
ainsi que | les oiseaux, | il faut qu'il vous
donne | des vêtements | et un abri. |

8. Enfants, | c'est pour vous | que
coulent | les sueurs de votre père. |

9. Que | la reconnaissance | soit |
donc | en votre cœur. |

10. Vivez | pour lui | dans le
respect. |

11. Et quand il sera vieux, | votre
tour | viendra | de travailler | pour lui. |

12. Alors | vous serez grands, | vous
serez forts; | vous serez ses appuis |
quand il sera faible; |

13. Vous soulagerez | sa vieillesse |
et vous viendrez | en aide | à ses in-
firmités. |

14. Oh! | que | la piété filiale | est
un devoir | doux | à remplir! |

15. Qu'il est juste | que le fils | s'a-
baisse | devant la volonté de son père; |

16. Et qu'il ne murmure pas | contre
son père; |

17. Se souvenant que, | sur la terre, |
un père | est l'image de Dieu! |

6. Եւ երբ որ արտերէն կը դառնայ Եւ
դուք անօթի կ'ըլսաք, պէտք է որ ձեզի հաց տայ:

7. Եւ որովհետեւ դուք թռչնոց պէս հա-
գուստ չունիք, պէտք է որ ձեզի հագուստ եւ
պատսպարան տայ:

8. Տղաք, ձեզի համար Է՝ որ ձեր հօրը
քրտինքը կը թափի:

9. Թող ուրեմն երախտագիտութիւնը ձեր
սրամի մէջ ըլսայ:

10. Հետը միշտ յարգութեամբ ապրեցէք:

11. Եւ երբ ինք ծերանայ, ան ատեն ձեր
կարգը կու գայ իրեն համար աշխատելու:

12. Ան ատեն դուք մեծ կ'ըլսաք, զարաւոր
կ'ըլսաք, դուք անոր նեցուկը կ'ըլսաք, երբ ինք
տկարացած կ'ըլսայ:

13. Դուք անոր ծերութիւնը պիտի սփոփէք,
եւ անոր անկարութեանցն օգնութեան պիտ'որ
հասնիք:

14. Ո՛հ, Ի՞նչ քաղցր պարտք է ծնողափ-
րութիւնը:

15. Ո՛քափ իրաւացի բան է որ որդին իւր
հօրը կամացն առջեւը խռնարհի.

16. Եւ երբէք իւր հօրը դէմ չքրթմնջէ.

17. Յիշելով որ հայր մը երկրիս վրայ Աս-
տուծոյ պատկերն է:

X. Le Père. Ժայռը:

1. Comme ինչպէս որ
լ'oiseau թռչունը
nourrit կը մնուցանէ
ses petits, իւր ձագերը,
le père nourrit (նոյնպէս
այլ) հայրը կը մնուցանէ
ses enfants. իւր զաւկըները:

2. Il pourrait ինք կրնար
se reposer հանգիւ
à l'ombre շքին մէջ
sous le poirier տանձի ծա-
ռուն տակ
de son jardin; իւր պարտի-
զին.

(sous le poirier de son jar-
din; իւր պարտիզին տան-
ձեւոյն տակ.)

3. Ou bien Եւ կամ
travailler աշխատի, գործել
doucement կամաց կամաց
et sans peine, Եւ առանց
նեղութեան,
pour abréger կարճեցրնելու
համար
les ennuis ձանձրոյթները
de la journée. օրուան:
(pour abréger les ennuis
de la journée. օրերն ա-
ռանց ձանձրութեան ան-
ցրնելու համար.)

4. Mais Բայց
il travaille կաշխատի

pour vous, ձեզի համար,
enfants. աղաք:

5. Car Որովհետեւ
il faut պէտք է
qu'il vous nourrisse, որ
զձեզ մնուցանէ,
comme ինչպէս որ
l'oiseau nourrit թռչունը
կը մնուցանէ
ses petits. իւր ձագերը:

6. Et quand Եւ երբոր
il revient Եւ կը դառնայ
des champs արտերէն
et que vous avez faim, Եւ
դուք անօթի կը լսար,
il faut պէտք է
qu'il vous donne որ ձեզի
սայ
du pain. Հայց:
(il faut qu'il vous donne du
pain. պէտք է որ ձեզի
հայց տայ):

7. Et comme Եւ որովհե-
տեւ
vous n'êtes pas vêtus դուք
հագուած չեք
ainsi que ինչպէս որ (Են,
հագուած Են)
les oiseaux, թռչունները,
il faut qu'il vous donne
պէտք է որ ձեզի տայ
des vêtements զգեստ

XI. La Neige.

1. La neige tombe, | et la terre | en |
est couverte. |

2. — Les sommets | et les branches |
des arbres—dans la forêt| sont tout blancs.|

et un abri. Եւ պատսպարան
մը:

8. Enfants, Տղաք,
c'est pour vous ձեզի հա-
մար է
que coulent որ կը կազեն
les sueurs de votre père.
ձեր հօր քրտինքները:

9. Que Թռող
la reconnaissance երախ-
տագիտութեանը
soit լրաց
donc ուրեմն [մէջ] ։
en votre cœur. ձեր սրտին
en votre cœur. ձեր սրտին

10. Vivez Ապրեցէք
pour lui իրեն համար
dans le respect. յարգու-
թեան մէջ։

11. Et quand il sera vieux,
Եւ երբ որ ձեր կը լսայ, կը
ծերանայ,
votre tour ձեր կարգը
viendra կու զայ
de travailler աշխատերս
pour lui. իրեն համար։

12. Alors Այն ասեն
vous serez grands, դուք
մէծ կը լսաք. [կը լսաք.
vous serez forts; զօրաւոր
vous serez ses appuis իւր
նեցուները կը լսաք
quand il sera faible; երբ որ
ինք սկարացած կը լսայ.։

13. Vous soulagerez Դուք
կը սփոփէք
sa vieillesse եւր ծերու-
թեանը
et vous viendrez եւ կու
գաք, կը համանիք
en aide օգնութեան
à ses infirmités. իւր անկա-
րութեանց։

14. Oh! Ո՛չ,
que որչափ
la piété filiale որդիսկան
գութը, ծննդասիրութիւնը
est un devoir պարտք մըն է
doux քաղցր
à remplir. կատարելու։

15. Qu'il est juste Որչափ
արդար է
que le fils որ որդին
s'abaisse խոնարհի
devant la volonté de son
père; իւր հօրը կամացն
առջեւ։

16. Et qu'il ne murmure
pas Եւ չորսնջէ
contre son père; իւր հօրը
գէմ։

17. Se souvenant que
Յիշելով որ
sur la terre, Երկրիս վրայ՝
un père հայր մը
est l'image de Dieu. Աս-
տուծոյ պատկերն է։

ԺԱ. Զինը:

1. Զիւն կու գայ, Եւ Երկիրը կը ծածկուի:

2. Անտառին մէջի ծառերուն ծայրերն ու
ձիւղերը ձեփ ձերմակ եղած Են:

3.—Et le toit | des maisons — a disparu | sous la couche épaisse | qui le couvre. |

4. Il fait froid, | le vent | souffle. |

5. Le laboureur | ne peut | sortir | de sa maison, | et les bestiaux | restent | à l'étable. |

6. Loin, | bien loin, — on ne voit | que | la neige — enveloppant | la terre | comme d'un grand manteau. |

7. Tout se tait, | les animaux | se cachent. |

8. Hélas! combien de malheureux | qui souffrent! |

9. Le pauvre, | en sa chaumièrre, | a-t-il du feu | pour se chauffer? |

10. Il ne peut | travailler, | la terre | est durcie | par la gelée. |

11. Lui reste-t-il | quelque chose | du salaire | gagné | dans les beaux jours? |

12. Ses enfants | se blottissent | autour du foyer | . . . Ont-ils des vêtements | pour se couvrir? |

13. Quand | de si bonne heure | vient | la nuit, | la mère | a-t-elle | une faible lumière | pour travailler | pendant que | ses enfants | dorment? |

14. Allons, | allons au secours | des malheureux. |

15. Ils ont faim, | donnons-leur du pain; |

3. Եւ տներուն յարկն աներեւոյթ է եղերձանձը թանձը շաբքերուն տակ որով ծածկուած է:

4. Օդը ցուրտ է, հովը կը փէ:

5. Երկրագործն իւր տնէն դուրս չի կրնար ելել, եւ արջառները գոմքին մէջ կը մնան:

6. Հեռուն, շատ հեռուն, ձիւն միայն կը տեսնուի, որն որ զերկին իբրեւ մեծ վերաբկուաւ մը պատած է:

7. Ամենայն ինչ լուս է, անասունները կը պահուցան:

8. Բարէ, որչափ գժբախտներ կան՝ որ նեղութիւն կը կրեն:

9. Աղքատն իւր իրձմին մէջ կրակ ունի տաքնալու:

10. Գործել չի կրնար, վասն զի երկիրը առուցով կարծրացած է:

11. Բաց օրերը վաստրկած աւուրչէքէն ձեռքը բան մը մնացած է արդեօք:

12. Իւր տղաքը կրակարանին բոլորտիքը կը կծկին . . . : Արդեօք զգեստ ունին որ ծածկուին:

13. Երբ որ գիշերն այնչափ կանուխ կը հասնի, մայրն ունի տկար լոյս մը, որ գործ զաւկըներուն քնացած ատենը:

14. Երթանք, Երթանք օգնենք գժբախտներուն:

15. Անօթի են, հաց տանք իրենց.

XII. Paul et Jean.

1. Paul travaillait | dans les champs; | c'était l'été, | il faisait chaud. |

2. La sueur | coulait | sur son visage, | il avait soif. |

3. Jean le vit, | il s'approcha | et partagea avec lui | la boisson fraîche | qu'il avait | dans sa cruche. |

4. Puis | il lui dit: | "Tu es las, | ta tâche | est rude, | repose-toi | quelques instants | à l'ombre de cet arbre. |

5. "Pour moi, | je prendrai | ta bêche, | et pendant ce temps | j'avancerai | ton ouvrage..," |

6. Paul accepta, | il but | et se rafraîchit. |

7. Puis — il goûta | quelques moments | de repos, — et reprit | son travail . . . |

8. L'hiver vint; | il faisait froid, | il y avait de la glace, | le vent | soufflait. |

9. Paul se souvint | de la bonté de Jean. |

10. "Tu as froid, | lui dit-il, | tu n'as pas de feu; |

11. "Viens | dans ma maison, | la flamme | brille | à mon foyer, | tu te réchaufferas. |

ԺԲ. Պօղոս և Յովհաննես:

1. Պօղոս արտերու մէջ կ'աշխատէր, ամառ ժամանակ էր, օդը տաք էր:

2. Քրտինքն անոր երեսն ի վար կը վազէր. ծարաւի էր:

3. Յովհաննէս զինք տեսաւ, քովը մօտեցաւ, եւ անոր մաս հանեց իր կուժին մէջ ունեցած զովարար խմելիքէն:

4. Յետոյ անոր ըստաւ. "Դուն յոգնած ես, քու գործքդ խիստ է, սա ծառին շքին տակ քանի մը վայրկեան հանդէլ:

5. "Խսկ ես՝ առնեմ քու բրիչդ, եւ սա միշտցիս քու գործքդ յառաջ տանիմ,,:

6. Պօղոս յանձն առաւ, խմեց եւ զովացաւ:

7. Յետոյ քանի մը վայրկեան հանգիստ ըստաւ, եւ նորէն սկսաւ իւր գործքը . . . :

8. Չմեռն եկաւ. օդը ցուրտ էր, սառոյց կար, հովը կը փէլը:

9. Պօղոս Յովհաննու երախտիքը յիշեց:

10. "Դուն կը միս, ըստաւ իրեն, կրակ չունիս:

11. "Եկուր իմ տունս, կրակարանիս մէջ կրակին բոցը կը շողայ. կը տաքնաս:

12. "Et pendant que le froid| glace | la terre | et qu'on ne peut | travailler, | tu mangeras | à notre table. |

13. "J'ai peu, | mais ce peu | nous le partagerons.,"

XII. Paul et Jean. ԺԲ. Պօ-

ղոս ու Յովհաննէս:

1. Paul travaillait Պօղոս
կ'աշխատէր
dans les champs; արտերու
մէջ.
c'était l'été, ամառ էր,
il faisait chaud. ասոք կ'ընէր,
տաք էր.
2. La sœur բրախիքը
coulait կը վազէր
sur son visage, իւր երեսին
վրայէն
il avait soif. ծարակ էր.
3. Jean le vit, Յովհաննէս
զանիկա տեսաւ,
il s'approcha մօտեցաւ
et partagea avec lui եւ
բաժնեց անոր չես, անոր
մաս հանեց
la boisson fraîche զովա-
ցուցիչ խմելիքը
qu'il avait զո՞ն որ ունէր
dans sa cruche. իւր կուժին
մէջ:

4. Puis Յետոյ
il lui dit: անոր ըստաւ.
Tu es las, Յովհաննէս,
ta tâche քու գործքդ
est rude, իխան է,
repose-toi հանգչէ
quelques instants քանի մը
վայրկեան
à l'ombre de cet arbre. աս
ծառին շըին տակ:
5. Pour moi իսկ էս
je prendrai (պիտի) առնեմ
ta bêche, քու բրիչդ,
et pendant ce temps եւ աս
միջոցին մէջ
j'avancerai (պիտի) յառա-
ջացընեմ
ton ouvrage. քու գործքդ:
6. Paul accepta, Պօղոս
ընդունեցաւ, յանձն ա-
ռաւ,
il but խմեց [ցաւ]:
et se rafraîchit. եւ զովա-
ցուցիչը.

7. Puis Յետոյ
il goûta վայրկեան

XIII. L'Abeille, | l'Oiseau, | l'Écureuil. |

1. *L'Enfant.* | Où vas-tu, | petite abeille? |

2. Tu voles, | tu cours, | en bourdonnant, | sur les fleurs; |

12. "Եւ ցորչափ ցուրժաը գետինը կը սառե-
ցընէ, եւ չի կրնար գործուիլ, մեր սեղաննէն
կ'ուտեսու: "

13. "Ես քիչ բան ունիմ, բայց ան քիչը
մէջերնիս կը բաժնենք: "

quelques moments քանի մը | dans ma maison, իմ տանս
վայրկեան | մէջ, իմ տունս,
de repos, հանգիստ, | la flamme բոյը
(il goûta quelques moments | brille կը շոշայ
de repos, քանի մը վայր- | à mon foyer, իմ կրակարա-
կեան հանգիստ բրաւ, | նիս մէջ,
et reprit եւ նորէն սկսաւ | tu te réchaufferas. կը տաք-
son travail. իւր գործքը: | նսա:
8. L'hiver vint; Զմեռն եւ | 12. Et pendant que Եւ
կառ. | քանի որ
il faisait froid, ցուրտ էր, | le froid ցուրտը
il y avait de la glace, աս- | glace կը սառեցընէ
ուզց կար,
le vent հովը | la terre զգետինը
soufflait. կը վշէր:
9. Paul se souvint Պօղոս | et qu'on ne peut եւ մարդ
յիշէց | չի կրնար
de la bonté de Jean. Յովհաննէսինը: | travajailler, աշխատիլ,
10. Tu as froid, Դուն կը | tu mangeras կ'ուտեսու
մսիս, | à notre table. մեր սեղաննը,
lui dit-il, ըստ իրեն, | մէր սեղաննէս:
tu n'as pas de feu; գուն | 13. J'ai peu, Ես քիչ բան
կրակ չունիս. | մէնիմ,
11. Viens Եկուր | mais ce peu բայց ան քի-
նիս կը բաժնենք: | չը
nous le partagerons. մէջր-
նիս կը բաժնենք:

ԺԳ. Մեղուն, Թողունը, Սկիւու:

1. Ժղաճ. Ուր կ'երթաս, մեղուիկ գու:

2. Բղղելով ծաղիկներու վրայ կը թռչիս,
կը վազես:

3. Tu t'amuses | à voltiger | dans les champs, | dans la prairie. |

4. *L'Abeille.* | Je ne m'amuse pas, | je travaille. |

5. Je cueille | le miel des fleurs; |

6. Puis | je porte | ce miel | à ma ruche | en provision | pour l'hiver. |

7. Je vais chercher | la cire | pour bâtir | ma maison; |

8. Et je ramasse — la poussière | du calice | des fleurs, — pour en nourrir | mes petits. |

9. *L'Enfant.* Où vas-tu, | petit oiseau? |

10. Tu voles | partout | en chantant; |

11. Tu cours | à l'ombre des buissons | ou dans les bois épais; |

12. Tu t'amuses: | la vie | pour toi | est un plaisir. |

13. *L'Oiseau.* | Je ne m'amuse pas, | je travaille. |

14. Je vais chercher | la laine du mouton, | accrochée | aux épines de la haie, | pour bâtir | un nid | à ma couvée; |

15. Je vais chercher | les brins d'herbe molle | pour que | mes petits reposent | doucement; |

16. Je vais chercher | pour les nourrir | les vermissoyaux | et les petites graines. |

17. *L'Enfant.* | Où vas-tu, | petit écureuil? |

3. Թըթոալրվ կը զբօնուս արտերու մէջ մարդագետնի վրայ:

4. Մեղոնն. Ես չեմ զբօնուր, կ'աշխատիմ:

5. Ծաղկանց մէղը կը քաղեմ.

6. Յետայ ան մէղը փեթակս կը տանիմ ձմեռուան պաշար պատրաստելու համար:

7. Կ'երթամ մոմ կը բերեմ տունս շինելու համար.

8. Եւ ծաղկանց բաժակին փոշին կը ժողվեմ, որպէս զի անոլ ձագերս կերակրեմ:

9. Ջղան. Ո՞ւր կ'երթաս, թռչնիկ դու:

10. Դուն երգելով ամէն դի կը թռչիս.

11. Թփերուն շըխին տակ կամ թաւ անտառներու մէջ կը վաղես:

12. Գուն կը զբօնուս. Կեանքը քեզի հասար զբօսանիք մըն է:

13. Ժիղոններ. Ես չեմ զբօնուր, կ'աշխատիմ:

14. Կ'երթամ ոչխարին բուրդը կը բերեմ, որ ցանգին փշերուն վրայ կառչտած է, ձագերուս բայն շինելու համար.

15. Կ'երթամ կակուղ խոտի շղեր կը բերեմ, որպէս զի ձագերս մէղմիկ հանգչին.

16. Կ'երթամ մանր որդեր ու պղտիկ համիկներ կը փնտուեմ կը բերեմ զանոնիք կերակրելու համար:

17. Ջղան. Ո՞ւր կ'երթաս, պղտիկ սկիւռ.

18. Tu sautes | gaiement | de branche |
en branche; |

19. Tu te suspends | aux rameaux
des grands arbres | étalant | le panache
de ta queue. |

20. Certes | tu joues | et tu t'amuses. |

21. *L'Ecureuil.* | Je ne m'amuse pas, |
je travaille. |

22. Je vais chercher | les noisettes |
dans les taillis, | et les noix | sur les hauts
noyers; |

23. Puis | je les porte | à ma maison, |
dans le creux d'un vieux chêne, |

24. Afin de me nourrir | l'hiver, |
quand il n'y aura plus | de feuilles |
aux arbres, | ni de fruits | sur la terre. |

XIII. L'abeille, ՓԳ. ԱԵ-
զուն, dans les champs, արտե-
պուր թէլ,

l'Oiseau, ԹԱՀՈՒՆԸ, dans la prairie. մարգագե-
Վկունը. Սկիւնը:

1. *L'enfant. Տղան.*
Où vas-tu, Ուր կ'երթաս,
petite abeille? պղոփկ մե-
զուր, մեղուիկ:

2. Tu voles, Դուն կը
թռչուս, dans la poussière թողիկ:

tu cours, կը քաղես,
en bourdonnant, բղղելով,
sur les fleurs; ծաղկանց վրայ:

3. Tu t'amuses կը զբո-
նուս
à voltiger թթառալով

5. Je cueille կը քաղեմ
le miel des fleurs; ծաղկե-

ներու մեղրը:

4. *L'abeille. Մեղուն.*
Je ne m'amuse pas, Ես չեմ
զբոնուր,
je travaille. կ'աշխատիմ:

5. Je cueille կը քաղեմ
la poussière փոշին

6. Puis Եսքը²
je porte կը տանիմ
ce miel ան մեղրը

à ma ruche, փեթակս
en provision ի պաշար, ի-
բբեւ պաշար

18. Դուն ուրախ զուարթ ճիւղէ ճիւղ կը
շատրքես.

19. Դուն մեծ ծառերուն ճիւղերէն կը կա-
խուիս, պոչիդ գարդ մանակը տարածելով:

20. Ստուգիւ դուն կը խաղաս եւ կը զբո-
նուս:

21. Միկոնը. Ես չեմ զբօնուր, կ'աշխա-
տիմ.

22. Կ'երթամ կարուելու անտառներուն
մէջի կաղնները եւ բարձր ընկուզենիներու
վրայի ընկուզերը կը քաղեմ.

23. Յետոյ զանոնք հին կաղնայ մը խոռոչին
մէջի տունս կը բերեմ:

24. Որպէս զի անով կերակրիմ ձմեռը,
երբ որ ալ ոչ ծառերուն վրայ տերեւ եւ ոչ
գետինը պտուղ կ'ըլլայ:

pour l'hiver. ձմեռուան հա-
մար:

7. Je vais chercher կ'եր-
թամ փնտուելու, բերելու,
la cire մամը
pour bâtir շնելու համար
ma maison; իմ տունս.

8. Et je ramasse Եւ կը
ժողվեմ
la poussière փոշին
du calice բաղակին
des fleurs, ծաղկներուն,
(la poussière du calice des
fleurs, ծաղկներուն բա-
ժակին փոշին.)

10. Tu voles կը թռչուս
partout ամէն դի
en chantant; երգելով.

11. Tu cours կը վաղես
à l'ombre des buissons թլ-
փերուն շքին տակ
ou dans les bois épais կար
թաւ անտառներուն մէջ.

12. Tu t'amuses; Դուն կը
զբօնուս.
la vie կեանքը
pour toi քեզի համար

- est un plaisir. զբաննք մին
է:
13. L'oiseau. Թուշոնը.
Je ne m'amuse pas, Ես
մեր գրօնուր,
je travaille. Կ'աշխատիմ:
14. Je vais chercher Կ'եր-
թամբ կը բերեմ
la laine du mouton, աշխա-
տին բուրդը,
accrochée, կառչտած, որ
կառչտած է,
aux épines de la haie, ցան-
կին փերուն վրայ,
pour bârir շինելու համար
un nid բոյն մը
à ma couvée; իմ ձագե-
րուս.
15. Je vais chercher Կ'եր-
թամբ կը բերեմ
- les brins d'herbe molle,
կակուղ խոսի շղերը.
pour que որպէս զի
mes petits reposent իմ ձա-
գերս հանգչին
doucement; մեղմուլ.
16. Je vais chercher Կ'եր-
թամբ կը բերեմ
pour les nourrir զիրենք
մնուցանելու համար
les vermissoeaux պղտիկ որ-
դերն
et les petites graines. Ես
պղտիկ համիկները:
17. L'enfant. Տղան.
Où vas-tu, Ո՞ւ կ'երթաս,
petit écureuil? պղտիկ ըս-
կիւռ:
18. Tu sautes կը ցատրես
gaiement զուարթութեամբ
de branche ճիւղ:

XIV. Le Travail.

1. Il faut | donc | travailler, | petit enfant;

2. Car | tout | travaille | autour de toi, | et aucun être | au monde | n'est inactif.

3. L'abeille travaille — pour ramasser | le miel et la cire. —

4. L'oiseau travaille | pour récolter | du grain, | ou pour ramasser | l'herbe | dont il fait | son nid.

5. L'écureuil travaille — pour faire sa provision | de noisettes | et de noix — pour l'hiver. |

- en branche; ի ճիւղ. |
19. Tu te suspendis Դուն
կը կախուիս
aux rameaux des grands arbres, մեծ ծառերուն
Ճիւղերն,
étaisant բանալով, պարզելով
le panache de ta queue. քու-
պոչիդ գարզմանակը:
20. Certes Սուուգիւ
tu joues զուն կը խաղաս
et tu t'amuses. Եւ կը զրու-
նուս:
21. L'écureuil. Ակիւռու.
Je ne m'amuse pas, Ես չեմ
զրօնուր,
je travaille. Կ'աշխատիմ.
22. Je vais chercher Կ'եր-
թամբ կը փնտեմ, կը ժող-
վեմ
les noisettes կաղինները
- dans les taillis, կորուելու
անտառներուն մէջ.
et les noix եւ ընկոյները
sur les hauts noyers; բարձր
ընկոյներու վրայ.
23. Puis Յետոյ
je les porte զաննք կը տա-
կիմ
à ma maison իմ տունս
dans le creux d'un vieux chêne, հին կաղնւոյ մը
խոսունին մէջ.
24. Afin de me nourrir Որ-
պէս զի կերակրիմ, ուտե-
միք զոնիմ
l'hiver, ձեռը,
quand il n'y aura plus երբ
որ ալ չըլլար, չի գտնուիր
de feuilles տերեւ
aux arbres, ծառերուն վրայ,
ni de fruits եւ ոչ պտուղ
sur la terre. գետնի վրայ:

ԺԴ. Աշխատութիւնը :

1. Պէտք է ուրեմն աշխատիլ, մանուկ դու.
2. Վասն զի ամենայն ինչ կը գործէ քու
բոլորտիք, եւ աշխատհքիս վրայ եւ ոչ էակ
մը անգործ է:
3. Մեղոն կ'աշխատի՝ մեղը ու մոմ կը
ժողվէ:
4. Թուչունը կ'աշխատի ցորենսահաս քա-
ղելու, եւ կամ խոտ ժողվելու, որով իւր բոյնը
կը շինէ:
5. Ակիւռը կ'աշխատի ձմեռուան համար
կաղնւոյ եւ ընկուզի պաշար ճարելու:

6. La fourmi | aussi | travaille. |
7. Vois, | elle ramasse | de petits débris | et les cadavres de petits insectes; |
8. Elle amoncelle | des matériaux | pour ses magasins. |
9. Et la grande ville des fourmis | s'élève | comme une montagne | dans les bois, | à l'abri | sous les arbres. |
10. Le cheval travaille | et partage | les fatigues de l'homme. |
11. Le bœuf | tire | la charrue, | et trace | sur la terre | le sillon | où | poussera | le blé. |
12. Il y a | de petits insectes | qui se bâissent | des maisons de pierre. |
13. L'hirondelle active — va | ramasser — la terre détrempée — sur les bords | des étangs | ou des ruisseaux. —
14. Puis elle maçonnera | de son bec | un nid | pour sa famille. |
15. La taupe | creuse | des souterrains, | et se fait | de longues galeries | pour habiter | sous la terre, | et pour aller chercher des vivres. |
16. L'araignée | fabrique | une toile: | c'est un grand filet | pour sa chasse. |
17. Elle | y | prend | des moucherons | pour sa nourriture. |
18. L'araignée | est une filandière; |

6. Մրջիւնն ալ կը գործէ: |
7. Տես, անիկա մանր նշանաներ եւ պղտիկ ճճիներու դիմկներ կը ժողվէ. |
8. Իւր համբարանոցներուն համար նիւթ կը դիվէ: |
9. Եւ միջնաներու մեծ քաղաքը կը բարձրանայ լեռան մը պէս՝ անտառներում ծառերու տակ ամրացած: |
10. Չին կ'աշխատի, եւ մարդուն աշխատութեանց մասնակից կ'ըլլայ: |
11. Եղն արօր կը քաշէ, եւ հողին վրայ ակոս կը բանայ, ուր ցորենը պիտի բումնի: |
12. Պղտի ճճիներ ալ կան, որոնք իրենց քարեւ տներ կը չինեն: |
13. Ժիր ծիծառը կ'երթայ լճակներու կամ գետակներու եղերքներուն վրայէն թաց հող կը ժողվէ: |
14. Յետոյ կտցովի իւր ընտանիքին համար բցն կը չինէ: |
15. Խլուրդը նկուղներ կը փորէ, եւ իրեն երկայն սրահներ կը չինէ, որ հողին տակ բնակի եւ երթայ պարեն ճարէ: |
16. Սարդը կտաւ կը գործէ, որ իւր որսին համար մեծ ցանց մընէ: |
17. Անով իր սննդեան համար ճանճեր կը բռնէ: |
18. Սարդը դերձան մանող մընէ. եւ երբ որ

et quand les fils de sa toile sont brisés, elle les répare et recommence sa tâche.

19. Le travail est la loi de tous; il faut donc que l'homme travaille;

20. Il faut que l'homme travaille pour bâtrir sa maison, comme l'oiseau pour bâtrir son nid;

21. Il faut que l'homme travaille pour se nourrir, comme l'abeille pour faire sa provision de miel;

22. Il faut que l'homme travaille pour se vêtir, comme le ver à soie qui s'enveloppe dans ses fils, et comme la chenille du papillon qui fabrique sa coque.

XIV. Le travail. ԺԴ. Աշխատութիւն:

1. Il faut que tu travailles, pour être un petit enfant; pour que tu

2. Car tu es tout un être dans le monde, et aucun être n'est inactif. au monde

3. L'abeille travaille pour ramasser du miel et la cire. (pour ramasser le miel et la cire. pour récolter du grain,

4. L'oiseau travaille pour faire sa provision de noisettes et de noix. pour ramerasser l'herbe dont il fait son nid.

pour ramasser du miel et la cire. (pour ramasser le miel et la cire. pour récolter du grain,

5. L'écureuil travaille pour faire sa provision de noisettes et de noix. pour ramerasser l'herbe dont il fait son nid.

6. La fourmi travaille aussi pour ramasser l'herbe dont il fait son nid.

7. Vois, elle ramasse une herbe pour faire une montagne dans les bois, et les cadavres de petits

insectes; elle amoncelle des matériaux pour ses magasins. pour faire une montagne dans les bois, et les cadavres de petits

8. Elle amoncelle des matériaux pour ses magasins. pour faire une montagne dans les bois, et les cadavres de petits

9. Աշխատութիւնն ամենուն օրէնքն է.ռւրեմ պէտք է որ մարդ աշխատի.

10. Պէտք է որ մարդ աշխատի իւր տունը շինելու համար, ինչպէս որ թռչունը կ'աշխատի իւր բջնը շինելու:

11. Պէտք է որ մարդ գործէ կերակրուելու համար, ինչպէս որ մեղուն ալ կը գործէ իւր մեղրի պաշարը ճարելու համար:

12. Պէտք է որ մարդ աշխատի հագուելու համար, ինչպէս որ շերասը կը փաթթուի իւր թելերուն մէջ, և թիթուան թրթուրն իւր պատեանքը կը շինէ:

13. Եւ պզտիկ ձնիներու գիտակները. 8. Elle amoncelle des matériaux pour ses magasins. իւր համբարանոցներուն համար:

9. Et la grande ville des fourmis եւ մըջիւններուն մէծ քաղաքը

10. Vois, elle ramasse une herbe pour faire une montagne dans les bois, et les cadavres de petits

11. Աշխատութիւնն ամենուն օրէնքն է. ռւրեմ պէտք է որ մարդ աշխատի.

12. Եւ պզտիկ ձնիներու գիտակները.

13. Եւ պզտիկ ձնիներու գիտակները. 8. Elle amoncelle des matériaux pour ses magasins. իւր համբարանոցներուն համար:

9. Et la grande ville des fourmis եւ մըջիւններուն մէծ քաղաքը

10. Vois, elle ramasse une herbe pour faire une montagne dans les bois, et les cadavres de petits

11. Աշխատութիւնն ամենուն օրէնքն է. ռւրեմ պէտք է որ մարդ աշխատի.

10. Le cheval travaille Քին
կը գործէ,
et partage կը բաժնէ (մաս-
նակից կ'ըլլայ)
les fatigues de l'homme.
մարդուն աշխատութիւն-
ները:

11. Le bœuf Եղը
tire կը քաշէ¹
la charrue, արօրը,
et trace եւ կը գծէ
sur la terre հողին վրայ
le sillon ակուր
où ուր
poussera պիսի բուսնի
le blé. ցրենք:

12. Il y a կան
de petits insectes, պղոփկ
Ճճներ
qui se bâtissent որոնք ի-
րենց (համար) կը շինեն
des maisons de pierre. քա-
ռե աներ:

13. L'hirondelle active գոր-
ծունեայ ծիծառը
va կ'երթայ
ramasser ճողվելու
(va ramasser կ'երթայ կը
ժողվէ)
la terre détrempée թրջած
հողը
sur les bords եղերքներուն
վրայ:

des étangs Ծակներու
ou des ruisseaux. կամ գե-
տակներու:
(sur les bords des étangs
ou des ruisseaux. Ծակնե-
րու կամ գետակներու ե-
ղերաց վրայէն:)

14. Puis elle maçonner Յե-
տոյ կը շինէ
de son bec իւր կտուցովը
un nid բոյն մը
pour sa famille. իւր ընտա-
նեաց համար:
15. La taupe Խոլուրդը
creuse կը փորէ
des souterrains, նկուղներ,
et se fait եւ իրեն կը շինէ
de longues galeries Երկար
արահներ
pour habiter բնակելու հա-
մար
sous la terre, հողին տակը,
et pour aller chercher des
vivres. Երթալու ուտելիք
բերելու համար:

16. L'araignée Սարդը
fabrique կը շինէ
une toile: կամ մը.
c'est un grand filet ասիկայ
մեծ ցանց մըն է
pour sa chasse. իւր որսին
համար:

17. Elle Ի՞ւր
y անոր մէջ, անով
prend կը բանէ
des moucherons Ճանճեր
pour sa nourriture. իւր
մնդեան համար:

18. L'araignée Սարդը
est une filandière; զերձան
մնող մըն է.
et quand եւ երբ որ
les fils de sa toile իւր կը-
մաւին թելերը
sont brisés փրթած կ'ըլլան,
կը փրթին
elle les répare զանոնք կը
նորոգէ
et recommence եւ նորէն կը
սկսի
sa tâche. իւր գործքը:

19. Le travail Աշխատու-
թիւնը
est la loi de tous; ամէնուն
օրէքն է.
il faut donc, պէտք է ու-
ղեմն
que l'homme travaille; որ
մարդ աշխատի.

20. Il faut que l'homme
travaille Պէտք է որ մարդ
աշխատի

pour bâtir sa maison, իւր
առնը շինելու համար,
comme l'oiseau ինչպէս որ
թռչունը (կ'աշխատի)
pour bâtir son nid. իւր
բոյնը շինելու համար:

21. Il faut que l'homme tra-
vaille Պէտք է որ մարդ
աշխատի
pour se nourrir, ինք զինք
մնուցանելու համար,
comme l'abeille ինչպէս մե-
ղուն (կ'աշխատի)
pour faire sa provision de
miel.; իւր մեղքի պաշարը
շինելու համար.

22. Il faut que l'homme tra-
vaille Պէտք է որ մարդ
աշխատի
pour se vêtir, հագուելու
համար,
comme le ver à soie շերա-
մին մետաբուի որդին պէս
qui s'enveloppe որն որ կը
փաթթուի
dans ses fils, իր թելերուն
մէջ,
et comme la chenille du
papillon եւ թիթռան թըր-
թուրին պէս
qui fabrique որն որ կը շինէ
sa coque. իւր բժնդը:

XV. L'Abeille | et les Frelons.

1. Les abeilles bourdonnent autour de la ruche.

2. Dès qu'un rayon de soleil les réchauffe, elles partent, elles s'envolent.

ԺԵ. Մեղուն և իշամեղուները :

1. Մեղուները փեթակին բոլորտիքը կը
բզզան:

2. Արեգական մէկ շօղը վերեկը ջերմա-
ցուցած վայրկենէն՝ կը թռչին կ'երթան:

3. Elles vont | au loin, | dans la prairie | et dans les bois, | sur les coteaux | et dans la plaine; |

4. Elles volent | de fleur en fleur, | et récoltent | le miel des plantes. |

5. Voyez, | elles reviennent | toutes pesantes; | elles sont toutes couvertes | de la poussière des fleurs. |

6. Ainsi | elles font provision de miel | dans leurs ruches; | et quand | l'hiver est venu, | elles se nourrissent | de miel. |

7. Les frelons sont des paresseux; |

8. Ils vont faire leur butin | sur les fleurs, | mais ils ne récoltent pas | pour l'hiver; |

9. Ils ne font pas leurs provisions | dans leurs greniers; | ils n'amassent pas | avec prudence; |

10. Ils ne songent pas | aux mauvais jours, | aux jours de froid et de neige. |

11. Et quand vient l'hiver, | ils ont faim, | et leurs cellules | sont vides. |

12. Les frelons sont des paresseux. | Ils meurent | de faim | dans l'hiver. |

13. On aime les abeilles; | on chasse les frelons. |

3. Կ'ԵՐԺՄԱՆ ՀԵՌՈՒՆ ՄԱՐԴԱԳԵՏԻՒՆ Ու ԱՆ-
ՄԱՌՈՒՆԵՐԸ, ԲԼՅԱՂՆԵՐՈՒ Եւ ԴԱՇՄԵՐՈՒ ՎՐԱՅ:

4. ԾԱՂԿԵ ԾԱՂԻԿ ԿՐ ԹԱՌՅՆ, ՄՆԿԵՐՈՒ ՄԵՂԾԸ
ԿՐ ՔԱՂԵՆ:

5. ԿԱՅԵՑԵՔ, ԻՆՉՎԿԵՍ ԾԱՆՐԱԳած ԿՐ ԴԱՌ-
ՆԱՆ, ԻՆՉՎԿԵՍ ԾԱՂԿԱՆԳ ՓՈՇԵՈՂԸ ԲՈՂՈՐԾՈՂՆ ԾԱծ-
ԿՈՒԱԾ ԵՆ:

6. ԱՅՍՊԵՍ ՄԵՂԾԻ պաշար ԿՐ պատրաստեն
իրենց փեթակին մէջ. Երբ որ ձմեռը կու գայ,
մեղոսվ կր կերակրին:

7. Իշամեղուները ծցլ են:

8. Ասոնք կ'երժման ծաղիկներու վրայ աւար
կ'ընեն. բայց ձմեռուան համար չեն ժողվեր.

9. Անոնք պաշար չեն պատրաստեր իրենց
շտեմարաններուն մէջ. Խոհեմութեամբ չեն
հաւքեր:

10. ԳԵշ օրերը, ցուրտի եւ ձեան օրերն
ամենեւին չեն մոածեր:

11. Երբ որ ձմեռը կու գայ, անօթու-
թենէ կր նեղուին, եւ իրենց բջիջները պարապ
կ'ըլան:

12. Իշամեղուները ծցլ են: Զմեռն անօ-
թութենէ կր մեռնին:

13. Մարդ մեղուները կր սիրէ, իշամեղու-
ները կր վոնտէ:

XV. L'abeille ԺԵ. ՄԵՂՈՒՆ
et les Frelons. Եւ Իշմե-
ղուները.

1. Les abeilles ՄԵՂՈՒ-
ՆԵՐԸ
bourdonnent կը բզան
autour de la ruche. փեթա-
կին բոլորախըր:

2. Dès que Այն վցրկե-
նէն որ
un rayon de soleil արեգա-
կան չող մը
les réchauffe, զանոնք կը
ջերմացնէ,
elles partent, անոնք ճամ-
բայ կ'ելեն,
elles s'envoltent. կը թոշին
կ'երթան:

3. Elles vont անոնք կ'եր-
au loin, հեռու տեղ,
dans la prairie մարգագե-
տնին մէջ
et dans les bois, եւ անտառ-
ներուն մէջ,
sur les coteaux բլրակներուն
լրայ.

et dans la plaine; եւ դաշ-
տերու մէջ.

4. Elles volent կը թոշին
de fleur en fleur, ծաղկե-
ծաղկե,

et récoltent եւ կը ժողվին
le miel des plantes. անկե-
րուն մեղրը:

5. Voyez, Տեսէք,
elles reviennent անոնք եւ
կը դաշնան
toutes pesantes; բոլորովին
ծանրացած,
elles sont toutes couvertes
անոնք բոլորովին ծած-
կուած են

de la poussière des fleurs,
ծաղկանց փոշովով:

6. Ainsi Այսպէս
elles font provision de
miel անոնք մեղի պաշար
կ'ընեն, կը պատրաստեն
dans leurs ruches; իրենց
փեթակներուն մէջ.
et quand, եւ երբ որ
l'hiver est venu, ձմեռը կու
դայ.

elles se nourrissent անոնք
կը անանին
de miel. մեղրով:

7. Les frelons Իշմեղու-
ները
sont des paresseux; ծոյլեր
են.

8. Ils vont faire leur bu-
tin, անոնք կ'երթան իրենց
աւարն ընելու
sur les fleurs, ծաղկանց
վրայ,
mais ils ne récoltent pas
բայց չեն ժողվեր
pour l'hiver; ձմեռուան հա-
մար.

9. Ils ne font pas leurs
provisions անոնք իրենց
պաշարը չեն ըներ
dans leurs greniers; իրենց
շատեմասններուն մէջ.
ils n'amassent pas անոնք
չեն պիզեր
avec prudence; խոհեմու-
թեամբ.

10. Ils ne songent pas Ա-
նոնք չեն մտածեր
aux mauvais jours գէշ օ-
րերուն վրայ, գէշ օրերը,
aux jours de froid et de
neige. պաղի եւ ձեան օրե-
րուն վրայ;

11. Et quand vient l'hiver,
եւ երբոր ձմեռը կու դայ,
ils ont faim կ'անօթենան,
անօթութեն կը դգան,
et leurs cellules եւ իրենց
խղիկները
sont vides. դատարկ են:

12. Les frelons sont des
paresseux; Իշմեղուները
ծոյլ են:
ils meurent անոնք կը մեռ-
նին
de faim անօթութենէ
dans l'hiver. ձմեռուան մէջ:
13. On aime les abeilles;
մարդ մեղուները կը սիրէ.
on chasse les frelons, մարդ
իշմեղուները կը վրանտէ:

XVI. L'Enfant malade.

1. Il y avait un pauvre enfant malade;

2. Il était couché | dans son berceau, | et il souffrait | beaucoup.

3. Sa mère était auprès de lui, | bien triste | et avec des larmes | dans les yeux.

4. De temps en temps | elle se levait, |

ԺՊ. Զիւանդ տղան:

1. Խեղձ տղայ մը կար հիւանդ.

2. Իւր որլոցին մէջ պառկած էր, եւ շատ
կը նեղուէր:

3. Իւր մայրը քովի էր, շատ տրտում եւ
արցունքն աշուրները:

4. Ատեն ատեն ոտք կ'ելէր, իւր որդւոյն

s'approchait | de son enfant, | puis elle soulevait | sa petite tête | et lui donnait | à boire.

5. Le père était abattu; | il ne pouvait travailler, | son courage | l'abandonnait. |

6. Dans la chambre, | les frères et les sœurs | se taisaient, | craignant, | par une parole | ou par un bruit, | de troubler | le sommeil de leur frère. |

7. Repose, | pauvre petit, | ta mère est près de toi, | ton père te veille, | tes frères et tes sœurs | prient Dieu | pour toi. |

8. Dieu protège | les bonnes familles, | les familles qui s'aiment | et qui sont unies. |

9. Bientôt | le petit enfant | se porta mieux. |

10. Il leva sa petite tête — par-dessus les bords | de son berceau. —

11. Il vit sa mère | qui souriait.

12. Il vit ses frères et ses sœurs | qui étaient joyeux. |

13. Le bonheur | était rentré | dans la maison. |

14. Et le père reprenait | son travail, | en remerciant Dieu | qui lui rendait | son fils. |

15. Oh! | que c'est une douce chose | d'avoir une bonne famille! |

կը մօտենար, յետոյ անոր պղտի գլուխը վեր կը վերցընէր, եւ անոր խմելու բան կու տար:

5. Հայրը վհատած էր. գործ չէր կրնար գործել. սիրու լքած էր:

6. Խցին մէջ եղբարքն ու քցրերը լուռ. կը կենային, վախնալով որ չը լսայ թէ խօսքով կամ աղմկով մը իրենց եղբօրը քունը վըդովեն:

7. Հանգչէ, խեղչ տղայ, մայրտ քովդ է, հայրտ վրատ կը հսկէ, եղբարքդ ու քցրերդ քեղի համար աղօթք կ'ընեն:

8. Աստուած բարի ընտանիքները կը պաշտպանէ, այն ընտանիքներն որ իրար կը սիրեն եւ միացեալ են:

9. Քիչ մը ետքը պղտի տղան սկսաւ աղէկնար:

10. Իւր գլխիկն որրոցին եզրներէն վեր վերցուց:

11. Տեսաւ որ մայրը կը ժպտէր:

12. Տեսաւ որ եղբայրներն ու քցրերը դուարթ էին:

13. Երջանկութիւնը նորէն տուն դարձած էր:

14. Իսկ հայրը գործքը նորէն ձեռք կ'առնուր՝ շնորհակալ ըլլալով Աստուծոյ, որ իւր որդին վերստին իրեն կը շնորհէ:

15. Ո՛չ, ինչ քաղցր բան է բարի ընտանիք ունենալը:

16. J'aimerai mon père et ma mère,
qui pleurent quand j'ai du chagrin,
et qui sont heureux quand j'ai de la
joie.

17. J'aimerai mon frère et ma sœur
qui sont des amis | que le ciel m'a don-
nés | dès l'enfance, | et jusqu'aux jours
de la vieillesse. |

18. Et nous croîtrons ensemble comme les arbres de la forêt | qui s'entrelacent et qui se servent mutuellement d'appui | contre le vent et la tempête.

XVI. L'enfant malade. **ԺՈՂՈՎՐԾԱԿԱՆԻ**

1. Il y avait un pauvre enfant malade; *Հիւանդ*.

2. Il était couché Οւակած
կը¹
dans son berceau, իւր որ-
բոցին մէջ,
et il souffrait եւ կը նե-
ղուէը
beaucoup, շատ :

3. Sa mère était auprès de lui, *իւր մայրը քովիկ էր*, bien triste *իխսոս տրամադ* et avec des larmes *եւ արցանակը բռնի* dans les yeux. *աշուքներուն մէջ :*

4. De temps en temps

elle se levait, *անիկա սոր*
կըլէր,
s'approchait *կը մատենար*
de son enfant, *իւր պղուն,*
puis elle soulevait *եւրը*
անիկա վէր կը վերցնէր
sa petite tête, *անոր պղոփ*
գլուխը
et lui donnait *եւ անոր կու-*
տար
à boire. *Կծկիռու:*

5. Le père était abattu;
Հայրը հնատած էր.
il ne pouvait travailler, ա-
նիկա չէր կրնար գործել,
son courage brisé քաջապար-
առ թիւնը
l'abandonnait. զի՞սք թող
կու տար:

6. Dans la chambre, Խղին
մէջ,
les frères et les sœurs
եղաբեկն ու քոյրերը .

16. Աիրեմ հայրս ու մայրս, որ կու լան՝
երբ որ ես վիշտ մը կ'ունենամ, եւ երջանիկ
կ'ը լան՝ երբ որ ես ուրախ եմ:

17. Սիրեմ եղայրս ու քսրս, որ բարեկամներ են, զըրոնք երկինք ինձի շնորհած է մանկութենէս մինչեւ ծերութեան օրերը:

18. Եւ մէկտեղ մէծնակը, ինչպէս որ անտառին ծառերը կ'աճին մէկզմէկ գրկելով, եւ իբրարու նեցուկ ըլլալով հովին ու մրրկին դէմ:

se taisaient, *լուս կը կենային*, craignant, *վախնալով*, (*որ չըլայ թէ*) par une parole *կառավ մը* les familles qui s'aiment *լնանիքներն որ իրար կը սիրեն* et qui sont unies. *Եւ որոնք միանեան են*.

9. Bientôt የቃሮ ሆነ ተመርሱ
le petit enfant ውጤው መግኘና
se porta mieux. ውትሩኝዎ፡

կովեն
le sommeil de leur frère.
իրենց եղբօրը քունք:

10. Il leva sa petite tête
անիկա իւր պղոնի գլուխը
մեռ մեռուս ա

7. Repose, Հանգչե՛ր
pauvre petit, ինք պպսի,
ta mère est près de toi,
մայրդ քու քողի է,

ton pere te veille, հայր
կըստ կը հսկէ,
tes frères et tes sœurs,
եղաբերդ ու քայլերդ
prient Dieu աղօթք կ'ընեն
pour toi. քեզի համար:

o^r
(par-dessus les bords de
son berceau. իւր սրբացին
եղներէն կըր.)
11. Il vit sa mère Անհկա
իւր մայր տեսաւ.
qui souvient sur le domine.

du mal | mon frère, | appelle-moi | à ton secours. | Je viendrai à ton aide, | et nous serons forts | à nous deux. |

9. Mon frère, | notre mère nous tenait | tous les deux ensemble | sur ses genoux; |

10. Et notre père nous portait | tous les deux à la fois | dans ses bras.

11. Mon frère, | si Dieu le permet, | nous habiterons | près l'un de l'autre. |

12. Ta maison | ne sera pas loin | de la mienne. |

13. Mon frère, | viens nous promener ensemble; | nous parlerons | de nos parents | et de nos amis; |

14. Nous parlerons de Dieu, | de l'univers, | des merveilles de ce monde. |

15. Et le soir|nous ferons ensemble| notre prière | à Dieu. |

16. Oh mon frère! | j'ai de la joie | à te voir près de moi | et à te serrer la main. |

XVII. Les frères. ԺԵ | **Եղբարբը:**

1. Ce fardeau **Աս բենը** est bien lourd **շատ ծանր** à pour toi, **քեզ համար**, mon frère; **իմ եղբայրս**. donne, **առուր**, je le porterai. **Ես զանիկաս:**

2. Tu es faible et fatigué, **բել:**

Դունակար ու յոզնածես. je veux **Ես կուղեմ** venir à ton aide. **քու օդնութեանդ զալ:**

3. Mon frère, **իմ եղբայրս**, tu as du chagrin, **դուն վիշտ ունիս**,

je voudrais **Ես կուղէի** te consoler. **զքեզ միիթա-**

յնել, Եղբայր, զիս քեզի օգնութեան կանչէ : **Ես քեզի օգնութեան կը հասնիմ, եւ երկուքնիս մէկտեղ զօրաւոր կ'ըլլանք:**

9. **Եղբայր, մեր մայրը երկուքնիս մէկտեղ իր ծնկուըներուն վրայ կ'առնէր.**

10. **Իսկ մեր հայրն զմեզ երկուքնիս մէկտեղ իւր գիրկը կը կրէր:**

11. **Եղբայր, եթէ Աստուած կը շնորհէ,** **իրարու մատ բնակինք:**

12. **Քու տունդ իմինէս հեռու չըլլայ:**

13. **Եղբայր, եկուր մէկտեղ պտըտինք, մեր ծնողաց եւ մեր բարեկամաց վրայ խօսինք.**

14. **Խօսինք Աստուծոյ, տիեզերաց, աս աշխարհքիս հրաշալեաց վրայ:**

15. **Եւ իրիկունն աղօթքնիս միատեղ ընենք:**

16. **Ո՛չ, Եղբայր, ուրախ եմ զքեզ քովս տեսնելուս եւ ձեռքդ սեղմելուս:**

4. Je serais heureux, **Երջանիկի կ'ըլլայի**, à ta place **քու տեղդ** et prendre seul **Եւ (վրաս)** mon frère, **Եղբայրս**, **առնուլ առանձին** si je pouvais **Եթէ կարենայի** ta peine. **քու նեղութիւնդ:**

5. Mon frère, **իմ եղբայրս**, adoucir ton mal. **քաղցրացընել, մեղմել քու ցաւդ:**

6. Mon frère, **Եղբայր,** voici les fruits de mon jardin; **աշաւասիկ պարտիզան պտուղները.** **Ես կուղէի** pouvoir souffrir **կարող ընել նեղութիւն կըել** partageons. **մէջերնիս բաժանենք:**

Ils me sembleraient ինձի
կերեւային
moins bons, տուալ բարի,
(Ils me sembleraient moins
bons, ինձի այնչափ աղեկ
չեխն երեւար.)
si je les mangeais seul. Ե-
թէ զանոնք մինակ ուտեի:

7. J'ai fait une bonne ré-
colte, Ես աղեկ հունգը
Մըրի,
la tienne est mauvaise;
բուկինդ գէշ Ե.
soyons de moitié. Կէսուա-
կէս, հաւասար մէջերնիս
բաժնենք:

8. Si les méchants veulent
Եթէ չարերը կուզն
te faire du mal, բեզի չա-
րիք բնել,
mon frère, Եղայր,
appelle-moi կանչէ զիս

à ton secours. Քու օդնու-
թեանդ:
Je viendrai à ton aide,
Ես բեզի օդնութեան կու-
գամ, կը հասնիմ,
et nous serons forts Եւ-
մենք զօրաւոր կըլլանք
à nous deux. Երկուքնիս
մէկսեղ:

9. Mon frère, Եղայր,
notre mère nous tenait
մեր մայրը զմեզ կը բռնէր,
կը կրէր
tous les deux ensemble Եր-
կուքնիս մէկսեղ

sur ses genoux; իր ծնկուր-
ներուն վրայ.
10. Et notre père nous por-
tait Ես մեր հայրը զմեզ
կը կրէր
tous les deux à la fois Եր-
կուքնիս ալ մէկսեղ

XVIII. Le pauvre.

1. J'ai vu un pauvre | dans la rue; |
il paraissait | bien souffrant | et bien mal-
heureux. |

2. J'ai vu un malheureux aveugle; |
il ne pouvait marcher seul. |

3. Il était dirigé | par son chien -- dans
les détours | du chemin. --

4. Il était conduit | par son petit gar-
çon | qui lui donnait la main, | et qui
lui disait: | "Mon père, | appuyez-vous
sur moi.,"

dans ses bras. Իւր բաղկաց
մէջ:

11. Mon frère, Եղայր,
si Dieu le permet, Եթէ
Աստուած թոյլ կու տայ
nous habiterons(պիտի)բնա-
կինք
près l'un de l'autre. Իրարու-
մա:

12. Ta maison Քու տունդ
ne sera pas loin հեռու
(պիտի) չըլլայ
de la mienne. Իմինէս:

13. Mon frère, Եղայր,
viens nous promener en-
semble; Եկուր մէկսեղ
պարսինք.
nous parlerons Խօսինք
de nos parents մեր ծնողա-
ցը վրայ
et de nos amis Ես մեր բա-
րեկամացը վրայ:
14. Nous parlerons de

Dieu, Խօսինք Աստուածոյ
վրայ,
de l'univers, ալեզերաց վր-
այ,
des merveilles de ce monde.
աս աշխարհքիս պանչե-
լաց վրայ:

15. Et le soir Ես երիկու-
նը
nous ferons ensemble մէկ-
տեղ լնենք
notre prière աղօթքնիս
à Dieu. Աստուածոյ:

16. Oh mon frère! Ո՛վ Եղ-
այր,
j'ai de la joie ուրախութիւն
ոնիմ, կուրախանամ
à te voir près de moi
Երեղ իմ քովս տեսնե-
լուս, տեսնելով
et à te serrer la main. Ես
քու ձեռքք սեղմելուս:

ԺԼ. Աղքատը:

1. Ճամբան աղքատ մը տեսայ, որ շատ
վշտագին եւ շատ դժբախտ կ'երեւար:

2. Խեղձ կյոր մը տեսայ, որ չէր կրնար
մինակ քալել:

3. Ճամբուն պայշտներուն մէջ իւր շունն
իրեն կ'առաջնորդէր:

4. Իրեն առաջնորդ էր իւր պղտի տղան,
որ ձեռքէն բռնած՝ իրեն կ'ըսէր. "Վրան կոթընէ,
հայր,,:

5. J'ai rencontré ce pauvre vieillard | tout courbé, | qui a vécu | de longues années, | et qui a bien souffert | dans sa vie. |

6. Il a eu des maladies; | il a été atteint | par les infirmités, | il marche avec peine, | en s'appuyant | sur son bâton. |

7. J'ai vu la pauvre femme veuve | qui a trois enfants, | et qui ne peut travailler | pour les nourrir. |

8. Ayez pitié | de ceux qui souffrent | et qui sont dans la peine. |

9. Je voudrais partager | avec eux | mon pain, | et les soulager. |

10. Si nous voulions travailler | une heure seulement | par jour | pour les pauvres, | nous leur ferions beaucoup de bien. |

11. Et si nous voulions | chaque jour | retrancher quelque chose | de ce que nous avons de trop, | nous pourrions satisfaire | une partie de leurs besoins. |

12. Quel bonheur, | s'il n'y avait plus | de malheureux! |

13. Dieu a donné toutes choses | aux hommes. | Celui qui donne aux autres | imite Dieu. |

14. Pauvre aveugle, | je ne suis qu'un

5. Աս Խեղճ ծերուն պատահեցայ, որ բոլորին կըեր է, երկայն տարիներ ապրած եւ իր կենացը մէջ շատ բան քաշած: |

6. Հիւանդութիւններ կրած, ցաւագարեղած է. գժուարաւ կը քալէ իւր գաւաղանին կոթընած: |

7. Տեսայ Խեղճ որբեւարին, որ երևէ զաւակունի, եւ չի կրնար գործել՝ որ զիրենք կերակրէ: |

8. Խղճացէք նեղութիւն կրողներուն եւ տառապանաց մէջ եղողներուն: |

9. Կ'ուղէի հացս անոնց հետ բաժնել եւ զիրենք սփորիել: |

10. Եթէ աղքատաց համար օրը ժամ մը միայն գործել ուղէինք, անոնց մեծ բարիք կ'ընէինք: |

11. Եւ եթէ ամէն օր մեր աւելորդներէն մէյմէկ բան կտրել ուղենայինք, կրնայինք անոնց կարօտութեանց մէկ մասը լեցընել: |

12. Ի՞նչ երջանկութիւն կ'ըլլար, եթէ ալ ամենեւին գժբախտ չգտնուեր: |

13. Ամէն բան՝ Աստուած տուած է մարդիկներուն: Ով որ ուրիշներուն բան մը կուտայ, նմանող կ'ըլլար Աստուծոյ: |

14. Խեղճ կյոր, ես տղայ եմ, բայց ե-

enfant, | mais, si tu veux, | je puis te conduire | et t'éviter | les embarras du chemin.

15. Pauvre vieillard, | appuie-toi sur moi; | je suis assez fort pour te soutenir.

16. Pauvre femme veuve, | tiens, | voici, | pour tes enfants, | les fruits et le pain de mon déjeuner.

XVIII. Le pauvre. ԺԸ. Աղքասոր:

1. J'ai vu un pauvre Աշ-քաս մը տեսայ dans la rue; Ճամբուն մէջ. il paraissait անիկա կ'երեւար, bien souffrant շատ նեղութիւն կրոր, վասակին et bien malheureux. Եւ շատ զդրախա:

(il paraissait bien souffrant et bien malheureux. կ'երեւար որ շատ նեղութիւն կր կրէ Եւ շատ զդրախան է.)

2. J'ai vu un malheureux aveugle; Դժբախա կ'յոր մը տեսայ.

il ne pouvait marcher seul. անիկա չէր կ'նար առանձին քալել.

3. Il était dirigé Անիկա կ'ողջուկը par son chien իր շնէն dans les détours պայոյտնե-

բուն մէջ du chemin. Ճամբուն: (dans les détours du chemin.

Ճամբուն շղաներուն մէջ:)

4. Il était conduit Կ'առաջ-նորդուկը par son petit garçon, իր պապի մանչէն, qui lui donnait la main. որ անոր (իւր) ձեռքը կուտար, et qui lui disait: Եւ. (որն որ) անոր կ'ըսէր. Mon père, Իմ հայրս, appuyez-vous sur moi. Վրաս կոթնէ:

5. J'ai rencontré ce pauvre vieillard աս իւղձ ծերունոյն պասոսհեցայ tout courbé, բոլորովին ծրռած, որն որ բոլորովին կքած էր, qui a vécu որն որ ապրած է de longues années, երկայն տարիներ,

et qui a bien souffert Եւ որն որ շատ նեղութիւն կքած է dans sa vie. իւր կենաց մէջ:

6. Il a eu des maladies; Անիկա հիւանդութիւններ ունեցած է. il a été atteint անիկա բըռնուած է:

Թէ կ'ուղես՝ կրնամքեղի առաջնորդել, եւ զքեզ Ճամբուն նեղութիւններէն աղատել:

15. Խեղճ ծերունի, վրաս կոթնէ, ես զքեղ բռնելու չափ զօրութիւն ունիմ:

16. Խեղճ որբեւարի, առ քու տղոցդ համար իմ նախաճաշխա պտուղներն ու հայը, ահաւասիկ քեղի կու տամ:

par les infirmités ախտերէ, հիւանդութիւններէ, il marche avec peine, գրծուարութեամբ, գծուարաւ կը քայէ, en s'appuyant կոթնելով sur son bâton. իւր գաւաղնին վրայ:

7. J'ai vu la pauvre femme veuve, ևս իւղճ այրի կ'նու տեսայ, qui a trois enfants, որ երեք տալի ունի,

et qui ne peut travailler եւ (որն որ) իլ կ'նար գործել pour les nourrir. զանոնք կ'երակելու համար:

8. Ayez pitié զժացէք de ceux qui souffrent անոնց վրայ որոնք նեղութիւն կը կրեն, et qui sont dans la peine. Եւ որոնք տառապանաց մէջ են:

9. Je voudrais partager Կ'ուղէ բաժնել avec eux անոնց հետ mon pain, իմ հացս, et les soulager. Եւ զանոնք սփոփէլ:

10. Si nous voulions travailler Եթէ ուղենաք աշխատի, une heure seulement, ժամ մը միայն par jour օրը, ամէն օր pour les pauvres, աղքանաց համար, nous leur ferions beaucoup de bien. անոնց շատ բարիք կ'ընկինք:

11. Et si nous voulions Եթէ ուղենայինք chaque jour ամէն օր retrancher quelque chose բան մը կարել՝ յազաւել de ce que nous avons de trop, մեր չափէն աւելի ունեցածէն, մեր աւելորդներէն,

nous pourrions satisfaire կ'րայինք գոհ ընել, իցը նել une partie de leurs besoins. իրենց կարուսութեանց մէկ մասը:

12. Quel bonheur, Ինչ երջանկութիւն, ս'il n'y avait plus Եթէ աւ չգտնուել:

de malheureux. գԺՔԱԽԱՆ
ՆԵՐ:

13. Dieu a donné toutes choses Աստուած ամէն բան տուած և
aux hommes. մարդիկներուն:

Celui qui donne aux autres ով որ ուրիշներուն (բան մը) կու տայ

imité Dieu. ՆԱԽԱՆՈՂ ԿԸՄԱՅ
ԱՍՏՈՒՃՈՒ:

14. Pauvre aveugle, ԽԵՂԴ
ԿՄԱՅ:
je ne suis qu'un enfant, ես
ուրիշ բան չեմ բայց որ-
պայ մը, ես տղայ մին եմ,
mais, si tu veux, բայց, եթէ
Կ'ԱՆԳԵԱ,
je puis te conduire ԿՇՆԱՄ
ՔԵՂԸ առաջնորդել

XIX. Jules et Eugène.

1. Un matin | Jules se leva | de bonne heure.

2. Il sortit de la maison, | et, par un beau chemin | dans la campagne, | se rendit | à la maison d'un bon vieillard.

3. Il salua ce vieillard, | qui était son grand-père; | il s'empressa | de lui rendre toutes sortes de soins, | voulant éviter de la peine | à ce vieillard faible et brisé.

4. Jules revint, | il avait le cœur content, | son âme débordait de joie.

5. Le temps était superbe, | les fleurs étaient belles.

6. Il courait joyeusement | après les papillons | sur le bord du chemin.

7. Les oiseaux chantaient | sur sa route.

et t'éviter եւ քեղմէ հե-
ռացընել
les embarras du chemin.

ՃԱՄԲՈՒՆ ՆԵՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ:

15. Pauvre vieillard, ԽԵՂԴ
ՃԵՐՈՆԻ,
առուի տանի պարի ծերունեց մը
վրաս.
je suis assez fort բաւական
զօրաւոր եմ

pour te soutenir. ՔՔԵԼ
բռնելու համար:

16. Pauvre femme veuve,
ՏՆԱՆԿ պյոր կնիի,
tiens, բռնէ, առ,

voici, աշաւակի,
pour tes enfants, քու որ-
պայդ համար,

les fruits et le pain de mon
déjeuner. իմ նախաճաշին
պատուիներն ու հացը:

ԺԹ. ՅՈՒՂԻՈՍ և ԵՐԳԻՆԵՐՈՒ:

1. ՅՈՒՂԻՈՍ առտու մը կանուխ ելաւ:

2. ՏՆԷՆ դուրս ելաւ, եւ դաշտին մէջն
գեղեցիկ ճամբով մը բարի ծերունեց մը տունը
գնաց:

3. Ողջունեց նյոն ծերունին, որ իւր պապն
էր. եւ փութացաւ անոր ամէն կերպ հոդ տա-
րաւ, ուղելով աս տկար ու վաստակաբեկ ծե-
րունին ամէն տառապանիկ աղատել:

4. Եւ դարձած ատեն ՅՈՒՂԻՈՍԻն սիրու գոհ
էր, հոգին ուրախութեամբ կը զեղօյր:

5. Օդը շքեղէր, ծաղկեները գեղեցիկ էին:

6. Ճամբուն քովերն եղած թիթեաներուն
ետեւէն ցնծալից կը վաղէր:

7. Իւր ճամբուն վրայ թոշունները կեր-
պէին:

8. Quand il rentra, | le chien de la maison | courut au-devant de lui, | lui faisant mille caresses. |

9. La mère lui tendit les bras | et lui donna des baisers. |

10. Jules avait la joie d'avoir fait le bien; | il avait la joie de la bonne conscience. |

11. Eugène était sorti | un jour. |

12. Il rencontra un pauvre enfant, | qu'il frappa. |

13. Il entra dans un jardin | en passant par-dessus la haie; | il y vit des fruits, | qu'il vola. |

14. Puis Eugène se cacha, | prenant, | pour revenir, | la route obscure du bois | et les détours d'un sentier. |

15. Il y avait des nuages | au ciel, | des gouttes de pluie tombaient. |

16. La nuit approchait, | tout était triste. | Le tonnerre grondait | au loin; | Eugène avait peur. |

17. Les chiens aboyaient, | Eugène tremblait, | pensant | que ces chiens voulaient le mordre. |

18. Une branche d'arbre | le fit tomber, | il crut | qu'un soldat l'arrêtait | pour le mettre en prison. |

19. Eugène avait la honte d'avoir fait le mal. |

8. Երբ որ տուն մտաւ, տան շունը դիմացը վաղեց՝ հաղարումէկ քծինք ընելով:

9. Մայրը բազուկներն անոր տարածեց, եւ համբգրներ տուաւ:

10. Յուլիսո ուրախ էր՝ բարեկը ըրած ըլլալուն. Հանդարտ խղճի ուրախութիւնն ունէր:

11. Եւգինէս օր մը դուրս ելած էր:

12. Խեղչ տղաւ մը հանդիպեցաւ, եւ զանձեծեց:

13. Ցանկին վրայէն անցնելով՝ պարտէզ մը մտաւ, հռն պտուզ տեսնելով՝ գողցաւ:

14. Եաքը Եւգինէս պահուըտեցաւ, ետ դառնալու ատեն՝ անտառին մթին ճամբան եւ նեղ ճամբու մը շրջաները բռնելով:

15. Երկինքն ամպեր կային, անձրեւի կաթիւները կ'իւնային:

16. Գիշերը կը մտենար, ամենայն ինչ տիսուր էր: Որոտումը կը գոռար հեռուանց. Եւ գինէս կը վախնար:

17. Շները կը հաշէին, Եւգինիս կը գողար, կարծելով որ նցն շները կ'ուզեն զինքը խածնել:

18. Ծառի ճիւղ մը զինքը գետին ձգեց. Կարծեց որ զինուոր մը զինքը կը կեցընէ, որ բանտարկէ:

19. Եւգինէս կ'ամընար գէշ բան ընելուն համար:

20. Il avait le trouble de la mauvaise conscience.

XIX. Jules et Eugène. Ժ-Ժ.

1. Un matin Առասու մը Jules se leva Յուլիսս ելաւ de bonne heure. կանոն:

2. Il sortit de la maison, անէս գուրս ելաւ, et par un beau chemin եւ գեղեցիկ ճամբով մը dans la campagne, դաշտին մ.ջէն, se rendit զնաց à la maison d'un bon vieillard. բարի ծերունոց մը սունք:

3. Il salua ce vieillard, Կ'յն ծերունին ողջունեց, qui était son grand-père; որ իւր պատն էր. il s'empressa աճապարեց, գութաց de lui rendre toutes sortes de soins, անոր ամէն կերպ հօպացողութիւններ ընելու, voulant éviter de la peine ուղելով նեղութիւններ հետացընել, à ce vieillard faible et bri-sé, առ ակար ու վաստակարեկ ծերունիէն:

4. Jules revint, Յուլիսս եւ գարձաւ, il avait le cœur content, գոհ սիրու ունէր, սիրար գոհ էր, son âme débordait de joie.

իւր հոգին ուրախութեամբ կը զեղյուր:

5. Le temps était superbe, Օդը չքեղ էր, les fleurs étaient belles. ժաղկները գեղեցիկ էին:

6. Il courait joyeusement Անիկա կը վազէր ուրախութեամբ après les papillons թիթեռներուն ետևէն sur le bord du chemin. Ճամբուն եւերաց վրաց:

7. Les oiseaux chantaient Թուչունները կ'երգէին sur sa route. իւր ճամբուն վրաց:

8. Quand il rentra, Երբար անիկա ներս մասւ, տուն դարձաւ, le chien de la maison տան շոնը courut au-devant de lui, վազեց անոր կիմացը, առջեւը, lui faisant mille caresses. Համարումէկ զգուանքը ընելով անոր:

9. La mère lui tendit les bras Մայրն անոր իւր բազուկները տարածեց et lui donna des baisers. Եւ անոր համբոյներ տուաւ, զինքը համբուրեց:

10. Jules avait la joie d'avoir fait le bien; Յուլիսս բարիք ըրած ըլլալուն ուրախութիւնն ունէր.

20. Խոսվեալ խղճի տագնասալը զինքը կը չարչարէր:

il avait la joie de la bonne conscience. անիկա բարի խղճանանքի ուրախութիւնն ունէր:

11. Eugène était sorti Եւ գինէսս գուրս ելած էր un jour. որ մը:

12. Il rencontra un pauvre enfant, Անիկա խեղճաղումը պատահէցաւ, qu'il frappa. զըրն որ ծեծեց:

13. Il entra dans un jardin, Անիկա պարտէզ մը մասւ,

en passant par-dessus la haie; ցանկին վրայէն անցնելով.

il y vit des fruits, հոն պըստղներ տեսաւ, qu'il vola. զըրոնք գողցաւ:

14. Puis Eugène se cacha, Եւարը Եւ գինէսս պահութեցաւ, լով, prenant, (առնելով), բանես pour revenir, եւ դառնալուն համար.

la route obscure du bois անսառին մթին ճամբան et les détours d'un sentier. Եւ նեղ ճամբուն մը չըջանները:

15. Il y avait des nuages Ամպեր կային առ ական ըրած ըլլալուն ուրախութիւնն ունէր:

baient. անձրեւի կաթիներ կիշնային:

16. La nuit approchait, Գիշէրը կը մասնայն ինչ ախուր էր:

Le tonnerre grondait Որոտումն կը գուար առ հեռուն.

Eugène avait peur. Եւ գինէսս կը վախնար:

17. Les chiens aboyaient, Ծները կը հաջէին, Eugène tremblait, Եւ գինէսս կը գուար, pensant կարծելով que ces chiens voulaient le mordre. որ առ չները կուզեն զինքը խածնել:

18. Une branche d'arbre Ծառի ճիւղ մը լուսաւ, le fit tomber, զինքը վարձեց,

il crut անիկա կարծեց qu'un soldat l'arrêtait որ զինուոր մը զինքը կը կեցընէ, կը բանէտ պour le mettre en prison. զինքը բանա զնելուն համար:

19. Eugène avait la honte d'avoir fait le mal. Եւ գինէսս չար բանն ըրած ըլլալուն ամօթն ունէր:

20. Il avait le trouble de la mauvaise conscience. Չար խղճին խոսվութիւնն ունէր:

XX. Le bon Arbre.

1. Le bon arbre | est celui qui | porte de bons fruits. |

2. Au printemps, | il se couvre de fleurs | et paraît dans sa beauté. |

3. Les fruits succèdent aux fleurs, | et les fruits mûrissent | au soleil de l'été. |

4. Et quand vient l'automne, | l'arbre donne | sa récolte abondante | et ses fruits dorés. |

5. Le mauvais arbre | n'a pas de fruits; | il étale ses branches stériles. |

6. Le maître, | voyant ce mauvais arbre, | prend sa cognée | et l'abat. |

7. Le mauvais arbre | est jeté au feu. |

8. L'homme sage | est comme le bon arbre. |

9. Dans sa jeunesse, | il plaît | par sa bonté et sa douceur, | comme l'arbre | au printemps | par ses fleurs. |

10. Plus tard, | il est utile | par son travail | et il produit des fruits de sagesse et de vertu. |

11. Le méchant est comme le mauvais arbre; |

12. Il est inutile | à lui-même | et aux autres. |

13. Comme le mauvais arbre, | le méchant sera renversé. |

ի. Աղեկ ծառը:

1. Աղեկ ծառն ան է, որ աղեկ պտուղ կը բերէ:

2. Գալիսան՝ ծաղիկներով կը ծածկուի, եւ իւր գեղեցկութեամբը կ'երեւայ:

3. Պտուղները ծաղիկներուն կը յաջորդեն, եւ պտուղներն ամառւան արեւին կը հասուննան:

4. Եւ երբ որ աշունը կու գայ, ծառն իւր առատ կութքն ու ոսկեգոյն պտուղները կու տայ:

5. Գէշ ծառը պտուղ չունի. իւր անբեր ճիւղերը կը տարածէ:

6. Տէրն աս գէշ ծառը տեսնելով, կ'առնու իւր տապարը եւ կը կարէ վար կը ձգէ:

7. Գէշ ծառը կրակ կը նետուի:

8. Խելացի մարդն աղեկ ծառին պէս է:

9. Իւր երիտասարդութեան ատեն հաճելի կը լսայ իւր բարութեամբն ու հեղութեամբը, ինչպէս որ ծառը գարնան՝ իւր ծաղիկներովը:

10. Ետքը՝ օդտակար կը լսայ իւր աշխատութեամբը, եւ իմաստութեան ու առաքինութեան պտուղներ յառաջ կը բերէ:

11. Անզգամը գէշ ծառին պէս է.

12. Թէ իրեն եւ թէ ուրիշին անօգուտ է:

13. Գէշ ծառին պէս՝ անզգամը վար կը ձգուի:

14. La cognée de Dieu | abattra le méchant.

XX. Le bon Arbre. Ի . Աղեկ ծառը:

1. Le bon arbre Աղեկ ծառը est celui qui a un (ծանոն) et porte de bons fruits. պատկաները կը բերէ:

2. Au printemps, Գարնան, il se couvre de fleurs ծաղկներով կը ծածկուի et paraît dans sa beauté. եւ իւր գեղեցկութեան մէջ կ'երեայ:

3. Les fruits succèdent aux fleurs, Պատկաները ծաղկներուն կը յաջորդեն, et les fruits mûrissent եւ պառկները կը հասունան au soleil de l'été. ամառան արեւին:

4. Et quand vient l'automne, եւ երբոր աշունը կու գայ,

l'arbre donne ծառքիու տայ sa récolte abondante իւր առաս կութքը et ses fruits dorés. եւ իւր սովոր պառկները:

5. Le mauvais arbre Գ.է. ծառը չունի, n'a pas de fruits; պառկան il étaie ses branches stériles. անիկա իւր անբեր ճիւղերը կը տարածէ:

6. Le maître, Տէրը, voyant ce mauvais arbre, աս գէլ ծառը տեսնելով, prend sa cognée Կառու իւր տապարը et l'abat. եւ զանիկա կը կարէ վար կը ձգէ:

7. Le mauvais arbre Գ.է. ծառը est jeté au feu. Կրակը կը նետուի:

XXI. Le beau Spectacle.

1. Enfants, | savez-vous | ce qui est | un beau spectacle?

2. C'est celui du bien et de la vertu.

3. Il y a dans une chaumière | une pauvre femme vieille et infirme;

4. Sa fille est près d'elle, | sa fille bonne et douce.

14. Աստուծոյ տապարը դանդամը կը տապալէ:

8. L'homme sage Իմաստուն մարդը est comme le bon arbre. աղեկ ծառին պէս է:

9. Dans sa jeunesse, Իւր երիտասարդութեան աւտենը, il plaît անիկա հաճոյ կը լապաց par sa bonté et sa douceur, իւր բարութեամբն ու իւր քաղցրութեամբը, comme l'arbre ինչպէս ծառը au printemps գարնան par ses fleurs. իւր ծաղկներովը:

10. Plus tard, Ետքէն, աւելի ուշ, il est utile անիկա օգտակար կը լապաց par son travail իւր աշխատութեամբը

et il produit des fruits de sagesse et de vertu. եւ իմաստութեան ու առաքինութեան պառկներ յառաջ կը բերէ:

11. Le méchant est comme le mauvais arbre; Զարագործը գէլ ծառին պէս է.

12. Il est inutile Անիկա անօգուտ է à lui-même իւր անձին et aux autres. եւ ուրիշներոն:

13. Comme le mauvais arbre, Գ.է. ծառին պէս, le méchant sera renversé. չարագործը պիտի կործանի:

14. La cognée de Dieu Աստուծոյ տապարը abattra le méchant. գարագործը պիտի կործանէ:

ԻԱ. Գեղեցիկ տեսարանը:

1. Տղակ, գիտէք որն է գեղեցիկ տեսարանը:

2. Բարւցն եւ առաքինութեան տեսարանն է:

3. Խոճթի մը մէջ իւր գծ պատաւ հիւանդուին մը կայ.

4. Իւր աղջիկը քովն է, բարի եւ հեղաղիկը:

5. La fille veille | sur sa mère | et la soigne. |

6. Quand la mère veut marcher, | elle s'appuie | sur sa fille; |

7. Quand la mère s'endort, | la fille veille près de son lit, | travaillant et filant. |

8. Elle travaille et file, | afin de soulager sa mère. |

---

9. Enfants, | voulez-vous encore un beau spectacle? |

10. Il y a un pauvre homme | chargé de famille; | il n'a pour vivre que ses bras; | du matin au soir | il est à l'ouvrage, | labourant, | battant le grain. |

11. Puis, quand le soir | il rentre bien las, | il va chez son voisin malade et pauvre, | qui ne peut travailler. |

12. Il cultive | le jardin de son voisin malade, | il laboure sa terre. |

13. N'ayant rien, | il donne ce qu'il peut, | son travail et sa peine ... |

---

14. Enfants, | voici encore un beau spectacle. |

15. Un petit garçon | passait son chemin, | se rendant à l'école; |

5. Աղջիկը կը հսկէ իւր մօրը վըայ եւ զանիկայ կը հոդայ:

6. Երբ որ մայրը պտըտիլ կ'ուղէ, աղշըկանը վըայ կը կոթըլնի.

7. Երբ որ մայրը քուն կը մտնէ, աղջիկն անոր անկողնոյն քով կը հսկէ գործելով ու մանելով:

8. Ընիկայ կը գործէ ու կը մանէ, որպէս զի իւր մայրը սփոփէ:

---

9. Տղաք, գեղեցիկ տեսարան մ'ալ կ'ուղէք:

10. Խեղճ մարդ մը կայ բաղմաթիւ ընտանիքով. ապրուստի համար իւր բազուկներէն զատ բան մը չունի. առտուլնէ մինչեւ իրիկուն գործելով հետէ, հերկելով, ցորեանը ծեծելով:

11. Ետքը՝ երբ իրիկունը խիստ յոգնած տուն կը գտանայ, կ'երթայ իւր հիւանդ ու աղքատ գրացւոյն տունը, որ չի կիսար գործել:

12. Ի՞նք կը մշակէ իւր հիւանդ գրացւոյն պարտէզը, անոր երկիրը կը հերկէ:

13. Ամենեւին բան մը չունենալուն, կրցածը կու տայ, այս ինքն՝ իւր աշխատանքն եւ իւր յոգնութիւնը . . . :

---

14. Տղաք, ահաւասիկ գեղեցիկ տեսարան մ'ալ:

15. Պղտի մանչ մը ձամեւան կը քալեր՝ գպլոց երթալու ատեն.

XXII. Regardons | autour de nous. |

1. Regardons autour de nous; | toutes choses | nous instruisent. |
2. La terre se couvre de moissons... | C'est la bonté de Dieu | qui les fait croître: | Dieu est grand, | Dieu est bon. |
3. Les moissons ne croîtraient pas | sans le travail de l'homme . . . | Il faut que l'homme laboure; | il faut qu'il ensemence. |
4. Sans le travail, | l'homme ne saurait vivre. |
5. Le champ du paresseux | est couvert de ronces . . . | Le champ de l'homme laborieux | se couvre de fruits... |
6. Le coq cherche la nourriture | pour sa famille; | il appelle ses petits, | pour qu'ils viennent la prendre. |
7. Il les défend; | il s'arme de courage | contre l'agresseur, | et le combat de son bec et de ses ongles. |
8. Ainsi le père protège ses enfants; il travaille pour eux; | il les défend. . . |
9. Le chien est bon, | il est fidèle, | il aime son maître | et le sert. |

ԻԲ. Մեր բոլորտիքը նայինք:

1. Մեր բոլորտիքը նայինք. ամենայն ինչ զմել կը կրթէ:
2. Երկիրը հունձքերով կը ծածկուի . . . : Աստուծյ բարութիւնն է՝ որ զանոնք կ'աճեցընէ. Աստուած մեծ է, Աստուած բարի է:
3. Հունձքերը չեին աճեր, առանց մարդուն աշխատութեան. . . : Պէտք է որ մարդը մշակէ. պէտք է որ սերմանէ:
4. Առանց աշխատանքի՝ մարդը չէր կարող ապրիլ:
5. Ծուլին արտը տատասներով ծածկուած է. . . : Աշխատասէր մարդուն արտը պտուղներով կը ծածկուի. . . :
6. Աքաղաղն իւր ընտանեացը համար կերակուր կը վնասուէ. ձագերը կը կանչէ, որ գանառնուն:
7. Ինք զանոնք կը պաշտպանէ. քաջութեամբ կը զինի յարձակողին դէմ, եւ անոր հետ կը կոռուի իւր կացովն ու մագիներովը:
8. Այսպէս ալ հայրն իւր տղաքը կը պաշտպանէ. անռնց համար կ'աշխատի. զանոնք կը պարսպարէ. . . :
9. Շունը բարի է, հաւատարիմ է, իւր տէրը կը սիրէ եւ անոր կը ծառայէ:

9. Le chien est bon, Ծու-
նը բարի է,
il est fidèle, անիկա հաւա-
սարիմ է,
il aime son maître անիկա
իւր տէրը կը սիրէ
et le sert. եւ անոր կը ծա-
ռայէ:

10. Il veille la nuit Անիկա
գիշերը կը հսկէ
autour de la maison, տան
բոլորտիքը.

et conduit les troupeaux au
pâturage. եւ հօտերը ճա-
րակելու կը տանի:

11. On aime le chien;
Մարդու շոնը կը սիրէ.
il a sa part անիկա իւր մասը
կ'ունենայ
du repas de son maître. իւր
սիրոջը կերակրէն:

12. Le loup Գայլը

XXIII. L'Ecole.

1. Voici que l'heure sonne. | J'entends la cloche de l'école. |
2. Les enfants partent... | Ils quittent la maison de leur père, | pour aller à l'école. |
3. La mère dit adieu | à l'enfant. | "Adieu, mon fils, | sois sage. |
4. "Tu apprendras tes leçons, | et tu seras docile; |
5. "Ta mère sera heureuse, | si le maître est content." |

6. Les enfants s'en vont | marchant par les rues, | par la route; | portant leurs livres | sous le bras; |

7. Et chemin faisant, | ils voient | beaucoup de choses | qui les amusent. |

8. Ils voient les cultivateurs | qui

est méchant et cruel; չար-
եւ անդութ է. | on lui tend des pièges: Ճար-
դիկ անոր որոպայթ կը
լարեն. |

il rôde autour de la berge-
rie, անիկա ոչխարաց գաւ-
թին բոլորտիքը կը դառնայ,
կը յածի, | les bergers l'attaquent հո-
գիւներն անոր վրայ կը
յարձակին
se jette sur les moutons,
ոչխարներուն վրայ կը նե-
տուի՝ կը յարձակի,
et les dévore. եւ զանոնք
կը լափէ կը սպառէ: |

14. On aime les bons, Բա-
րիները կը սիրուին,
13. On hait le loup, Մար-
դիկ գայլը կ'ասուին:
չարերը կ'ասուին:

ԻՊ. Դպրոցը:

1. Ահաւասիկ ժամը կը զարնէ: Դպրոցին
զանդակը կը լսեմ:
2. Տղաք ճամիքայ կ'ելեն. . . իրենց հօրը
տունը կը թողուն ու դպրոց կ'երթան:
3. Մայրը տղուն բարի երթաս կ'ըսէ: "Եր-
թաս բարով, որդեակ, ինելոք կեցիր:
4. "Համարներդ սորվիս, եւ հըու ըլսաս.
5. "Մայրդ երանելի կ'ըլսայ, եթէ վարպետը
գոհ է. . .
6. Տղաք կ'ելեն կ'երթան, փողոցներէն՝
ճամիքն քալելով, իրենց գրքերը թեւերնուն
տակ տանելով.
7. Եւ ճամիքան գացած ատեննին՝ շատ բան
կը տեսնեն, որ զիբենք կը զբացընեն:
8. Կը տեսնեն ճշակները՝ որ արտերու մէջ

travaillent aux champs, | les ouvriers | qui travaillent à l'atelier.

9. Ils voient la bonne femme | qui va prier Dieu à l'église.

10. Ils voient la jeune fille | qui travaille et qui coud, | chantant devant sa porte.

11. Allez, jeunes enfants, | allez pour vous instruire.

12. Allez; | vous apprendrez à lire les grandes choses | qui sont dans les livres;

13. Vous apprendrez à connaître le monde, | et comme le monde est grand;

14. A connaître les fleuves, | les rivières, | les mers;

15. Les mers que soulèvent les tempêtes, | et qui engloutissent les vaisseaux;

16. Et les hautes montagnes, | si hautes, | qu'elles se cachent dans les nuages, | et que leur sommet | se couvre de neiges,

17. De neiges éternelles | et de glaces | qui ne fondent jamais.

18. Vous apprendrez | les comptes et les calculs.

19. Mais, enfants, | vous apprendrez | ce qui vaut mieux encore:

Կաշխատին, եւ գործափարները՝ որոնք գործատան մէջ կը գործեն:

9. Կը տեսնեն բարի կինը՝ որ եկեղեցին կերթայ աղօթք լնելու:

10. Կը տեսնեն պատիկ աղջիկը՝ որ կաշխատի եւ կար կը կարէ իւր դրան առջին երգելով:

11. Գացէք, պղսի՛ տղաք, գացէք կրթուելու:

12. Գացէք. որ սորվիք կարդալ այն մեծամեծ բաներն՝ որ գլուխու մէջ կան.

13. Սորվիք աշխարհք ճանչնալ, եւ թէ որշափ մեծ է աշխարհք.

14. Ճանչնաք գետերը, վտակները, ծովերը.

15. Ան ծովերը, զորոնք մրիկները տակն ու վրայ կը լնեն կը խոռվեն, եւ որոնք նաւերը կուլ կու տան.

16. Եւ բարձր լեռները, որոնք այնչափ բարձր են՝ որ ամպերու մէջ կը ծածկուին, եւ իրենց գագաթը ձիւներով ծածկուած է,

17. Մշտնչենաւոր ձիւներով ու սառոցներով, որ երբեք չեն հալիք:

18. Սորվիք համարներն ու հաշխաները:

19. Բայց, տղաք, սորվիք ամենէն աւելի արժէք ունեցող բանը.

20. Vous apprendrez à connaître Dieu et à l'aimer; |

21. Vous apprendrez à être bons et vertueux. |

22. Car la sagesse est plus précieuse que la science. |

XXIII. L'école. Ի՞Չ. Դպրոց-

1. Voici que l'heure sonne. Աշաւասիկ ժամը կը հնչէ, կը զարնէ: J'entends la cloche de l'école. դպրոցին զանգակը կը լսեմ:

2. Les enfants partent. Տղաք ճամբայ կ'ելեն: Ils quittent la maison de leur père, իրենց հօրը տունը թռող կու տակ, pour aller à l'école. դպրոց երթալու համար:

3. La mère dit adieu մայրը բարի երթաս կ'ըսէ աղուն:

Adieu, mon fils, բարի երթաս, որդեակա, sois sage. Խելօք կ'եցիր:

4. Tu apprendras tes leçons, համաներդ (պիտի) սորվիս, et tu seras docile. Եւ հլու (պիտի) ըլլաս:

5. Ta mère sera heureuse, Մայրդ երանելի պիտի ըլլայ, կ'ըլլայ, si le maître est content. Եւ է վարպետը դոհ է:

6. Les enfants s'en vont Տղաք կ'ելեն կ'երթան marching par les rues, քամուլ փողոցներէն, par la route; ճամբէն. portant leurs livres կրելուլ իրենց գրքերը sous le bras; թեւին տակ.

7. Et chemin faisant, Եւ ճամբան գացած ատեննին, ils voient կը տեսնեն beaucoup de choses շատ բաներ qui les amusent. որոնք զիրենք կը զբոցընեն:

8. Ils voient les cultivateurs Կը տեսնեն մշակները qui travaillent aux champs, որոնք արտերու վրայ կ'աշխատին, les ouvriers գործավարները qui travaillent à l'atelier. որոնք գործատան մէջ կը գործեն:

9. Ils voient la bonne femme Կը տեսնեն բարի կինը qui va prier Dieu à l'église; որ (Աստուծոյ) աղօթելու կ'երթայ եկեղեցւոյ մէջ:

20. Սորվիք զԱստուած Ճանշալ եւ զինք սիրել:

21. Սորվիք բարի ու առաքինի ըլլալ:

22. Վասն զի իմաստութիւնը՝ գիտութենէն աւելի պատուական է:

10. Ils voient la jeune fille կը տեսնեն պղղուկ աղջիկը qui travaille et qui coud, որ կ'աշխատի եւ կար կը կարէ, chantant devant sa porte. եւր դրան առջին երգելով:

15. Les mers que soulèvent les tempêtes, Ծոռմբը զարնը մրիկները տակն ու գոյայ կ'ընեն, et qui engloutissent les vaisseaux; եւ որմնք զնաւերը կուլ կու տակ.

16. Et les hautes montagnes, Եւ բարձր լեռները, si hautes, այնպէս բարձր, qu'elles se cachent dans les nuages, որ ամեներու մէջ կը ծածկուին, et que leur sommet եւ իրենց գագաթը se couvre de neiges; ձիւներով կը ծածկուի:

12. Allez; Գայցէք. vous apprendrez à lire les grandes choses գուք պիտիսի սորվիք կարդալ մէծամուծ բաները qui sont dans les livres; որ գրքերու մէջ կան.

13. Vous apprendrez à connaître le monde, գուք պիտիսի սորվիք զաշխարհը Ճանշալ,

et comme le monde est grand; Եւ թէ որշափ մէծէ է աշխարհը.

14. A connaître les fleuves, Ճանշալ գետերը, les rivières, զտակները, les mers; ծովերը.

17. De neiges éternelles յաւիտենական ձիւներով et de glaces եւ սառցյաներով qui ne fondent jamais. որ երբեք չեն հալիք:

18. Vous apprendrez Դուք պիտիսի սորվիք les comptes et les calculs. Համաներն ու հաշիւները.

19. Mais, enfants, Բայց, տղաք, vous apprendrez գուք պիտիսի սորվիք

ce qui vaut mieux encore: | connaître Dieu Դուքակիտի
ան բանն որ ալ աւելի սորվեք զԱստուած ձանչ-
կարգէ. | et à l'aimer; Եւ զինքը զի-
20. Vous apprendrez à բել.

XXIV. Suite de l'Ecole.

1. Voici l'école: | silence! |
2. Les enfants couraient et jouaient, | parlant et criant; | mais le maître paraît: | silence! |
3. Et la première parole | qui se fait entendre | est celle de l'enfant | qui dit la prière. |
4. Le premier mot | est le nom de Dieu. |
5. Dieu, qui est partout, | est au milieu de l'école, |
6. Au milieu de tous ces enfants | qu'il a fait naître | et qu'il entoure | de sa bonté. |
7. Eh bien, enfants, | lisez: | le livre vous instruira. |
8. L'enfant lit . . . | Voici ce que dit le livre: |
9. "Il ne faut pas faire | à autrui | "ce que vous ne voudriez pas | que les "autres vous fissent. |

21. Vous apprendrez Դուքակիտի
պիտի սորվեք զԱստուած ձանչ-
ան թիւնն աւելի մեծա-
կին է առաքինի բլաւ: | que la science. քան թէ
22. Car la sagesse est plus զիտութիւնը:

Ի՞Դ. Դպրոցին շարունակութիւնը:

1. Ահա դպրոցը. լոռութիւն:
2. Տղաք կը վազէին ու կը խաղային, խօսե-
լով ու պոռալով. բայց վարպետը կ'երեւայ.
լոռութիւն:
3. Առաջին լսուած խօսքը՝ տղուն ըրած ա-
ղօթքն է:
4. Առջի բառն Աստուծոյ անունն է:
5. Աստուած որ ամէն տեղ է, դպրոցին
մէջն ալ կը գտնուի,
6. Բոլոր այն տղոց մէջ՝ զորոնք ինք ստեղ-
ծած է եւ իւր բարութեամբը կը պահպանէ:
7. Ուրեմն, տղաք, կարդացէք. գիրքը զձեղ
կը կրթէ:
8. Տղան կը կարդայ. . . : Ահա գլքին ըսածը:
9. "Պէտք չէ ընել ուրիշին այն բանը, զորն
որ չէք ուղեր որ ուրիշները ձեզի ընեն:

10. "Ce que vous voudriez | que les
"autres fissent pour vous, | faites-le pour
"eux."

11. "Car vous recevrez de Dieu | sui-
"vant ce que vous aurez fait aux hommes.."

12. Voici encore | ce que l'enfant
lit | dans le livre:

13. "Hommes, | soyez contents | de
"votre sort."

14. "Car, quelque part que vous
"soyez, | c'est Dieu qui vous y a placés,
"et il lui plaît | que vous y soyez.."

XXIV. Suite de l'école.

1. Voici l'école: **Ահա**
դպրոցը.
silence! **լռութիւն:**

2. Les enfants couraient et
jouaient, **Տղաք կը վագէնին**
ու կը խազային.
parlant et criant; **Խօսելով**
ու պոռապով.
mais le maître paraît: **բայց**
վարպետը կ'երեւայ.
silence! **լռութիւն:**

3. Et la première parole
եւ առաջին խօսքը
qui se fait entendre **որ կը**
լսուի.
est celle de l'enfant **աղունն**
է, աղուն խօսն է
qui dit la prière. **որ աղօթք**
կ'ընէ:

4. Le premier mot **Առջին**
բառը
est le nom de Dieu. **Ասուն-**
ծոյ անունն է,

5. Dieu, qui est partout,
Ասունած, որ ամէն տեղ
է,
est au milieu de l'école,
դպրոցին մէջն է,

6. Au milieu de tous ces
enfants **այն ամէն տղոց**
մէջ

qu'il a fait naître **զօրոնք**
ծնանել տուած է, ստեղ-
ծած է
et qu'il entoure **եւ զօրոնք**
կը պատէ
de sa bonté. **իւր բարու-**
թեամբը:

7. Eh bien, enfants, **Ու-**
րեմ, տղաք,
lisez: **կարդացէք,**
le livre vous instruira. **գիշ-**
քը զեղու պիտ'որ կըթէ:

10. "Ի՞նչ որ կ'ուղէք որ ուրիշները ձեզի
"ընեն, դուք ալ նշյնն անոնց լսէք:

11. "Վասն զի մարդիկներուն ըսածնուգ
"համեմատ պիտ'որ ընդունիք Աստուծմէ.."

12. Ահա դարձեալ գրքին մէջ տղուն կար-
դացածը.

13. "Մարդիկ, ձեր վիճակէն դոհ եղէք:

14. "Վասն զի ուր որ ալ ըլլաք, զձեզ
"հոն դնողն Աստուծ է. եւ իրեն համց է որ
"դուք հոն դանուիք.."

8. L'enfant lit. **Տղան կը**
կարդայ:

Voici ce que dit le livre:
Ահա ինչ որ կ'ըսէ գիգը,
գրքին ըսածը.

9. Il ne faut pas faire
Պէտք չէ ընել
à autrui **ուրիշին**
ce que vous ne voudriez
pas **ան բանը զօրն որ չէիք**
ուղեր

que les autres vous fissent
որ ուրիշները ձեզի ընեն,
10. Ce que vous voudriez
ինչ որ կ'ուղիկը
que les autres fissent pour
vous, **որ ուրիշները ձեզի**
համար ընեն,
faites-le pour eux. **նոյն ա-**
նոնց համար գուք ալ ը-
րեք:

11. Car vous recevrez de
Dieu **Վասն զի պիտ'որ ըն-**
քունիք Աստուծմէ
c'est Dieu qui vous y a pla-
cés, **Ասունած է որ զձեզ**
հոն գրած է,
et il lui plaît **եւ իրեն համց**
que vous y soyez. **որ գուք**
հոն ըլլաք:

XXV. Les histoires du livre.

1. Les histoires du livre sont belles. |
2. Elles touchent le cœur. |
3. Et quand on a lu ces histoires, |
on a le désir d'être bon. |
4. Voici quelques histoires du livre. |

Le bon Frère.

5. Un pauvre jeune homme était malade . . . ; il était dans son lit, | la fièvre le brûlait. |
6. Le père et la mère | étaient dans la tristesse et la douleur. |
7. Le frère de ce jeune homme, | petit enfant de huit ans, | se mit à pleurer | voyant tant de chagrin. |
8. Puis, il alla | dans un coin de la chambre; | il se mit à genoux | et pria Dieu. |

9. Et on l'entendit qui disait tout bas: | "Mon Dieu, ayez pitié de mon frère, | et rendez-le à la santé. |
10. "Et s'il faut | que quelqu'un meure, | ô mon Dieu, | faites-moi mourir plutôt. |

ԻԵ. Գրքին պատմութիւնները:

1. Վեգին պատմութիւնները գեղեցիկ են:
2. Սրտաշարժ պատմութիւններ են:
3. Եւ երբոր մէկը նոյն պատմութիւնները կարդայ, բարի ըլլալու փափաք կ'ունենայ:
4. Ահաւասիկ գրքին մէկ քանի պատմութիւնները:

Բարի եղբայրը:

5. Խեղճ երիտասարդ մը հիւանդ էր . . . իւր անկողնցն մէջ. տենդը զինքը կը տուչորէր:
6. Հայրն ու մայրը տրտմութեան եւ ցաւոց մէջ էին:
7. Աս երիտասարդին եղբայրը, ութ տարւան պղոփի տղայ մը, այսչափ վիշտ տեսնելով՝ սկսաւ լու:
8. Յետպ խցին մէկ անկիւնը գնաց, ծնկան վրայ եկաւ եւ աղօթք ըստաւ:
9. Կը լսուէր որ ցած ձայնիւ կ'ըսէր. "Ասուած իմ, խղճա եղբօրս, եւ անոր առողջութիւն պարգևեւ:
10. "Եւ եթէ հարկ է որ մէկը մեռնի, ով Աստուած իմ, աւելի ինծի մահ խաւրէ:

11. "Car mon frère est grand et fort, et il soutiendra mon père et ma mère."

12. "Et moi, mon Dieu, je suis faible et petit, et je ne puis rien pour eux..."

13. Entendant cela, le père et la mère pleuraient doublement;

14. Voyant que leur fils aîné était si malade, et que le plus jeune était si bon.

15. Mais ils furent soulagés; car Dieu écouta les prières du petit enfant pour son frère. La santé et la joie revinrent dans la maison.

XXV. Les histoires du livre. իւ. Գրքին պատմութիւնները,

1. Les histoires du livre sont belles. Գրքին պատմութիւնները գեղեցիկ են:

2. Elles touchent le cœur. Անմեր սիրոր կը շարժէն: 3. Et quand on a lu ces histoires, եւ երբ որ մէկը նոյն պատմութիւնները կարդացած է, կը կարդայ, on a le désir d'être bon. բարի ըլալու բաղձանք կ'ունենայ:

4. Voici quelques histoires du livre. Ահաւասիկ գրքին բանի մը պատմութիւնները:

Le bon Frère. բարի եղբայրը:

5. Un pauvre jeune homme

éétait malade; խեղճ երիտասարդ մը հիւանդ էր. il était dans son lit, malade, իւր անկողնոյն մէջն էր, la fièvre le brûlait. տենդը զինքը կ'այրէր:

6. Le père et la mère Հայրն ու մայրը étaient dans la tristesse et la douleur. ցաւոց եւ արբանութեան մէջ էին:

7. Le frère de ce jeune homme, Աս Երիտասարդին եղբայրը, petit enfant de huit ans,

ութ տարեկան պզտի տղայ մը, se mit à pleurer պասւ լալ

voyant tant de chagrin. այնչափ տիրութիւն տեսնելով:

8. Puis, il alla Յետոյ գնաց

11. "Ինչու որ եղբայրս մեծ ու զօրաւոր է, եւ հայրս ու մայրս ինք պիտ'որ հոգայ:

12. "Իսկ ես, Աստուած իմ, տկար ու պղտիկ եմ, եւ իրենց համար բան մը չեմ կրնար ընել":

13. Աս լսելով՝ հայրն ու մայրը կրկնապատիկ արցունք կը թափէին:

14. Տեսնելով որ երէց որդինին այնչափ ծանր հիւանդ է, եւ կրտսերն այնպէս բարեսիրտ:

15. Բայց սիոփեցան. Վասն զի Աստուած լսեց պղտի տղուն իւր եղբօրը համար ըրած աշղթը: Առողջութիւնն եւ ուրախութիւնը վերստին տուն գարձան:

dans un coin de la chambre; faites-moi mourir plutôt. Խցին մէկ անկիւնը, il se mit à genoux δնկան վրայ եկաւ

et pria Dieu. Էւ (Աստուածոյ) աղօթք ըրաւ:

9. Et on l'entendit qui disait tout bas, Եւ լսեցին, լսուեցաւ որ կըսէր ցած ձայն նիւ:

Mon Dieu, ayez pitié de mon frère, Աստուած իմ, գթա եղբօրս վրայ, et rendez-le à la santé. Եւ զինքն առողջութեան գարձուր:

10. Et s'il faut Եւ եթէ հարկ է que quelqu'un meure, որ մէկը մէռնի, ծոն կ'ապահ կը կնար ընել:

բու որ աւելի ես մեռնիմ, աւելի ինծի մահ տուր:

11. Car mon frère est grand et fort, Ասն զի եղբայրս մեծ ու զօրաւոր է, et il soutiendra mon père et ma mère. Եւ ինք պիտ'որ հոգայ հայրս ու մայրս:

12. Et moi, mon Dieu, իսկ ես, Աստուած իմ, je suis faible et petit, տկար եմ եւ պղտիկ, et je ne puis rien pour eux. Եւ իրենց համար բան մը չեմ կրնար ընել:

13. Entendant cela, Աս բանս լսելով, le père et la mère pleuraient doublement; հայրն ու մայրը կրկին արցունք կը թափէին.

14. Voyant que leur fils ainé était si malade, **տեսակներում** **որ իրենց երեց որդին այնչափ հիւանդ էր,**
et que le plus jeune était si

bon. **եւ ամէնէն պղտիկն այնչափ բարի էր:**
15. Mais ils furent soulagés; **Բայց անոնք սփռուեցան.**

XXVI. Le Conducteur de l'Avangle.

1. Voici encore une histoire du livre. |

2. Un homme avait travaillé toute sa vie; |

3. Mais il avait eu des malheurs, | et il était arrivé à la vieillesse. |

4. Et comme il avait soixante-dix ans, | n'ayant plus ses enfants ni sa femme, | que la maladie lui avait enlevés, | il vint à perdre la vue. |

5. Or, il était bien malheureux, | seul, | abandonné dans sa maison. |

6. Dans la maison voisine | était un petit garçon. |

7. Cet enfant, voyant le malheur du vieillard, | entreprit de le soulager. |

8. Il venait le matin, | avant d'aller à l'école, | visiter le vieux aveugle. |

9. Il lui disait: "Appuyez-vous sur moi, | donnez-moi la main, | je vous conduirai." |

10. Il le menait par les allées de son jardin. |

Car Dieu écouta les prières | La santé et la joie red
du petit enfant pour son vinrent dans la maison.
frère. **Վասն զի Աստուած Առողջութիւնն եւ ուրա-
լւեց պղտի տղուն իւր եղ- խութիւնը նորէն առն
բուր համարլուած աղօթքը, դարձան:**

ԻԶ. Կուրին առաջնորդը :

1. Ահաւասիկ դարձեալ գլքին ուրիշ մէկ պատմութիւնը:

2. Մարդուն մէկը բոլոր իւր կենաց մէջ աշխատած էր.

3. Բայց դժբախտութիւններու պատահած եւ ծերութեան հասած էր:

4. Եօթանասուն տարեկան որ եղաւ, անկին ու տղաք չունենալով, զորոնք հիւանդութիւնն իրմէ յափշտակած էր, տեսութիւնը կորպանցուց:

5. Արդ նցին մարդը շատ դժբախտ էր, մինաւորիկ, լքեալ թողեալ իւր տանը մէջ:

6. Մօտաւոր տունը պղտի տղայ մը կար:

7. Աս տղան ծերունացն թշուառութիւնը տեսնելով, զինքն սփոփելու ձեռք զարկաւ:

8. Առտուանց՝ դպրոց երթալէն յառաջ՝ կու դար կուրին այցելութիւն կ'ընէր:

9. Անոր կ'ըսէր. "Վրաս կոթընէ, ձեռքդ ինծի տուր, եւ քեզի առաջնորդեմ,":

10. Զինքն իւր պարտիղին ծառուղիներէն կը տանէր:

11. Et tout en marchant, il lui racontait que les fleurs allaient bientôt éclore, que les légumes grossissaient, et que les fruits étaient mûrs.

12. Puis il conduisait le vieillard à un fauteuil, pour qu'il pût s'asseoir.

13. Souvent il prenait son livre, et il lisait au vieillard les belles choses qu'il avait lues à l'école.

14. Cela dura trois ans, quatre ans.

15. L'enfant ne manquait jamais à venir visiter le vieillard.

16. Il préférait cela aux jeux et aux distractions de son âge.

17. Et quand, au bout de ce temps, le vieillard se sentit mourir, il posa ses mains sur la tête de l'enfant, et il le bénit.

XXVI. Le conducteur de l'aveugle. Ի՞՞ Կուրին առաջնորդը:

1. Voici encore une histoire du livre. Աչա զրբին մէկ պատմութիւնն ալ:

2. Un homme avait travaillé toute sa vie; Մարդ մը բոլոր իւր կենաց մէջ գործած էր.

3. Mais il avait eu des malheurs, Բայց զժքախառնութիւններ ունեցած էր, et il était arrivé à la vieillesse. Եւ ծերութեան հասած էր:

4. Et comme il avait soixante-dix ans, Եւ երբ որ եօթանասուն տարւան էր, n'ayant plus ses enfants ni sa femme, ալ կին եւ տղաք չունենալով,

que la maladie lui avait enlevés, զորոնք հիւանդանթիւնն իրեւ յափշտակած էր,

il vint à perdre sa vue, այնպէս եղաւ որ տեսութիւնը կրստեցուց, չտեսնելու սկսաւ:

5. Or, il était bien malheureux, Աբագլասող ժբախտէր,

11. Քալած ատեն ալ անոր կը պատմէր թէքիչ մը եսքը ծաղկեները պիտի բացուին, կանաչնեները կը մեծնան եւ պտուղները հասունցած են:

12. Աերջը ծերունին կ'առնէր, թիկնաթոռի մը քով կը տանէր, որպէս զի կարենայ նստիլ:

13. Յաճախ իւր գիրքը կ'առնէր, դպրոցը կարդացած գեղեցիկ բաները ծերունւցին կը կարդար :

14. Ասիկա երեք չորս տարի տեւեց:

15. Տղան երեք զանց չէր ըներ ծերունւցին այցելութեան դալու:

16. Աս բան իւր հասակին խաղերէն ու զբունքներէն վեր կը դասէր:

17. Եւ երբոր աս ժամանակին անցնելէն ետքը՝ ծերունին իմացաւ որ պիտոր մեռնի, ձեռութեան դղուն գլուխը գրաւ եւ օրհնեց:

seul, միս մինակ, առանձին, abandonné dans sa maison. անէնէն թողուած իւր տան մէջ:

6. Dans la maison voisine Քովի տունը était un petit garçon. Վարդ մանչ մը կար:

7. Cet enfant, voyant le malheur du vieillard, Աս տղան ծերունւցին թշուառութիւնը տեսնելով, entreprit de le soulager. զանիկա սփոփելու ձեռք զարկաւ:

8. Il venait le matin, Առառուն կու զար, avant d'aller à l'école, դպրոց երթաէն յանաջ, visiter le vieux aveugle.

9. Il lui disait: Appuyez-vous sur moi, Ի՞՞ վրաս կոթինէ, կըսէր, donnez-moi la main, ինձի տուր ձեռքի:

je vous conduirai. Ես քեզի կառաջնորդեմ:

10. Il le menait par les allées de son jardin. Իւր

պարտիզնն ծառուղինե-
րուն մէջէն զինքը կը տա-
նէր:

11. Et tout en marchant,
Եւ ճամբան քալած տաեն-
նին,

il lui racontait անոր կը
պատմէր
que les fleurs allaient bien-
tôt éclore, որ ծաղիկները
քիչ ժ'եաքը պիտ'որ բա-
ցուին,
que les légumes grossis-
saient, որ կանաչեղէնները
կը մէծնան,

et que les fruits étaient
mûrs. Եւ թէ պտուղները
հասունցած են:

12. Puis il conduisait le
vieillard à un fauteuil, Եւ-
քը ծերունին թէինաթու-
մը կը տանէր,
pour qu'il pût s'asseoir. որ-
պէս զի կարծնայ նամիւ:

13. Souvent il prenait son
livre, Յաճախ իւր գիրքը
կ'առնուր,
et il lisait au vieillard Եւ
ծերունւցն կը կարդար
les belles choses qu'il avait

XXVII. Marie.

1. Voici une autre histoire du livre. |

2. Marie était une fille de quinze
ans. |

3. Déjà elle travaillait, | elle gagnait
quelque argent, | fruit de ses peines. |

4. Un jour, toute joyeuse, | elle tra-
versait la ville. |

5. Elle allait acheter une robe, | un
fichu . . . , | heureuse à la pensée de sa
toilette nouvelle. |

6. Cette belle robe devait être sa pa-
rure des fêtes, | elle la porterait aux
beaux jours; | et Marie bondissait et sou-
rait | en pensant à cela. |

lues à l'école. ան գեղեցիկ
բաներն որ գպրոցը կար-
գացած էր, գպրոցը կար-
գացած գեղեցիկ բաները:

14. Cela dura trois ans,
quatre ans. Ասիկա երեք
տարի, չորս տարի տեւեց:

15. L'enfant ne manquait
jamais Տղան երեք չը
պակսէր
à venir visiter le vieillard.
ծերունւցն այց լնելու:

16. Il préférait cela Աս-
քանս կը նախադասէր
et il le bénit. Եւ զանիկա
օրհնեց:

de son âge. իւր հասակին
խաղերուն եւ զրուանքնե-
րուն:

17. Et quand, au bout de
ce temps, Եւ երբորաս ժա-
մանակին վերջը,

le vieillard se sentit mourir,
ծերունին զաց մեռնիը,
որ կը մեռնի,

il posa ses mains sur la
tête de l'enfant, ծեռուը-
ները աղուն գլուխը գրաւ,
et il le bénit. Եւ զանիկա
օրհնեց:

ԻԷ. Մարիամ:

1. Ահաւասիկ գրքին ուրիշ մէկ պատմու-
թիւնն ալ:

2. Մարիամ տանուհինգ տարեկան աղջիկ
մըն էր:

3. Արդէն կը գործէր, քիչ մը ստակ կը
վաստըկէր, որ իւր աշխատութեանց պառւղն էր:

4. Օր մը ցնծալից քաղքին մէջէն կ'անցնէր:

5. Զգեստ մը, զգի թաշկինակ մը . . . գնե-
լու կ'երթար. Եւ այս նոր զարդարանքին մատ-
ծութեամբը կը հրձուէր:

6. Նոյն գեղեցիկ զգեստը՝ տօնի օրերուն
զարդը պիտ'որ ըլլար, նոյն աղուոր օդերուն
պիտ'որ հագնէր. Եւ Մարիամ աս բանս մտածե-
լով կը խայտար ու կը ժպտէր:

7. Comme elle courait ainsi, | Marie
passa près d'une pauvre femme. |

8. La pauvre femme était tristement
assise | sur le bord de la route. |

9. Ses vêtements annonçaient sa mi-
sère, | et elle demandait aux passants
quelques secours pour son enfant. |

10. Marie, qui sautait joyeuse, | s'ar-
rête à cette vue. | Elle s'attendrit, | con-
siderant cette malheureuse et son enfant; |

11. Et, dans son cœur, elle se dit |
qu'elle voudrait être riche, | afin de pou-
voir la soulager. |

12. Tout à coup | une pensée lui
vient. | "Mais je suis riche, dit-elle; |
cette robe des jours de fête, | je puis
m'en passer. |

13. "Mieux vaut | habiller ce pauvre
enfant presque nu, | que d'acheter une
parure pour moi." |

14. Disant cela, | elle revint sur ses
pas, | et doucement elle glisse dans la
main de la pauvre femme | l'argent ré-
servé pour sa robe. |

15. Et Marie s'en retourna chez elle
bien heureuse. |

16. Jamais la plus belle robe | et la
plus belle parure | ne lui avaient fait
éprouver | toute cette joie qu'elle ressen-|

7. Այսպէս վաղած ատեն՝ Մարիամ աղքատ
կող մը քովէն անցաւ:

8. Խեղճ կինը տրտում տիտուր ձամփուն
քովը նստած էր:

9. Վրայի զգեստներէն կը տեսնուէր կող
խեղճութիւնը, որն որ անցնող դարձողներէն
նպաստ կը խնդրէր իւր տղոն համար:

10. Մարիամ, որ ցնծալից կը ցատքուտէր,
աս տեսնելուն պէս կեցաւ: Ի գութ շարժեցաւ
նյն ողորմելի կինն ու անոր որդին նկատելով:

11. Եւ մոքին մէջ ինքն իրեն կ'ըսէր.
"Կ'ուզէի հարուստ ըլլալ, որ կարենայի զինքն
սփոփել":

12. Յանկարծ իրեն խորհուրդ մ'եկաւ.
"Քայց ես հարուստ եմ, ըստաւ. աս տօնի օրերու
զգեստը կրնամ զանց առնել:

13. "Աւելի աղէկ է աս կիսամերկ աղքատ
տղան հագուեցնել, քան թէ ինձի համար
զարդ մը գնել",

14. Աս ըսելով՝ ետ դարձաւ, եւ իւր զգես-
տին համար պահած ստակը կամացուկ մը խեղճ
կնկան ձեռքը դրաւ:

15. Մարիամ անկէ տուն դարձաւ մեծ ու-
րախութեամբ:

16. Երբեք ամէնէն գեղեցիկ զգեստը, ամէ-
նէն գեղեցիկ զարդարանքն իրեն պյն ուրա-
խութիւնն զգալ չէին տուած, զորն որ խեղճ

tait | pour avoir soulagé le malheur d'une pauvre femme. |

17. Au lieu du plaisir que donne une belle robe, | elle avait la joie d'une bonne action. |

18. La belle robe se fane; | la joie d'une bonne action dure toujours. |

XXVII. Marie. Իկ. Մարիամ:

1. Voici une autre histoire du livre. Ահաւասիկգրին մէկ ուրիշ պատմութիւնը:
2. Marie était une fille de quinze ans. Մարիամուանուհնդ տարեկան աղջիկ մըն էր:
3. Déjà elle travaillait, Արդէն անիկա կը գործէր, elle gagnait quelque argent, անիկա քիչ մը ստակ կը վասրկէր, fruit de ses peines. իւր աշխատանաց պառողը:

4. Un jour, toute joyeuse, Օր մը ուրախ զուարթ, elle traversait la ville. Քաղը մէջն կ'անցնէր:

5. Elle allait acheter une robe, անիկա զգեստ մը գնելու կ'երթար, un fichu, զի՞ թաշկինակ մը,

heureuse à la pensée de sa toilette nouvelle. իւր նոր զարդարանքին մտածութեամբն երջանիկ համարելով իւր զի՞քը:

6. Cette belle robe devait

être sa parure des fêtes, Աս գեղեցիկ զգեստը տօնի օրերուն զարդը պիտ'որ ըլլար, elle la porterait aux beaux jours; զանիկա աղաւոր օդերուն պիտ'որ հազնէր, et Marie bondissait et souriait եւ Մարիամ կը խայտար ու կը ժպտէր en pensant à cela. ասոր վայ մտածելով:

7. Comme elle courait ainsi, Երբ որ այսպէս կը վայէր, Marie passa près d'une pauvre femme. Մարիամ աղքատ կնոջ մը քովին անցաւ:

8. La pauvre femme était tristement assise խեճ կիսոր արտանութեամբ նրանած էր sur le bord de la route. Ճամփուն քովը:

9. Ses vêtements annonçaient sa misère, իւր զգեստներն անոր խեղճութիւնը կը յայտնէին,

et elle demandait aux pas-

կնոջ մը թշուառութիւնը սփոփելուն համար կը զգար:

17. Գեղեցիկ զգեստի մը պատճառած հաճութեան տեղ՝ ըրած բարեգործութեան վրայ կ'ուրախանար:

18. Գեղեցիկ զգեստը գյոնը կը նետէ. բայց բարեգործութեան ուրախութիւնը միշտ կը տեւէ:

sants եւ անցնող դարձողներէն կը հնդրէր quelques secours pour son enfant. իւր աղջուն համար օգնութիւն մը:

10. Marie, qui sautait joyeuse, Մարիամ որ ուրախ զուարթ կը ցատքընտէր.

s'arrête à cette vue. աս տեսնելով կը կենայ:

Elle s'attendrit, Անիկա ի գութ կը շարժի, considérant cette malheureuse et son enfant. աս գորախս կինն եւ անոր տղան նկատելով.

11. Et, dans son cœur, elle se dit Եւ իւր սրտին մէջ, ինքն իրեն կ'ըսէ quelle voudrait être riche, թէ կ'ողէր հարուստ ըլլար,

afin de pouvoir la soulager.

որպէս զի կարենայ զինքը սփոփել:

12. Tout à coup Յանկարծ une pensée lui vient. իւրեն խորհուրդ մը կու գայ:

Mais je suis riche, dit-elle;

բայց ես հարուստ եմ, կ'ըսէ.

cette robe des jours de fête, աս տօնի օրերուն զգեստը je puis m'en passer. Ես կրնամ զանց առնել, առանց անոր ըլլալ:

13. Mieux vaut Աւելի կ'արժէ, աւելի աղջէ է habiller ce pauvre enfant presque nu, աս իւղը եւ գրեթէ մըրկ տղան հագուեցնել,

que d'acheter une parure pour moi. քան թէ ինձի համար զարդ մը գնել:

14. Disant cela, Աս ըսելով, elle revient sur ses pas, անիկայ քայլերուն վրայ կը զանայ, շուտ մը ես կը զանայ,

et doucement elle glisse dans la main de la pauvre femme եւ կամացուկ մը կը սահեցընէ խեղճ կնկան ձեռքին մէջ l'argent réservé pour sa robe. իւր զգեստին համար պահուած ստակը:

15. Et Marie s'en retourna

chez elle bien heureuse.
Եւ Մարիամ երանիկ երջա-
նիկ իւր սունը դարձաւ:
 16. Jamais la plus belle robe
 երբեք ամենազեղեց-
 իկ զգեստն
 et la plus belle parure *ու*
 ամենազեղեցիկ զարդն
 ne lui avaient fait éprou-
 ver իրեն զգալ սուած
 չէին
 toute cette joie qu'elle res-
 sentait բոլոր այն ուրա-
 խութիւնը զորն որ կը
 զգար,
 pour avoir soulagé le mal-
 heur d'une pauvre femme.
 իւղձկնկան մը թշուառու-

XXVIII. Les Fables¹ du livre.

1. Dans le livre il y a des fables.
2. Et les fables instruisent² et apprennent³ beaucoup de choses.
3. Voyons⁴ les fables du livre.

La Cigale et la Fourmi⁵.

4. La Cigale avait chanté tout l'été⁶;
5. Elle avait chanté, se promenant⁷ dans l'herbe et les fleurs, sautant⁸, volant⁹ et ne songeant qu'au plaisir¹⁰.
6. Mais quand vint l'hiver, la Cigale se trouva fort dépourvue¹¹.
7. Il n'y avait plus de vermisseaux¹² pour la nourrir, plus d'herbes tendres¹³ ni de fleurs.
8. Elle alla crier famine¹⁴ chez la Fourmi.
9. "Je vous en prie, dit la Cigale à la Fourmi, prêtez-moi¹⁵ quelque peu de

թիւնն սփոփած ըլլալուն
համար:
 17. Au lieu du plaisir que
 donne une belle robe, Փո-
 խանակ այն հաճութեան,
 զոր զեղեցիկ զգեստ մը
 կը պատճառէ,
 elle avait la joie d'une bon-
 ne action. բարեգործու-
 թվուն կը տեւէ,

թեան մը ուրախութիւնն
ունէր:
 18. La belle robe se faire,
 զեղեցիկ զգեստը զայնը
 կը նետէ,
 la joie d'une bonne action
 dure toujours. բարի գործ-
 քի մը ուրախութիւնը
 միշտ կը տեւէ,

ԻՇ. Գրքին առակները:

1. Գլրին մէջ առակներ կան:
2. Եւ առակները կը կրթեն ու շատ բան
 կը սորվեցրնեն:
3. Տեսնենք գլրին առակները:

Ճպիռն ու Մրջիւնը:

4. Ճպիռն ամառն ի բուն երգած էր:
5. Երգած էր խոտի ու ծաղկանց մէջ պտը-
 տելով, ցատելով, թռչելով եւ զբօսանքէ զատ
 բան չմտածելով:
6. Բայց երգոր ձմեռն եկաւ, Ճպիռը շատ
 անպատրաստ գտնուեցաւ:
7. Սնանելու համար՝ ալ ոչ որդ, ոչ փա-
 փուկ խոտ, ոչ ծաղիկ կար:
8. Մրջնոյն գնաց սովոյն վրայ տրտնջելու:
9. Ալ' աղաւեմ, ըստ Ճպիռը մրջնոյն, իսծի

grain pour subsister¹⁶ jusqu'au printemps.

10. "Au printemps je vous le rendrai¹⁷."

11. La Fourmi est bonne ouvrière, elle travaille et se fatigue tout l'été, ramassant ses provisions pour l'hiver¹⁸.

12. "Oh! oh! dit-elle à la Cigale, et que faisiez-vous, ma belle¹⁹, quand le temps était chaud²⁰?

13. "Vous chantiez, j'en suis fort aise²¹: eh bien! dansez²² maintenant."

14. Puis elle tourna le dos²³ et rentra²⁴ dans sa maison.

15. La Fourmi se montra dure²⁵ pour la Cigale indigente²⁶.

16. Mais la Cigale fut bien folle²⁷, qui par sa paresse s'exposait à la faim²⁸ pendant l'hiver²⁹, et au refus³⁰ orgueilleux³¹ de la Fourmi.

1. Les fables առակնելրը

2. instruisent կը կրթեն

3. apprennent կը սորվեցընեն

4. voyons տեսնենք

5. la cigale et la fourmi ճպիռն ու մրջիւնը

6. tout l'été բոլոր ամառ

7. se promenant պորտելով

8. sautant ցարպելով

9. volant թռչելով

10. ne songeant qu'au plaisir միայն զբանակ մնան

ծելով

11. la cigale se trouva fort dépourvue ճպիռն ինք զի՞նք շատ անպարաստ դատաւ

12. vermisseaux որդեր
13. herbes tendres փափուկ խստեր

14. elle alla crier famine անիկա սովոյն վրայ

արտնչելու գնաց

15. prêtez-moi ինձի փոխ սոուր

16. subsister ապրիլ

17. je vous le rendrai զա-

մինչեւ գարուն ապրելու համար քիչ մը ցորեն փոխ տուր:

10. Գարնան կը հատուցանեմ,":

11. Մրջիւնը ժիր բանուոր է, բոլոր ամառ կ'աշխատի ու կը յոգնի, ձմեռւան համար պաշար կը ժողվէ:

12. "Ո՛չ, ո՛չ, ըստ ճպւան, ի՞նչ կ'ընէիր, գեղեցիկս, օդը տաք եղած ժամանակ:

13. Կ'երգեիր. շատ ուրախ եմ. Հիմակ ալ պարէ:

14. Յետոյ կռնակը գարձուց, տունը մոտաւ:

15. Մրջիւնը չքաւոր ճպւան հետ խստա-սըրտութեամբ վարուեցաւ:

16. Բայց շատ անմիտ գտնուեցաւ ճպիռն ալ, որ իւր ծոլութեամբն ինք զի՞նք վտանգի մէջ դրաւ ձմեռն անօթի մնալու եւ մրջնոյն ալ բարտաւան մերժումը կրելու:

Նիկա քեզի կը հասուցա-
ներ

18. ramassant ses provi-
sions pour l'hiver ձմեռ-

ուան համար իւր պա-
շարները ժողվելով

19. ma belle գեղեցիկս

20. chaud տաք

21. j'en suis fort aise շատ
ուրախ գոյն եմ

22. dansez պարէ

23. elle tourna le dos կը նա-

24. rentra ներս մոտա-
ներ

25. se montra dure ինք

զի՞նք իխան ցորենց,
խստասրտութիւն ըրաւ

26. indigent, te չքաւոր

27. fou, folle անկան

28. s'exposait à la faim ինք

զի՞նք անօթութեան վտան-

գի մէջ կը գնէր

29. pendant l'hiver ձմեռ-
ասեն

30. refus մերժումն

31. orgueilleux հպարտ:

XXIX. La Colombe¹ et la Fourmi.

1. Voici encore, enfants, une fable du livre.

2. C'est une belle fable et qu'il vous faut bien comprendre².

3. Une pauvre Fourmi était tombée³ dans l'eau.

4. Elle allait mourir⁴, car elle n'avait pas la force⁵ d'arriver jusqu'au bord⁶.

5. Une Colombe était venue qui voulait se désaltérer⁷ à cette eau pure⁸, et qui marchait sur la rive⁹.

6. Elle vit la Fourmi et elle en eut pitié¹⁰.

7. Alors, intelligente autant que bonne¹¹, de son bec elle ramasse quelques brins d'herbe et de paille¹²; et les pose¹³ doucement sur l'eau.

8. Ainsi elle fait un pont¹⁴ pour la Fourmi, et la Fourmi, montant¹⁵ sur les brins de paille, se sauve sur le rivage¹⁶.

9. Cela fait¹⁷, la colombe s'envole¹⁸, et va se percher¹⁹ sur un arbre.

10. Or, voici qu'arrive un chasseur²⁰.

11. Le chasseur voit la colombe, et déjà, croyant l'avoir tuée²¹, il arme son fusil, et le coup va partir²².

իթ. Աղամինը ու Մրջինը:

1. Ահաւասիկ դարձեալ, աղաք, գրքին մէկ առակը:

2. Գեղեցիկ առակ մըն է, պէտք է որ աղէկ հասկընաք:

3. Խեղճ մրջիւն մը ջուրն ինկած էր:

4. Մեռնիլն աներկբայ էր, վասն զի մինչեւ եղերը հասնելու գորութիւն չունէր:

5. Աղանի մ'ալ եկած էր, որ նցին յստակ ջրէն ծարաւն անցընել կ'ուզէր, եւ եղերբը կը քայէր:

6. Ասիկա զմրջիւնը տեսաւ, եւ վրան խղճաց:

7. Ան ատեն՝ որովհետեւ որշափ բարեսէր նցնչափ ալ հանձարեղ էր, կտցով յարդի եւ խոսի քանի մը շիղ ժողվեց, եւ կամացուկ մը ջրին վրայ դրաւ:

8. Այսպէս մրջնցն համար կամուրջ մը շինեց. եւ մրիւնն յարդի շիղերուն վրայ ելլելով՝ ափունքն եկաւ ազատեցաւ:

9. Աս ըստ աղանին, եւ թռաւ գնաց ծառի մը վրայ թառեցաւ:

10. Մէր մ'ալ անդիէն որսորդ մը կը հասնի:

11. Որսորդն աղաւնին կը տեսնէ, եւ արդէն զարկած համարելով՝ հրացանը կը զինէ, եւ հառուածն երթալու վրայ է:

12. Mais la fourmi avait vu le danger²³.

13. Se glissant²⁴ sous l'herbe, elle pique²⁵ le chasseur au talon²⁶.

14. Le chasseur piqué se retourne, et pendant ce temps la colombe s'envole et fuit à tire-d'aile²⁷.

15. Que nous dit cette fable?

16. Elle nous dit qu'il est bon de rendre service²⁸ aux autres;

17. Qu'on est heureux du bien qu'on fait aux autres;

18. Qu'il faut obliger²⁹ même les plus petits;

19. Car les plus petits peuvent nous obliger à leur tour³⁰.

1. La colombe *աղաւնին*

2. comprendre *հսկենալ*

3. tombé *ինկած*

4. elle allait mourir *մեռնելով* կրայ էր, շուտով պիտի մեռնէր

5. la force *ոյժ*, զօրութիւն

6. arriver jusqu'au bord *մինչեւ եզերք հասնիլ*

7. se désaltérer *ծարաւն անցընել*

8. eau pure *յստակ, մաքուր ջուր*

9. la rive *եղերք*

10. elle en eut pitié *անոր կրայ գթացաւ*

11. intelligente autant que bonne բարի եղածին չափ ալ խելացի

12. elle ramasse quelques brins d'herbe et de paille յարդի ու խսոր քանի մը շղեր կը ժողվէ

13. pose կը դնէ

14. un pont կամուրջ մը

15. montant ելելով

16. se sauve sur le rivage եղերքին կրայ կը փախէ

12. Բայց մը լիւնը վտանդը տեսած էր.

13. Խոսին տակէն սպրդելով՝ որսորդին գարշապարը կը խայթէ:

14. Խայթուած որսորդն ետեւ կը գառնայ. Եւ այն միջոցին աղաւնին կը թռչի եւ արագաթեւ կը սրանայ:

15. Աս առակը մեղի ի՞նչ կըսէ:

16. Կ'ըսէ թէ լաւ է ուրիշներուն ծառայութիւն ընել.

17. Թէ ուրիշներուն բարիք ընելով՝ մարդ երջանիկ կ'ըլլայ.

18. Թէ պէտք է նցն իսկ ամէնէն պղտիկներուն ալ բարեկամութիւն ընել:

19. Վասն զի ամէնէն պղտիկներն ալ փոխանակաւ կրնան մեղի բարեկամութիւն ընել:

17. cela fait աս ըլլալէն ետք

18. s'envole թռչելով կը փախէ, կը թռչէ

19. et va se percher և կ'երթայ կը թառի

20. arrive un chasseur որոր մը կը հասնի

21. croytant l'avoir tuée զանիայ մեռցուցած կարծելով, մեռցնելիքն ապահով դնելով

22. il arme son fusil, et le coup va partir իւր հրակածն եկած ատեն:

յանը կը զննէ, եւ հարուածն երթալու վրայ է

23. le danger վտանդը

24. se glissant սողալով

25. pique կը խայթէ

26. talon գարշապար

27. à tire-d'aile թեւերուն բոլոր զօրութեամբը

28. rendre service ծառայութիւն ընել, բարիք ընել

29. obliger ծառայութիւն ընել, օտառակար ըլլալ

30. à leur tour իրենց կարգն եկած ատեն:

XXX. La petite Glaneuse¹.

1. C'était le temps de la moisson²; l'année avait été bonne, et les champs étaient beaux.

2. La terre était jaune³ d'épis⁴; les moissonneurs⁵ étaient dans la plaine⁶, les épis tombaient sous la faux⁷.

3. Une petite glaneuse suivait les moissonneurs⁸. Elle était dans le champ dès la pointe du jour⁹, ramassant les épis échappés de la gerbe¹⁰.

4. Et pendant qu'elle glanait¹¹, voyant grossir¹² sa botte¹³, elle pensait que sa mère serait bien heureuse à son retour¹⁴, le soir;

5. Qu'elle reviendrait courbée sous son fardeau¹⁵, et que ses épis ramassés donneraient du pain à ses parents.

6. Elle se réjouissait¹⁶ à cette pensée et ne songeait pas à sa fatigue.

7. Le maître du champ¹⁷ la vit: "Tu es une bonne travailleuse¹⁸, lui dit-il, et déjà tu as ramassé une belle gerbe¹⁹ . . .

8. "C'est du pain pour ma mère," dit la petite glaneuse, et elle continuait²⁰ son travail, active et zélée²¹.

9. Le maître du champ connut son bon cœur . . . il alla à ses moissonneurs

I. Պատի հասկաքաղ աղջիկը:

1. Հունձքի ժամանակ էր. յաջող էր տարին, արտերը գեղեցիկ էին:

2. Երկիրն հասկերով գեղնցած էր. հնձողները դաշտի վրայ էին, հասկերը մանդաղին տակ կինային:

3. Պղտիկ հասկաքաղ աղջիկ մը հնձողներուն ետեւէն կ'երթար: Օրը ծագելէն ի վեր արտը կը գտնուէր, որաներէն ինկած հասկերը կը ժողվէր:

4. Եւ հասկաքաղ ըրած ատենը՝ տեսնելով որ խուրձը կը մեծնայ, կը մտածէր թէ երիկունը եւ դառնալուն՝ մայրը շատ պիտ'որ ուրախանայ.

5. Թէ ինք իւր բեռան տակ կքած՝ տուն պիտ'որ դառնայ, եւ ժողված հասկերը՝ ծնուշացը հաց պիտ'որ տան:

6. Այսու մտածմամբ կ'ուրախանար, եւ իւր յօգնութեան վրայ ամենեւին չէր մտածեր:

7. Արտին տէրը զինքը տեսաւ. "Դուն ժիր ու աշխատասէր աղջիկ մըն ես, ըստ. եւ արդէն գեղեցիկ որայ մը ժողվէր ես:

8. "Վսիկայ մօրս համար հաց է, " ըստ պղտիկ հասկաքաղ աղջիկը, եւ իւր գործքը ժրութեամբ ու եռանդեամբ կը շարունակէր:

9. Արտին տէրն անոր սրտին աղէկութիւնը տեսնելով, իւր հնձողներուն գնաց եւ իրենց

et il leur dit: "Quand vous ramasserez vos gerbes, laissez des épis tomber dans le champ;

10. "Afin que²² la petite glaneuse les ramasse, et qu'elle fasse bonne récolte²³.

11. "Ne vous retournez pas pour ramasser les épis qui tombent²⁴.

12. "Laissez tomber des épis pour les malheureux et pour les pauvres.."

1. Glaneuse հասկաքաղ աղ-	8. suivait les moissonneurs հնձողներուն ետեւէն կ'եր-
շիկ՝ կի՞ն	թար
2. la moisson հունձք	9. dès la pointe du jour օրը
3. jaune դեղին	ծագելէն ի վեր
4. d'épis հասկերով	10. Les épis échappés de la
5. les moissonneurs հնձող-	gerbe որպյէն ինկած հաս-
ները, արտհունձները	կերը
6. la plaine բացավայրը,	11. Et pendant qu'elle gla-
դաշտը	նուին եւ հասկերը քաղած
7. sous la faux մանզաղին	առեն
տակը	12. grossir մեծնալ

XXXI. Les Enfants et le Chien.

1. Il est cruel¹ de faire du mal aux animaux².

2. Les animaux sont bons; ils sont utiles à l'homme.

3. Ce sont des compagnons³ que Dieu nous a donnés.

4. Le bœuf et le cheval labourent⁴ pour nous la terre.

ըստ. "Որաները ժողված ատենիդ՝ արտին մէջ հասկեր թողուցէք.

10. "Որպէս զի պզտիկ հասկաքաղ աղջիկը ժողվէ, եւ առատ հունձք ընէ:

11. "Ինկած հասկերը ժողվելու համար ետ մի դառնաք:

12. "Դժբախտներուն ու աղքատներուն հասկեր թող տուէք:"

13. sa botte իւր իուրձը	19. une belle gerbe գեղեցիկ
14. à son retour իւր դառ-	որպյ մը
նալուն	20. elle continuait անիկա
15. courbée sous son far-	կը շարունակէք
deau իւր բեռան տակ	21. active et zélée գործու-
կըած	նեայ եւ եռանդուն
16. Elle se réjouissait անի-	22. Afin que որպէս զի
կա կ'ուրախանար	23. bonne récolte աղէկ
17. le maître du champ ար-	հունձք
տին տէրը	24. les épis qui tombent
18. travailleur աշխատող	տակէ ինկած հասկերը:

IU. Տղաքն ու Շունը:

1. Անդութիւն է անասունները չարչարել:

2. Անասունները բարի են. անոնք մարդուս օդտակար են:

3. Անոնք՝ Աստուծմէ մեղի տրուած ընկեր-

ներ են:

4. Եղն ու ձին մեզի համար երկիրը կը

չերկեն:

5. La vache⁵ nous donne son lait⁶,
la brebis⁷ sa laine⁸.

6. Le chien garde la maison et con-
duit le troupeau⁹.

7. Le chien est l'ami de l'homme, et
lèche¹⁰ la main de son maître.

8. Les animaux nous font du bien;
il est odieux¹¹ de leur faire du mal.

9. De petits garçons sortant de l'école
étaient à jouer¹² sur la route.

10. Ils jouaient, lançant¹³ des pierres
et s'exerçant avec des bâtons¹⁴.

11. Un chien vint à passer¹⁵, qui re-
tournaît à la bergerie¹⁶, et les méchants
garçons, l'attaquant à coups de pierres
et de bâtons¹⁷, le poursuivirent¹⁸ dans les
champs.

12. Ils exerçaient¹⁹ leur adresse²⁰ sur
le pauvre chien qui ne se défendait pas²¹,
et ils riaient quand une pierre avait
blessé²² le chien.

13. Mais tout à coup²³ la scène²⁴
change.

14. Un loup paraît²⁵, qui sort du
bois²⁶, et les enfants se sauvent trem-
blants²⁷.

15. Le loup les poursuit; il va les
atteindre²⁸... Ils poussent des cris²⁹.

16. Le chien entend ces cris, il ac-

5. Կովը մեղի իւր կաթը կու տայ, ոչնառն՝
իւր բուրդը:

6. Շունը տան պահպանութիւն կ'ընէ եւ
հօտին կ'առաջնորդէ:

7. Շունը մարդուն բարեկամն է. եւ իւր
տիրոյ ձեռքը կը լզէ:

8. Անսառնները մեղի բարիք կ'ընեն. ատե-
լի բան է անոնց չարիք ընելը:

9. Քանի մը պղտի տղաք դպրոցէն ելած,
ճամփուն վրայ խաղալու հետ էին:

10. Կը խաղային՝ քար նետելով ու գաւա-
զաններով կրթութիւն ընելով:

11. Մէյ մ'ալ շուն մը անցաւ, որ ոչնա-
րաց գաւիթը կը գառնար. աս անզգամ տղաք
անոր վրայ յարձակեցան, եւ գաւազաններով
զարնելով ու քար նետելով արտերու մէջ
հալածեցին:

12. Իրենց ճարտարութիւնը կը փորձէին
խեղճ շան վրայ, որ ինք վինք չէր պաշտպա-
ներ. եւ կը ծիծակէին երբ որ քար մը զշունը
կը զարնէր:

13. Բայց յանկարծ տեսարանը կը փոխուի:

14. Անտառէն ելած գայլ մը երեւան կ'ել-
լէ, եւ տղաք դողալով կը փախչին:

15. Գայլը զերենք կը հալածէ, անոնց հաս-
նելու վրայ է: Տղաք աղաղակներ կ'արձակեն:

16. Շունն աս ձայները կը լսէ, կը վազէ,

court³⁰, il se jette³¹ sur le loup, et un combat s'engage³².

17. Le chien étrangle le loup³³, et le terrasse³⁴.

18. Mais il est blessé lui-même, ce pauvre chien... le sang coule de sa plaie³⁵.

19. Les petits garçons tout honteux³⁶ s'approchent de lui³⁷, et lavent³⁸ avec l'eau du ruisseau³⁹ le sang qui coule de la blessure⁴⁰ du chien.

20. Ils sont honteux, car ils ont battu⁴¹ le chien, et le chien a été leur sauveur⁴²...

1. Il est cruel *անգութբանէ*
2. animal *անսառուն*, animaux *անսառունք*
3. compagnon *ընկեր*
4. labourent *կը հերկեն*
5. la vache *կովը*
6. son lait *իւր կաթը*
7. la brebis *ոչխարը*
8. sa laine *իւր բուրդը*
9. le troupeau *հօտը*
10. lèche *կը լրէ*
11. il est odieux *ամելի բանէ*
12. étaient à jouer *իսպառ-լու հետ էին*
13. lançant *նետելով*
14. s'exerçant avec des bâtons *գալապաններով կրո-թութիւն ընելով*

15. vint à passer *յանկարծ՝ ըստ պատահման անցաւ*
16. à la bergerie *ոչխարաց գաւիթը*
17. l'attaquant à coups de pierres et de bâtons *գալապանի ու քարի հարու-ածներով վրան յարձակե-լով*
18. le poursuivirent *զանի-կայ հալածեցին՝ քշեցին*
19. ils exerçaient *կը փոր-ձէին*
20. leur adresse *իրենց ճարտարութիւնը*
21. ne se défendait pas *ինք զինք չըր պաշտպանէր*
22. avait blessé *վերաւորած զարկած էր*

գայլին վրայ կը նետուի, եւ երկուքին մէջ պա-տերազմ մը կը սկսի:

17. Շունը զգայլը կը խղդէ եւ գետինը կը զարնէ:

18. Բայց ինքն ալ կը վերաւորի խեղձ շունը... արիւնը վէրբէն կը վազէ:

19. Պղտի տղաք ամօթապարտ՝ քովը կը մօ-տենան, եւ շան վէրբէն վազած արիւնն առուա-կին ջոռվը կը լուան:

20. Կ'ամը չնային, վասն զի իրենք շունը ծեծած էին. իսկ շունն իրենց ազատիչն եղաւ:

23. tout à coup *մէկէն ի մէկի յանկարծակի*
24. la scène *տեսարանը*
25. un loup paraît *զայլ մը երեւան կ'ելլէ*
26. qui sort du bois *որն որ անտառէն գուրս կ'ելլէ*
27. les enfants se sauvent *տրեմբած տղաք գողարավ փախուստ կ'աճապարեն*
28. il va les atteindre *անոնց հասնելու մօնէ*
29. ils poussent des cris *ձայներ կ'արձակեն*
30. il accourt *կը վազէ կու զայլ*
31. il se jette *կը նետուի*
32. et un combat s'engage *պատերազմ մը կը սկսի մէջերնին*
33. le chien étrangle le loup *շունը զգայլը կը խղդէ*
34. le terrasse *զանիկայ գե-տենը կը զարնէ*
35. le sang coule de sa plaie *արիւնն անոր վէր-բէն կը վազէ*
36. tout honteux *բոլորովին ամբշած*
37. s'approchent de lui *ա-նոր քովը կը մօտենան*
38. lavent *կը լուան*
39. le ruisseau *առուակը*
40. la blessure *վէրբը*
41. ils ont battu *ծեծեցին*
42. sauveur *ազատիչ, փր-կէւ*

XXXII. L'Horloge¹.

1. Je vais voir à l'horloge qui est sur la place², au-dessus du portail³ de l'église... Il est huit heures.

2. L'aiguille⁴ de l'horloge marche si doucement qu'on ne peut la voir marcher. Cependant⁵ elle avance⁶ à mesure que⁷ le temps s'écoule⁸.

3. Je me retourne⁹, je fais quelques pas¹⁰, je joue... Je reviens¹¹, je lève la tête; déjà l'aiguille s'est déplacée¹².

4. Il était huit heures, voici qu'il est huit heures un quart¹³... Comme le temps passe!

5. Je ferme les yeux; il fait chaud, je m'endors¹⁴... Je me réveille¹⁵... quelle heure est-il? onze heures...

6. O mon Dieu, trois heures écoulées! Il est bien tard¹⁶, le temps me manque¹⁷ pour le travail ordonné¹⁸. Le quart de ma journée¹⁹ est perdu.

7. Voyez comme l'aiguille de l'horloge a marché pendant que je dormais²⁰, ne songeant à rien²¹.

8. L'aiguille de l'horloge ne recule jamais²², elle avance toujours.

9. Pendant que je joue, que je reste oisif²³, elle marche, elle marche toujours.

լԲ. Ժամացույցը :

1. Կ'ԵՐԺԱՄ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ՄԵՂ ԵԿԵՂԵՑՎՈՅՆ
ՄԵԾ ԴՐԱՆ ՎԵՐԵԼՆ ԵՂՈՂ ԺԱՄԱՑՍՅՈՇԸ ԿԸ ՆԱՅԻՄ:
ԺԱՄԻ ՈՒԺ Է:

2. ԺԱՄԱՑՈՒՅԻՆ ՍԼԱՔՆ ԱՅՆՀԱՓԻ ԿԱՄԱԾ ԿԸ
ՔԱԼԵ, ՈՐ ՄԱՐԴ ՀԻ ՄԵԽՆԵՐ ՔԱԼԵԼԸ: Ի ՎԵՐԱԿ
ԱՍԱՐ ԱՄԵԽԱՅԻՆԻ ՅԱՊԱՂ ՂԵՐԺԹԱՅ, ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ
ԱՆԳՆԵԼՈՆՆ ՀԱՄԵՆՄԱՏ:

3. ԵՄ ԿԸ ՊԱՌՆԱՄ, ՔԱՆԻ ՄԸ ՔԱՅԼ ՂԱՌ-
ՆՈՒՄ, ԿԸ ԽԱՊԱՄ: ԿՈՐԵՆ ԿԸ ՊԱՌՆԱՄ ԿՈՒ
ԳԱՄ, ԳԼՈՒԽ ԿԸ ՎԵՐԳԸՆԵՄ, ՍԼԱՔՆ ԱՐԴԵՆ ՄԵ-
Ջ ՓԻՌԻԵՐ Է:

4. ԺԱՄԻ ՈՒԺ ԷՐ. ՀԻՄԱԿ ՈՒԹԸ ՔԱռՈՐԴ
Է ԱՆԳԵՐ. . . : ԻՆՉՎԿԵՍ Կ'ԱՆԳՆԻ ԱՄԵՆԸ:

5. ԱՀՈՒՐՆԵՐՍ ԿԸ ԳՈԳԵՄ. ՕԴՐ ՄԱՔ Է, ՔՊՈՆ
ԿԸ ՄԱՆԻ. . . : Վ'ԱՐԺԸՆՆԱՄ. . . : ԺԱՄԸ ՔԱՆԻ Է.
ՄԱՍՆՈՒՄԷԿԻՆ Է. . . :

6. ՏԵՇ ԱՍՈՒՆՈՒՄ, ԵՐԵՔ ԺԱՄ ԱՆԳԵՐ Է:
ԱՄԵՆԸ ՀԱՄ ՈՒՀ Է. ԱՊԱՎՐՈՒՄ ԳՈՐծՔԸ ԿԱ-
ՄԱՐԵԼԸ ԺԱՄԱՆԱԿ ՀԷ ԹԱՎԵՐ: ՕՐՈՒԱՆ ՔԱ-
ՌՈՐԴԸ ԿՈՐՍՈՒԵՐ Է:

7. ՏԵԽ, ԲԻՆՉՎԿԵՍ ԺԱՄԱՑՈՒՅԻՆ ՍԼԱՔԸ ՔԱԼԵՐ
Է ԱՆՀՈԳՈՒԹԵԱՄԲ ՔՆԱԳՁԱԾ ԱՄԵՆՍ:

8. ԺԱՄԱՑՈՒՅԻՆ ՍԼԱՔՆ ԵՐԲԵՔ ԵՄ չ'ԵՐԺԱՄ.
ՄԻՉՄ ԿԸ ՅԱՊԱՂԱՆԱՅ:

9. ԻՄ ԽԱՊԱԳՁԱԾ ԱՄԵՆՍ, ՊԱՄԱՐԿ ԿԵցած
ԱՄԵՆՍ, ԻԿ ԿԸ ՔԱԼԵ, ՄԻՉՄ ԿԸ ՔԱԼԵ:

10. L'heure qui est passée ne revient pas... On ne retrouve pas²⁴ le temps perdu.

11. Quand je prends du sable²⁵ dans ma main et que je le répands²⁶ sur la terre, si doucement que je le répande, ma main est bientôt²⁷ vide²⁸.

12. Ainsi est le temps; il s'échappe²⁹, et rien n'en reste³⁰: l'heure sonne³¹ à l'horloge, c'est le compte³² du temps qui passe.

13. L'heure qui sonne nous dit "Travaille".

14. Car la même heure ne sonnera pas deux fois³³.

1. L'horloge *ժամացյցը*

2. la place *հրապարակը*

3. le portail *մեծ դուռ,* *ճակատ*

4. l'aguille *սլաքը*

5. cependant *թէրբայ այսօն ամենայնի*

6. elle avance *յառաջ կ'երթայ*

7. à mesure que *ըստ չափու,* *համեմատ*

8. s'écoule *կ'անցնի*
(à mesure que le temps
s'écoule *ժամանակին անցնէլուն համեմատ*)

9. je me retourne *ետեւ կը դանամ*

10. le pas *քայլը*

11. je reviens *նորէն կը դանամ կու գամ*

12. s'est déplacée *տեղը փոխեր է*

13. huit heures un quart *ութը քառորդ անցած*

14. je m'endors *քունս կը տանի,* *քուն կ'ըլլամ*

15. je me réveille *կ'արթըն նամ*

16. il est bien tard *ատենը շատ ուշ է*

10. Անցած ժամն ետ չի գառնար. . . . Կորսուած ժամանակը մարդու նորէն չի գտներ:

11. Եթէ ձեռքս աւազ առնում եւ գետինը թափեմ, որչափ կամաց ալ թափեմ, շատ չ'անցնիր՝ ձեռքս գատարկ կը մնայ:

12. Այսպէս է ժամանակն ալ. կ'անցնի կ'երթայ, եւ բան մ'ալ չի մնար: Ժամացուցին ժամն որ կը զարնէ, անցած ատենին հաշին է:

13. Զարնող ժամը մեղք "Գործէ", կ'ըսէ:

14. Վասն զի միեւնոյն ժամն երկու անգամ չի զարներ:

17. le temps me manque *ատենը կը պակսի, ատեն չունիմ*

18. le travail ordonné *հրամայուած գործըլը*

19. le quart de ma journée *օրուանս չըսին մէկը*

20. pendant que je dormais *քնացած ատենս*

21. ne songeant à rien *բան մ'սածելով*

22. ne recule jamais *երբեք ետ չ'երթար*

23. je reste oisif *կատարկ կը կենամ*

24. on ne retrouve pas *մարդ նորէն չի գտներ*

25. le sable *աւազը*

26. je répands *կը թափեմ*

27. bientôt *շուտ, շատ չանցած*

28. vide *գատարկ*

29. il s'échappe *կը փախչի, կ'անցնի կ'երթայ*

30. et rien n'en reste *եւ բան մ'լ չի մնար անկից*

31. sonne *կը զարնէ*

32. le compte *հաշինը*

33. deux fois *երկու անգամ*:

XXXIII. Il y a toujours du bien à faire.

1. A chaque heure, à chaque instant on peut faire du bien.

2. Pour un bon cœur, l'occasion d'une bonne œuvre¹ se présente² toujours. Il n'y a qu'à vouloir³.

3. Ecoutez, enfants, vous verrez⁴.

4. Il y avait sur la route⁵ un pauvre homme qui s'était arrêté⁶ accablé⁷ de fatigue⁸.

5. Il faisait chaud, l'air était brûlant⁹, il avait soif.

6. Le petit Paul, enfant de six ans, est accouru¹⁰. Il a été chercher de l'eau fraîche à la fontaine¹¹.

7. "Tenez, brave homme, a-t-il dit, buvez¹²."

8. Et le pauvre homme rafraîchi¹³ a repris sa route, en remerciant Paul.

9. Avec un bon cœur et un verre d'eau¹⁴, Paul avait fait du bien.

10. Une petite fille était malade: elle avait la fièvre¹⁵ et souffrait.

11. Son frère était près d'elle et la soignait¹⁶.

12. Il a été dans les champs, ramassant¹⁷ des fleurs de violette¹⁸ et de mauve¹⁹.

13. Il a rapporté²⁰ ces fleurs à sa mère;

14. Միշտ բարիք կայ ընելու:

1. Ամէն ժամ, ամէն վայրկեան մարդ կրնայ բարիք ընել:

2. Բարեսիրտ մարդուն համար՝ բարեգործութեան առիթ միշտ կը հանդիպի: Միայն թէ ուղուի:

3. Մտիկ ըրէք, տղաք, եւ կը տեսնէք:

4. Ճամփուն վրայ խեղճ մարդ մը կար, որ յոզնութենէ ընկճած կեցած էր:

5. Տաք էր, օդը կիղիչ, ինք ծարաւի:

6. Պօղոսիկ, վեց տարեկան տղայ մը վաղելով եկաւ: Անիկա աղբիւր գացած՝ զով ջուր բերած էր:

7. "Առ, պատուականս, ըսաւ, խմէ,,:

8. Խեղճ մարդն ալ զովանալով, նորէն ճամբայ ելաւ, Պօղոսին շնորհակալ ըլլալով:

9. Բարի սրտիւ եւ գաւաթ մը ջովով Պօղոս բարիք ըսած էր:

10. Պղտիկ աղջիկ մը հիւանդ էր, տեսդէ բռնուած՝ կը չարչարուէր:

11. Եղբայրն անոր քովն էր, եւ զինքը կը հոգար:

12. Գաշտերը գացած՝ մանուշակի եւ մոլոշի ծաղիկներ ժողված էր:

13. Աս ծաղիկները մօրը բերաւ, մայրն ալ

et la mère a fait une tisane²⁰ bienfaisante²¹ pour la pauvre enfant qui souffrait.

14. La sœur malade a été soulagée²², et quelques jours après elle jouait devant la porte avec son frère.

15. Avec un bon cœur et quelques fleurs des champs, l'enfant avait soulagé sa sœur.

---

16. C'était l'hiver, il faisait froid.

17. La terre était couverte de neige et de verglas²³.

18. Et l'on ne pouvait marcher qu'avec peine.

19. Un vieillard n'osait²⁴ avancer sur la glace.

20. Il s'appuyait sur son bâton, craignant de glisser²⁵ et de tomber.

21. Le petit Jacques s'est approché; "Appuyez-vous sur moi, bon vieillard, dit-il, et je vous soutiendrai²⁶. J'ai le pied ferme²⁷, et je ne glisserai pas".

22. Vous le voyez, enfants, l'occasion du bien est partout.

---

23. Une bonne vieille femme portait un fardeau²⁸, le fardeau était lourd²⁹, elle avait peine à le porter.

24. Le petit Pierre est venu, avec la

օգտակար բուսաջուր մը եփեց խեղճ աղջկան համար, որ կը չարչարուէր:

14. Հիւանդ քշրը սփոփութիւն գտաւ, եւ քանի մ'օր ետքը դրան առջեւը եղբօրը հետ կը խաղար:

15. Բւ եսրտութեամբ եւ քանի մը դաշտի ծաղիկներով՝ տղան իւր քշրն սփոփիած էր:

---

16. Զմեռ ու ցուրտ էր:

17. Գետինը ձիւնով եւ բարակ սառով ծածկուած էր:

18. Մարդս շատ դժուարութեամբ կրնար քալել:

19. Ծերունոյն մէկը չէր համարձակեր սառուցին վրայ քալել յառաջ երթալ:

20. Իւր գաւազանին վրայ կը կոթնէր, վախնալով որ չսահի իյնայ:

21. Յակոբիկն իրեն մօտենալով, վրաս կոթնէ, բարի ծեր, ըսաւ, ես զքեղ կը բռնեմ: Իմ ոտուըներս հաստատուն են. չեմ սահիր:

22. Կը տեսնէք, տղաք, բարեգործութեան առիթ ամէն տեղ կայ:

---

23. Պառաւէկէկ կնկան մէկը բեռ մը կը տանէր: Բեռը ծանր էր, եւ շատ դժուարաւ կը վերցընէր:

24. Պետրոսիկն եկաւ իւր հօրը սպյլիկովը,

brouette³⁰ de son père, et déchargeant³¹ la pauvre femme, il a roulé³² le fardeau jusqu'au village.

25. Chemin faisant, il causait³³ gaie-
ment avec la pauvre femme soulagée.

26. J'ai vu un petit garçon qui courait dans la campagne³⁴. Il courait entouré de ses camarades³⁵; c'était une belle partie de jeu³⁶.

27. Un vieillard est venu; le petit garçon a oublié³⁷ son jeu, il s'est arrêté³⁸, il a salué le vieillard.

28. Brave³⁹ enfant, ta jeunesse⁴⁰ sera aimée, toi qui respectes⁴¹ la vieillesse⁴² . . .

1. L'occasion d'une bonne œuvre	10. est accouru վաղեց եկաւ
<i>բարեգործութեան</i>	11. la fontaine աղբիսը
<i>առիթը</i>	12. rafraîchi զովացած
2. se présente	13. un verre d'eau գաւաթ
<i>առջեւը կելլէ</i>	մը ջուր
3. il n'y a qu'à vouloir	14. la fièvre տենդը
<i>մոցել պէտք է</i>	15. soignait կը հոգար, կը
4. vous verrez պիտի տես-	ինամիք
<i>նէք</i>	16. ramassant ժողվելով
5. la route	17. la violette մանուշակը
<i>ճամփան</i>	18. la mauve մորչը
6. qui s'était arrêté	19. il a rapporté բերաւ
<i>որ կե-</i>	20. tisane բուսավոր
7. accablé	21. bienfaisant բարեբար, ա-
<i>ընկածած</i>	զէկ ընող
8. la fatigue	
<i>յոգնութիւն</i>	
9. brûlant	
<i>կիզիւ</i>	

եւ խեղճ՝ կնկան բեռլ վար առած՝ դլորելով
մինչեւ գեղ տարաւ:

25. Ճամփան՝ կազդուրած խեղճ՝ կնկան հետ
զուարթութեամի կը խօսակցէր:

26. Պիտի տղայ մը տեսայ, որ գաշտը կը
վաղէր, ընկերներու բաղմութեամբ կը վաղէր:
Գեղեցիկ խաղ մը կը խաղային:

27. Ծերունի մ'եկաւ. տղէկն իւր խաղը
մոոցաւ, մէկէն կեցաւ ծերունին բարեւեց:

28. Աղնիւ տղայ, մանկութիւնդ պիտի սի-
րուի, որ ծերութիւնը կը յարգես:

22. a été soulagé սփոփուեւ-	33. il causait կը խօսակցէր
<i>ցաւ</i>	34. campagne գաշտ, բացա-
23. verglas բարակ սառողյա	վայր
24. n'osait չէր համարձակեր	35. entouré de ses camা- radesիւրընկերներէնցաւածած
25. glisser սահիւ	պատաժ
26. je vous soutiendrai ես	36. partie de jeu ընկե-
զքեզ կը բռնեմ	րութեամբ եղած խաղ
27. ferme հաստատուն	37. a oublié մոոցաւ
28. fardeau բեռ	38. il s'est arrêté ցացաւ
29. lourd ծանր	39. brave քաջ, բարի
30. la brouette սայլակ	40. jeunesse Երիտասար-
31. déchargeant բեռլ վար	դութիւն
<i>առնելով</i>	41. tu respectes կը յարգես
32. il a roulé զլորոեց	42. vieillesse ծերութիւն

XXXIV. Le bien pour le mal.

1. Tu m'as fait le mal, dit le méchant; je te rendrai le mal. Tu m'as frappé; je te frapperai.

2. Tu m'as fait du mal, dit celui qui est bon; je te le pardonne. Tu m'as frappé; je ne m'en souviens pas.

3. Parce que tu es méchant, je ne veux pas l'être moi-même. Tu es méchant, je ne veux pas te ressembler.

4. Serais-je plus heureux parce que je t'aurais fait du mal?

5. Quel bien peut-il nous revenir du mal que nous faisons aux autres?

6. Dieu dit: "Celui qui fait le mal recueillera le mal, celui qui fait le bien recueillera le bien."

7. Dieu se réserve le châtiment, comme il se réserve la récompense.

8. Le moucheron qui m'a piqué tombe dans les filets de l'araignée.

9. Le milan qui, de son bec, a dévoré l'oiseau, est atteint par le fusil du chasseur.

10. Méchant, tu te heurtes à la pierre que tu as mise dans le chemin pour faire tomber un autre.

I. Բարիք փոխանակ չարի:

1. Դուն ինձի չարիք ըրիր, կ'ըսէ անզգամը. Ես ալ քեզի չարիք կը հատուցանեմ: Դուն ինձի զարկիր. Ես ալ քեզի կը զարնեմ:

2. Դուն ինձի չարիք ըրիր, կ'ըսէ բարի եղաղը. Ես քեզի կը ներեմ: Դուն ինձի զարկիր. Ես ըսածդ չեմ յիշեր:

3. Քու անզգամ՝ ըլլալուդ համար՝ Ես ալ անզգամ չեմ ուզեր ըլլալ: Դուն անզգամ ես. Ես չեմ ուզեր քեզի նմանիլ:

4. Քեզի չարիք ընելով՝ աւելի երջանիկ կը լամ:

5. Ուրիշներուն ըսած չարիքներնես՝ մեզի բնչ բարիք կրնայ ծագիլ:

6. Աստուած կ'ըսէ. "Զարիք ընողը՝ չարիք կը բաղէ, բարիք ընողը՝ բարիք կը բաղէ":

7. Աստուած իւր անձին կը պահէ թէ պատիժն ու թէ հատուցումը:

8. Զիս խայլթող ճանճը՝ սարդին սստայնը կիյնայ:

9. Ցինը՝ որ իւր կացովը թռչունը պատռեց կերաւ, որսորդին հրացանովը կը զարնուի:

10. Անզգամ, դուն կը զարնուիս անքարին, զորն որ ճամբուն վրայ դրիր ուրիշը ձգելու համար:

XXXV. J'ai trouvé . . .

1. Passant dans la rue, traversant les champs, j'ai trouvé . . .
2. J'ai trouvé une bourse, et dans cette bourse de l'argent.
3. J'ai trouvé un bijou d'or et des objets de prix; me voici bien heureux de posséder ce trésor.
4. Tu as trouvé . . . , mais, dis-le-moi, réfléchis bien: ce que tu as trouvé, peux-tu le garder?
5. Ce que tu as trouvé t'appartient-il?
6. Pendant que tu te réjouis d'avoir trouvé, un autre pleure d'avoir perdu. Un autre cherche et se désole.
7. Si donc tu t'attribues ce que tu as trouvé, tu le dérobes à celui qui l'a perdu.
8. Enfant, j'ai trouvé une balle, en passant par la ville. Enfant, j'ai trouvé des raquettes et un volant.
9. "Cette balle est à moi, dis-tu, ces raquettes m'appartiennent." Que dirais-tu si je répondais: "Cette balle est à moi, je l'ai trouvée . . . ; ce volant m'appartient, tu l'avais perdu."
10. Le bien d'autrui n'a pas besoin, pour être gardé, d'être renfermé dans une armoire ou dans un coffre.

լԵ. Գտայ:

1. Փողօքը քալած, արտերէն անցած աւտենս . . . գտայ:
2. Քսակ մը գտայ. նցն քսակին մէջն աւստակ:
3. Ոսկի զարդ մը եւ ծանրագին բաներ գտայ. շատ ուրախ եմ աս գանձը ձեռք բերելուս:
4. Գուն գտածր . . . բայց ըսէ մէյ մը . . . աղէկ մտածէ, գտածդ կրնան պահել:
5. Գտածդ քո՞ւկդ է:
6. Երբ գուն գտնելուր վրայ կ'ուրախանաս, ուրիշ մը կու լսյ կորսընցընելուն համար: Ուրիշ մ'ալ կը փնտռէ եւ կը տառապի:
7. Ուստի եթէ գտածդ քեզի սեպ հականես, կը յափշտակես կորսընցընողէն:
8. Տղայ, քաղքէն անցած տեղն՝ ափուչ մը գտայ: Տղայ, գնդահարներ ու փետրագունդ մը գտայ:
9. "Այդ ափուչն իմն է, կըսես, այդ փետրագնդերն իմն են, : Ի՞նչ կըսէիր եթէ պատասխանէի "Այդ ափուչն իմն է, ես գտայ. այդ փետրագունդն իմն է. Պուն կորսընցուցիր,:"
10. Ուրիշն ինչքը պահպանուելու համար հարկ չէ որ դարանի կամ արկեղ մէջ փակուած ըլլայ:

11. Il n'est pas besoin, pour qu'une chose soit à moi, que je la tienne sous clef.

12. Ce qui est à moi est à moi, partout, dans les champs comme dans la maison, dans la rue comme dans un coffre.

13. Qui donc me le gardera dans les champs ou dans la rue?

14. Qui me le gardera? La probité . . . , l'honneur . . .

XXXVI. Pierre et Jean.

1. Pierre avait un champ que lui avait laissé son père.

2. Pierre cultivait assidûment sa terre. Il portait du fumier, il labourait, il sarclait pour détruire les mauvaises herbes.

3. Il avait planté des arbres; il les taillait et les émondait.

4. Il mettait dans sa terre toutes sortes de semences. Le blé et le seigle pour faire du pain;

5. Les pommes de terre dont la racine donne des fruits si nourrissants; les pois, les fèves, les haricots.

6. C'était un plaisir de voir tout ce champ cultivé se couvrir chaque année de récoltes.

11. Բան մը իմն ըլլալու համար՝ հարկ չկայ որ բանալոյ տակ պահեմ:

12. Ինչ որ իմն է իմն է, ամէն տեղ, արտերու վրայ եղեր է տան մէջ եղեր է, փողոցը թէ արկեղ մէջ:

13. Արտերու վրայ կամ փողոցին մէջ նոյնը պահպանողն ո՞վ պիտի ըլլայ:

14. Ո՞վ պիտի ըլլայ. բարեբարութիւնը . . . պատիւը . . .

19. Պետրոս ու Յովհաննես:

1. Պետրոս արտ մ'ունէր, որ իւր հայրն իրեն ձգած էր:

2. Պետրոս իւր երկիրը յարատեւութեամբ կը հշակէր: Ազք կը կրէր, կը հերկէր, մոլախոտը խլելու ջնջելու ետեւէ կըլլար:

3. Ռառեր տնկած էր, զանոնիք կը յատանէր ու կը մաքրէր:

4. Իւր գետնին մէջ ամէն տեսակ սերմեր կը սերմանէր: Յորեան ու հաճար՝ հաց շինելու համար.

5. Գետնախնձոր, որուն արմատը մննդարար պտուղ կու տայ, ոլոռ, բակլայ, լուբիա:

6. Ակնահաճոյ բան էր տեսնել՝ թէ ինչպէս աս մշակուած արտն ամէն տարի հունձքով կը ծածկուէր:

7. Et Pierre s'était enrichi par le travail de ses bras. Sa famille avait de la nourriture en abondance.

8. Jean, aussi, avait un champ que son père lui avait laissé en mourant.

9. Une terre riche et fertile et qui ne demandait qu'à produire.

10. Mais Jean était lâche et paresseux.

11. Le soleil se levait et éclairait la terre de ses rayons. Mais Jean ne se levait pas, restant engourdi dans son lit.

12. Pendant ce temps, les mauvaises herbes croissaient dans son champ.

13. Les mauvaises herbes étouffaient le grain.

14. Il ne portait pas de fumier sur la terre, il ne sarclait pas les plantes, il n'arrosoit pas le sol desséché; et les plantes périssaient ou restaient languissantes.

15. C'était un triste spectacle que cette terre toute salie de ronces et d'herbes traînantes.

16. Et quand la moisson venait, quand le moment de la récolte arrivait, Jean n'avait pas de récolte à rentrer dans sa grange.

17. Jean devint pauvre et malheureux, portant envie à la joie des autres et, autour de lui, tout était triste et désolé.

7. Այսպէս գետրոս իւր բազկաց աշխատութեամբը հարստացաւ: Իւր ընտանիքն առատուելիք ուներ:

8. Յովհաննէս ալ արտ մ'ունէր, որ իւր հայրն անոր ձգած էր մեռած ժամանակը:

9. Այնպէս բերրի ու պտղաբեր երկիր մընէր, որ միշտ բան կրնար յառաջ բերել:

10. Բայց Յովհաննէս վատ ու ծոյլ էր:

11. Արեւը կը ծագէր եւ իւր ճառագայթներով երկիրը կը լուսաւորէր: Իսկ Յովհաննէս չէր ելլեր, անկողնոցն մէջ թմրած կը մնար:

12. Կցն միջոցին մօլախոտն իւր արտին մէջ մեծնար:

13. Մոլախոտը ցորենը կը խղդէր:

14. Ծոյլ մարդն իւր երկրին համար աղբչէր կրեր, անկերը չէր մաքրեր, չըրցած գետինը չէր ջրեր. Եւ տնկերը կը փճանային կամ թռամած կը մնային:

15. Տիսուր տեսարան մըն էր աս երկիրը, որ տատասկներով ու գետնաբարշ խոտերով ծածկուած էր:

16. Երբոր հունձքիժամանակը կու գար, երբ որ կթոց ատենը կը հաննէր, Յովհաննէս հնձելու բան չէր գտներ, իւր շտեմարանը բերելու հունձք չէր ունենար:

17. Յովհաննէս աղքատցաւ ու խեղճ եղաւ, ուրիշներուն ուրախութեան վրայ կը նախանձէր, եւ չըրս դին ամէն բան տրտում տիսուր էր:

XXXVIII. Etre bon pour être heureux.

1. Venez, enfants, donnez-moi la main, je veux vous conduire.

2. Je vous conduirai par le bon chemin, par la bonne voie, où vous ne tomberez pas.

3. Enfants, celui qui vous donne un bon conseil vous aime, et celui qui vous donne un mauvais conseil est votre ennemi.

4. Car il n'y a que ce qui est bien qui puisse vous rendre heureux, et jamais le méchant n'a trouvé la joie dans le mal.

5. Celui donc qui vous conseille le bien veut votre bonheur, et celui qui vous conseille le mal veut votre malheur.

6. Ne voyez-vous pas quelle est la joie de celui qui a fait le bien?

7. Il n'a aucun trouble dans son cœur, car sa conscience ne lui reproche rien.

8. Il se met avec tranquillité devant Dieu, pensant que Dieu voit au fond de son âme.

9. Il ne s'agit pour rien, il ne se plaint de rien; car il pense que Dieu est bon, et que Dieu suffit à toutes choses.

ԷԵ. Բարի ըլլալ բարեբախտ ըլլալու համար:

1. Եկէք, տղաք, ինծի տուէք ձեռուընիդ.
ձեզի առաջնորդեմ:

2. Ես ձեզի աղէկ ճամբէն առաջնորդեմ,
աղէկ շաւղէն, ուր որ չէք իյնար:

3. Տղաք, ձեզի բարի խորհուրդ տուողը,
զձեղ կը սիրէ. իսկ չար խորհուրդ տուողը
ձեր թշնամին է:

4. Վասն զի բարիքէն վատ բան չկայ՝ որ
զձեղ բարեբախտ ընէ, եւ երբեք անզգամը
չարեաց մէջ ուրախութիւն գտած չէ:

5. Ուստի ով ձեզի բարիք գործելու
խորհուրդ կու տայ՝ բարեբախտութիւնիդ կ'ու-
զէ. եւ չար գործելու խորհուրդ տուողը
գժբախտութիւննիդ կ'ուզէ:

6. Չէք տեսներ թէ ինչ ուրախութիւն է
բարիք գործողին ուրախութիւնը:

7. Այնպիսին սրամին մէջ ամենեւին խռո-
փութիւն չունի. վասն զի իւր իսլամանքը
զննքը բանի մը համար չի յանդիմաներ:

8. Հանդարտութեամբ ինք զննքն Աստուծոյ
առջեւ կը դնէ, մտածելով որ Աստուած իւր
սրտին խորըք կը տեսնէ:

9. Բանի մը վրայ չ'այլալիր, բանի մը վրայ
քանքատ չ'ըներ. վասն զի կը մտածէ թէ Աս-
տուած բարի է, ամեն բանի բաւական է:

10. Voyez... Pierre est bon pour ses camarades; tous ses camarades le chérissent.

11. Pierre donne aux autres de ce qu'il a... N'est-il pas plus heureux que s'il voulait en jouir tout seul?

12. Un méchant vous a fait du mal... Enfants, rendez le bien pour le mal.

13. En récompense, vous en aurez de la joie en vous-mêmes.

14. Travaillez, enfants, la fin de la journée sera joyeuse.

15. Si vous restez dans l'oisiveté et la paresse, vous aurez honte de vous-mêmes.

16. Voyez, comme l'homme de bien s'endort en paix.

17. Le sommeil du méchant est plein de trouble.

18. La sérénité est sur le visage de l'homme de bien.

19. Le visage du méchant est empreint de la tristesse du mal.

XXXVIII. La Promenade de l'Enfant.

1. Il fait beau; le ciel est pur et bleu, le soleil brille et répand une douce chaleur.

10. Տեսէք . . . զետրոս իւր լնկերներուն բարիք կլնէ. բոլոր իւր լնկերներն ալ զինքը կը սիրեն:

11. զետրոս իւր ունեցածէն ուրիշներուն կու տայ . . . Ասիկա աւելի երջանկութիւն չէ, քան թէ ինք միայն ուղէր զանոնք վայելել:

12. Անդամ մը ձեզի չարիք ըստաւ: Տղաք, չարեաց դիմացը բարիք հատուցէք:

13. Ասոր փոխարէն՝ սրտելնուդ մէջ անոր վրայ ուրախ կը ըլսաք:

14. Եշեատեցէք, տղաք, օրուան վերջն ուրախական կը ըլսայ:

15. Եթէ դատարկութեան եւ ծուլութեան մէջ մնաք, դուք ձեզմէ կ'ամընաք:

16. Նայեցէք, ինչպէս բարերար մարդը խաղաղութեամբ քուն կը ըլսայ:

17. Անդգամին քունը խոռվութեամբ լի է:

18. Զուարթութիւնը բարերար մարդուն երեսէն ալ կը տեսնուի:

19. Անզգամին երեսին վրայ չարութեան ախրութիւնը դրոշմուած է:

I. Տղուն ժուղաւը:

1. Օդը գեղեցիկ է, երկինքը՝ ջինջ ու կապացա. արեգակը կը շողայ եւ հեշտ ջերմութիւն մը կը տարածէ:

2. Que la campagne est belle! Que l'herbe est verte! Comme les arbres sont chargés de fleurs!

3. Que Dieu est grand, qui a fait tout cela! Que Dieu est bon, qui a donné à l'homme une si belle demeure!

4. Voici le vigneron qui travaille, il laboure la terre, il taille les branches de la vigne.

5. Le vigneron travaille, mais il aura sa récompense; sa vigne se couvrira de fruits, le vin remplira ses tonneaux.

6. Voici les portes de la ferme qui sont ouvertes. Tout le monde travaille dans la ferme.

7. Le charretier conduit les chevaux au labour. Le berger soigne le troupeau dans la bergerie.

8. La ménagère est partout. On trait le lait des vaches, on remplit de lait les grands vases.

9. Les servantes battent le beurre; elles vont répandre le grain aux volailles de la basse-cour.

10. Ainsi tout le monde travaille.

11. Le travail est la tâche de l'homme.

12. Qu'arriverait-il donc si tout le monde ne travaillait pas?

2. Ո՞րչափ գեղեցիկ է դաշտավայրը: Ի՞նչ-չափ կանաչ՝ խոտը: Ի՞նչպէս ծառերը ծաղիկ-ներով լեցուած են:

3. Ո՞րչափ մեծ է Աստուած որ աս ամէն բան ըրաւ: Ո՞րչափ բարի է Աստուած, որ մարդուն այսպիսի գեղեցիկ բնակարան մը տուաւ:

4. Ահաւասիկ այգեգործը կ'աշխատի, երկիրը կը հերկէ, որթատնկին ձիւղերը կը յատանէ:

5. Այգեգործը կ'աշխատի. բայց իւր վարձ-քը պիտի ընդունի. իւր այգին պտղովք պիտի ծածկուի, գինին իւր տակառները պիտի լեցընէ:

6. Ահա ազարակին դռները բաց են, ամենքը կ'աշխատին:

7. Հերկահարը ձիւրը հերկելու կը տանի: Հովիւն ոչխարաց հօտը վարախին մէջ կը խնամէ:

8. Տնեսն կինն ամէն տեղ կը գտնուի: Կովերուն կաթը կը կթէն, մեծամեծ անօթները կաթով կը լեցընեն:

9. Աղախինները կարագ կը զարնեն, հաւացին հաւերուն կեր կը սփուեն:

10. Այսպէս ամէն մարդ կը գործէ :

11. Աշխատանքը մարդուս պարտաւորեալ գործքն է:

12. Արդ Բնէ կըլլար, եթէ ամէն մարդ չաշխատէր:

13. La terre resterait inculte; les champs ne se couvriraient pas de blé, et le pain manquerait aux hommes.

14. En me promenant dans les champs tout ce que je vois m'instruit.

15. J'ai passé devant la petite maison du tisserand.

16. Cette maison est bien humble et bien modeste. Le toit en est couvert de chaume, et l'herbe croît sur les murailles.

17. Mais cependant Dieu a donné de la grâce à cette simplicité.

18. Un grand arbre ombrage la chaudière. Une vigne avec ses belles grappes court autour de la fenêtre.

19. Le pauvre tisserand travaille, mais il est peut-être plus heureux que le riche.

20. Il est plus heureux certainement, s'il est plus vertueux.

21. Sur mon chemin, j'ai rencontré des enfants qui jouaient.

22. Ils couraient, exerçant leurs forces en luttant de vitesse.

23. Avec adresse ils poussaient un cerceau, qui roulait décrivant des cercles.

24. Ils sautaient et s'élançaient comme des chevreaux qui bondissent.

13. Երկիրն առանց մշակութեան կը մնար,
արտերը ցորենով չէին ծածկուեր. Եւ հացը
մարդկան կը պակսէր:

14. Դաշտերու մէջ պտըտած ժամանակս՝
ամէն տեսածս զիս կը կրթէ:

15. Ոստայնանկին պղտիկ տան առջեւէն
անցայ:

16. Կցն տունը շատ ցած եւ անպաճոյձ է:
Տանիքը խողանով ծածկուած է. պատերուն վրայ
ալ խոտ կը բուսնի:

17. Բայց ի վերայ այսր ամենայնի աս պար-
զութեան՝ շնորհը մը տուած է Աստուած:

18. Մեծ ծառ մը հիւղին վրայ շուք կը ձգէ:
Որթատունկ մը իւր գեղեցիկ ողկոյզներովը պա-
տուհանին բոլորտիքը կը պատի:

19. Խեղճ ոստայնանկը կ'աշխատի, բայց թե-
րեւս հարստէն աւելի երշանիկ է:

20. Ստուգիւ անկէ երջանկագոյն է, եթէ
առաքինագոյն է:

21. Ճամփուս վրայ՝ խաղացող տղոց պատա-
հեցայ:

22. Կը վաղէին, իրենց զօրութիւնը փոր-
ձելով, արագութեան մէջ միցելով:

23. Շրջանակ մ'առած՝ ճարտարութեամբ
յառաջ կը մղէին, որ շրջաններ ընելով կը
գլուրէր:

24. Խայտացող այժի ձագերու պէս կը
ցաթքուտէին ու կը սրանային:

25. Ils poussaient des cris de joie.

26. Qu'un méchant vienne parmi eux,
la joie disparaîtra, et les querelles ap-
porteront le trouble;

27. Ils sont joyeux, parce qu'ils sont
bons.

---

28. J'ai passé devant la demeure du
berger.

29. Le père était à son troupeau
dans les champs.

30. La mère était absente; elle était
allée vendre ses denrées à la ville;

31. Elle était allée au marché de la
ville pour acheter des habits aux enfants.

32. Pendant ce temps, l'aînée des
sœurs veille sur la maison.

33. Elle porte dans ses bras son plus
jeune frère; elle endort le dernier né
dans son berceau.

34. Elle commence à pratiquer les de-
voirs d'une mère; elle est bonne pour
tous.

35. Puisqu'elle est bonne, il faut qu'on
l'aime et qu'on écoute sa parole.

---

36. Toujours chemin faisant, traver-
sant le village,

37. J'ai entendu des chants, j'ai en-
tendu des cris.

25. Ուրախութեան աղաղակներ կ'արձակէին:

26. Թող անզգամ մը գայ մշտենին, ու-
րախութիւնն աներեւցի՛ կ'ըլլայ, եւ կոխները
խոռվութիւն յառաջ կը բերեն:

27. Անոնք ուրախ զուարի՛ են, որովհետեւ
բարի են:

---

28. Հովուին բնակարանին առջեւէն անցայ:

29. Հայրը դաշտերու մէջ իր հօտին քովն
էր:

30. Մայրը հռն չէր, քաղաք գացած էր՝
իւր վաճառքը ծախելու:

31. Քաղքին վաճառանցը գացած էր՝
տղոց հագուստ գնելու համար:

32. Աս միջոցին մէջ քայրերուն երէցը տան
վրայ կը հսկէ:

33. Իւր բազկաց մէջ կը կրէ կրտսերագոյն
եղբայրը, եւ նորածինն իւր որրոցին մէջ կը
քնացընէ:

34. Մօր մը պարտքերն ի գործ դնելու կը
սկսէ. ամենուն հետ սիրով կը վարուի:

35. Որովհետեւ սիրալիր է, պէտք է որ ա-
մէնը զինքը սիրեն եւ խօսքը մտիկ ընեն:

---

36. Ճամփաս շարունակելով, գեղին մէջէն
անցնելով,

37. Երգեր լսեցի, աղաղակներ լսեցի:

38. C'est la maison où vont les buveurs, rassemblés autour des tables.

39. Sur les tables sont des verres et des bouteilles.

40. Le vin remplit les verres, le vin coule et salit les tables.

41. Ces hommes perdent leur raison en buvant.

42. Ils crient et parlent tous ensemble comme s'ils étaient en démence.

43. Ils se querellent et se menacent, et souvent le sang coule avec le vin.

44. Il y en a qui chancellent et qui tombent, abrutis et n'ayant plus de forces.

45. Ils ne savent plus ce qu'ils disent ni ce qu'ils font.

46. Ils marchent en se heurtant contre les troncs d'arbres et contre les murailles.

47. Ils sont si faibles, qu'un enfant les jetterait à terre en les poussant du doigt.

48. Voici l'ivrogne qui sort de la maison des buveurs.

49. Il est tout souillé de vin et de boue, il ne peut se tenir sur ses pieds.

50. Insensés, ils ont dépensé à boire le prix de leurs jours de travail;

38. Ասիկա ան տունն է, ուր կ'երթան-խմող-ները՝ սեղաններու բոլորտիքը կը ժողվին:

39. Սեղաններու վրայ գաւաթներ ու շիշեր կան:

40. Գինին գաւաթները կը լեցուի, գինին կը թափի եւ սեղանները կ'աղտօտէ:

41. Այն մարդիկ խմելով իրենց խելքը կը կորսընցընեն:

42. Ամէնը մէկէն պոռալով կը խօսին, իբրեւ թէ խելուընին թոռուցած ըլլան:

43. Իրարու հետ կը կոռուին, մէկ մէկու սպառնալիք կ'ընեն, եւ շատ անդամ արիւնը գինուցն հետ կը վազէ:

44. Անոնց մէջ կան՝ որ կը գեղեւին ու կիյ-նան, անբանի պէս եղած են եւ ալ զօրութիւն չունին:

45. Ա՛լ ըսածնին եւ ըօածնին չեն գիտեր:

46. Ծառերու բուներուն ու պատերու զարնուելով կը քալեն:

47. Այնպէս տկար են, որ տղայ մը կրնայ զիրենք գետինը զարնել՝ մատով հրելով:

48. Ահա գինովը՝ խմողներուն տնէն գուրս կ'ելլէ:

49. Գինով ու տղմով բոլորովին աղտօ-տած է, ինք զինքն ոտքի վրայ չի կրնար բռնել:

50. Անմիտներ, իրենց աշխատութեան օրե-րուն վարձքը խմելու վատնած են.

51. Ils ont perdu à boire le pain de leur famille;

52. Et quand ils rentreront chez eux, ils seront sur la paille.

53. Ils seront misérables, parce qu'ils ont été ivrognes.

54. Leurs enfants leur demanderont du pain; et ils n'auront pas de pain à donner à leurs enfants.

55. Je m'éloigne de la maison des buveurs, où l'on perd son argent et sa raison. Je me détourne, parce que ce spectacle me dégoûte.

56. Au contraire, combien j'ai de joie à voir ce villageois qui passe!

57. Il revient du travail, ses outils sur le dos.

58. Il chante gaiement, et tout en marchant, il salue ses amis qu'il rencontre sur la route.

59. Il s'empresse de retourner à sa maison, car voici le soir qui arrive.

60. C'est aujourd'hui jour de paye, il a touché son salaire de la semaine.

61. Il passe devant la maison des buveurs, mais il n'y entre pas.

62. Tout ce qu'il a gagné, il le rapporte à sa maison.

51. Իրենց ընտանեաց հացը՝ խմելով կորսնցուցած են.

52. Եւ երբոր տներնին կը դառնան, յարդիվայ պիտի մնան:

53. Ողորմելի պիտի ըլլան, որովհետեւ գինովցան:

54. Տղանին իրենցմէ հաց պիտոր ուղեն, եւ իրենց տղոցը տալու հաց պիտի չունենան:

55. Ես խմողներու տնէն հեռու կ'երթամ, ուր մարդս իւր ստակն ու խելքը կը կորսնցընէ: Երեսս կը դարձընեմ, որովհետեւ աս տեսարանը զիս կը զջուեցընէ:

56. Ընդ հակառակն որչափ ուրախութիւն կը դդամ սա անցնող գեղացին տեսնելով:

57. Անիկա իր աշխատանքէն ետ կը դառնայ, գործիքները կոնակը:

58. Զուարթութեամբ կ'երգէ, եւ քալած ժամանակ կ'ողջունէ իւր բարեկամները՝ որոնց կը պատահի ճամփուն վրայ:

59. Տուն դառնալու կ'աճապարէ, վասն զի իրիկուն կ'ըլլայ:

60. Այսօր վճարման օր է, շաբթուան թոշակն առած է:

61. Խմողներուն տան առջեւէն կ'անցնի, բայց ներս չի մտներ:

62. Վաստըկածը՝ բոլոր տունը կը տանի:

63. Il achètera des vêtements pour ses enfants, et un jouet pour le plus petit.

64. Il achètera pour sa femme une robe des jours de fête.

65. Il vivra avec ordre et économie, car il veut amasser pour le bonheur de sa famille et pour le sien.

66. De ses épargnes, à la fin de l'année, il achètera une vache;

67. Une vache dont le lait nourrira ses enfants.

68. Puis, son trésor augmentant peu à peu, il sera assez riche bientôt pour acheter un petit champ.

69. Un petit champ non loin de sa maison avec de beaux pommiers.

70. Ce champ, il le cultivera de ses mains. Les légumes y croîtront en abondance.

71. Il y semera du blé pour la nourriture de tous. Il y semera du grain pour le fourrage de la vache.

72. Ses enfants travailleront avec lui; il n'y aura pas un petit coin de perdu dans cette terre bien cultivée.

73. Et ce sera une joie, aux grands jours, de voir toute la famille heureuse, jouissant des produits de la terre et parée des habits de fête.

63. Իւր տղոց համար հագուստ պիտի գնէ, եւ ամէնէն պղտիկին համար՝ խաղալիք մը:

64. Իւր կնոջ համար տնի օրերու զգեստ մը պիտի գնէ:

65. Կարգով կանոնով եւ խնայութեամբ պիտ'որ ապրի, վասն զի իւր եւ ընտանեացն երջանկութեան համար ստակ ժողվել կուզէ:

66. Իւր խնայութիւններովը՝ տարւոյն վերջը կով մը պիտի գնէ.

67. Կով մը՝ որուն կաթն իւր տղաքը կերակը:

68. Յետոյ իւր գանձը քիչ քիչ աւելնալով, բաւական հարուստ կըլլայ՝ քիչ մ'ետքը արտ մը գնելու:

69. Պղտիկ արտ մը իւր տան մօտ, գեղեցիկ ինձորենիներով:

70. Նոյն արտն իւր ձեռուըներովը պիտի մշակէ: Ընդեղէնները հոն առատութեամբ պիտ'որ աձին:

71. Ինք հոն ցորեն պիտի սերմանէ ամէնուն սննդեան համար: Հունտ պիտի ցանէ կովին խոտահամբար պատրաստելու համար:

72. Իւր տղաքն իրեն չետ պիտ'որ աշխատին. աս աղէկ մշակուած երկրին մէջ անկիւն մ'ալ պարապ պիտի չմնայ:

73. Եւ ուրախարար բան մը պիտ'որ ըլլայ տեսնելը բոլոր ընտանիքը, որ մեծ օրերուն երանիկ երջանիկ երկրին բերքերը կը վայելէ եւ տօնական զգեստներով կը զարդարուի:

74. Ainsi, quand nous nous promenons, si nous voulons réfléchir à tout, nous nous instruisons.

75. Il n'y a pas dans la nature un spectacle grand ou petit, qui ne nous donne un enseignement.

76. Les nuages s'amoncellent, le tonnerre gronde, et la pluie du ciel menace les moissons que le travail de l'homme a fait croître.

77. Tout est dans la main de Dieu: en un instant il peut détruire le travail d'une année.

78. La cloche de l'église sonne au loin: c'est une voix dans les airs qui nous appelle à prier Dieu.

79. Souvent le son de cette cloche nous annonce une douleur: c'est une famille qui pleure . . .

80. Donnons une larme de notre cœur à ceux qui sont dans la peine.

81. La fleur est fanée sur sa tige. Elle était belle hier; elle n'est plus rien aujourd'hui. Tout passe comme cette fleur.

82. Cet homme qui était si fort, si actif, le voici vieux maintenant, les rides sur le front.

83. Notre jeunesse passera de même, et nous serons courbés comme lui.

74. Այսպէս եթէ ժուռ եկած ժամանակնին՝
ամէն բանի վրայ ուզենք խորհրդածել, կը
կրթուինք:

75. Զիայ բնութեան մէջ տեսարան մը՝ մեծ
կամ պղտիկ, որ մեզի ուսում մը չտայ:

76. Ամպերը կը դիզուին, որոտումը կը գու-
ռայ, եւ երկնից անձրեւը հունձքերուն կոտո-
րած կը սպառնայ, զօրոնք մարդուս աշխատանքն
ածեցուց:

77. Ամենայն ինչ Աստուծոյ ձեռքն է. Վայր-
կենի մը մէջ՝ մէկ տարւան աշխատութիւնը
կրնայ ջնջել:

78. Եկեղեցւոյն զանգակը հեռուէն կը հնչէ.
ասիկա օդին մէջ ձայն մըն է, որ զմեզ աղօթելու
կը կանչէ:

79. Յաճախ աս զանգակին հնչեւնը՝ մեզի ցաւ
ու տրտմութիւն մը կը գուժէ. ընտանիք մը կու
լայ . . . :

80. Սրտանց արցունք մը տանք վշտաց մէջ
Եղողներուն:

81. Ծաղկն իր կոթունին վրայ թարշամեր
է: Երէկ գեղեցիկ էր. այսօր ալ բան մը չէ: Ա-
մենայն ինչ աս ծաղկին պէս կ'անցնի:

82. Սա մարդը՝ որ այնչափ զօրաւոր, այնչափ
գործունեայ էր, հիմայ ծեր է, խորշոմները
ճակտին վրայ:

83. Մեր երիտասարդութիւնն ալ նոյնպէս
պիտ'որ անցնի, եւ մենք ալ անոր պէս կըած
ծուած պիտ'որ ըլլանք:

84. Quand mes yeux se portent ainsi sur la nature entière, je vois que les arbres les mieux taillés deviennent les plus beaux, et que les arbres les plus beaux produisent le plus de fruits.

85. Je vois que les champs les mieux cultivés donnent les plus riches moissons.

86. Et je vois bien que de même l'homme le meilleur est le plus heureux,

87. L'homme bon et vertueux est celui qui amasse plus de fruits pour sa vieillesse, et qui a plus de joie dans le fond de son cœur.

88. Mon Dieu, faites que nous soyons toujours bons, et que la pensée du mal n'approche jamais de nous.

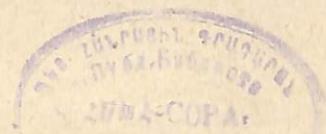
84. Երբ որ աշուշներս այսպէս բոլմանդակ քնութեան վրայ կը յածին, կը տեսնեմ որ ամէնէն աղէկ յատած ծառերն՝ ամէնէն գեղեցիկ կ'ըլլան, եւ ամէնէն աղուոր ծառերն ամէնէն աւելի պտուղ յառաջ կը բերէն:

85. Կը տեսնեմ որ ամէնէն աղէկ մշակուած արտերն ամէնէն աւելի առատ հունձք կու տան:

86. Եւ կը տեսնեմ որ այսպէս ալ ամէնէն աղէկ մարդն ամէնէն աւելի երջանիկն է:

87. Բարի եւ առաքինի մարդ ան է, որ իւր ծերութեան համար աւելի պտուղ կը ժողվէ, եւ իւր սրտին մէջ աւելի ուրախութիւն ունի:

88. Աստուած իմ, տուր որ միշտ բարի ըլլանք, եւ չար գործելու խորհուրդն երբեք մեզի չմօտենայ:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0058817

